

312459

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ ఫి బ్ర వరి నెల 11-వ తేది మంగళ వారము

MADRAS, TUESDAY, 11th FEBRUARY 1930.

శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర మాఖమాస శుద్ధ త్రయోదశి

సంచిక ౨౬౩
No. 263

అమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బొటముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటి చూచి కొనిన
జెహనము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-8 0-10-0
డబ్బా 1-8 రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 రంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

109, ప్రేరికోడ్డు, భోధ్య, బొంబాయి.

ఫె ద ర్ - లై ట్

“తేలికగ
వ్రాయునది”

పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ కలమును “తేలికగ వ్రాయునది” యందు మెత్తగన, త్వరితముగ వ్రాయుటకు పనితనము హెచ్చింపబడిన సంగతి ఉపయోగించుచున్నవారికి తెలియగలదు.

దీనియొక్క చివరభాగము కాగితమును తాకునపుడు నీరాపారుడల ప్రారంభమును, గంటలకొని వ్రాయునపుడు దీని తేలికయైన నీరాగొట్టును నడుపుచుండగలదు. పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ కలముతో వ్రాయునపుడు చేతిశ్రమను గమనించదగియుండదు. వ్రాయునపుడు గలుగు శ్రమ,

నీనియర్	రూ. 25-0-0
జూనియర్	రూ. 18-0-0
లేడి	రూ. 18-0-0

Distributors:—
Dodge & Seymour Ltd.,
Bombay, Calcutta, Madras, Delhi, Karachi, Lahore.

Parker Duofold

కలములు, పెన్సిల్లు, బల్ బి నుంచు సామానులు.

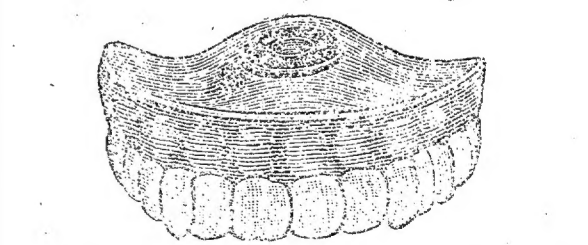
కావలెను

1వ మాన్యువల్ కలకు జీతం రు 50 అల వెన్న రు 20లమీద ఒక ఇక్స్ పెక్టర్ ను, రు 30 లమీద ఒక గుమ్మర యున్న కావలెను. కోఆపరేటివ్ ట్రేడింగ్ సంస్థ వారు నున్న అవుషరం. ఫిబ్రవరి 25 తేది లోపుగ దరఖాస్తు చేయవలెను.

సి.వి. కృష్ణశాస్త్రి,
అసలకి పెక్టరి, విజయవాడ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్, విజయవాడ.

పండ్ల డాక్టరు DENTIST

హెచ్. యం. రావుగారి దంతవైద్యాలయము

గుంటూరు (త్రాంబి) శ్రీనివాస
శ్రీనివాస (పాద్మావతి)
రామచంద్ర రావుగారి మేడలో
భోజనపదార్థములను కానుగా నడులుంటు అనుకూలముగా నుండు ఆర్టిఫిషియల్ దంతములు ఇట్లుబడును.
వెంటనే పండ్లడాక్టర్ రాధా కృష్ణారావును; ముందు పిల్ల 1-1-0

వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారి గ్రంథములు

మేఘసంవేదము వ్యాఖ్యతో	రు. 2-9-0
అమృతమూర్తి వ్యాఖ్యతో	,, 3-0-0
శృంగారవైదికము ,, ,,	,, 4-0-0
ప్రతాపరుద్రీయనాటకము	,, 1-4-0
రాగానంద నాటకము	,, 1-0-0
కావ్యాలంకార చూడామణి 9 ఉల్లాసములు	,, 2-0-0
కథాసరిత్సాగము 3 నాటకములు	,, 6-0-0

కేటానువలయువాడు: వేంకటరాయ శాస్త్రి, కమల్ కేంద్ర రవీధి, జి.టి. మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 11-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యములు

మనుమ రేసారి	,, 45/లది	12 8 0	18 4 0
గెల్లారి	,, డిబ్బో 42	18 8 0	14 0 0
ధిల్లి	,, డిబ్బో 46	16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 184 బస్తా 1-8	7 12 0	8 8 0
మవ్వలు	,,	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-8 ర 205	,,	16 0 0	10 7 0
మనగలు	,, డిబ్బో	16 0 0	18 0 0
మేసలు	,, డిబ్బో	14 0 0	16 0 0
మినుములు	,, డిబ్బో	17 8 0	18 0 0
ఉలము	,, 195	8 4 0	8 8 0

3. నూనెనస్తువులు

శుభ్రముగా కా 1-8	,,	110 0 0	118 0 0
నెయ్యము 1-8	,,	14 0 0	19 0 0
శేనగనకపు కా 1-8	,,	40 0 0	41-0-0
శేనగనకనూనె గానుగ కా 1-8	ర 95	మి.కా.నూనె 92	
అనుదము కా 1-8		99 0 0	102 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

కాయవస్తు కా 1-8		100 0 0	108 0 0
కూరవస్తు	,,	60 0 0	65 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-8		98 0 0	112 0 0
ధనియాలు	,, కా 1-8	28 0 0	42 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-8	ర 40	45	
జెల్లము కా 1-8	ర 28	0 0	49 0 0
అప్పా-చక్కెర బస్తా 1-8	,,	28 9 0	28 12 0
చింతపండు కా 1-8	,,	28 0 0	88 0 0

5. ఇనుము

వట్టారకం కా 1-8	,,	80 0 0	81 0 0
చురం	,,	24 0 0	80 0 0
కప్పుడు	,,	24 0 0	80 0 0

6. నూలు

నెం 20 తన్ని సింహంబూడె	ర	7 12 0	
నెం 6 ,, కటారి	,,	4 9 0	
నెం 24 ,, లాకి	,,	5 10 0	
నెం 40 బాబ్బురు 10 పా	,,	10 0 0	
నెం 30 1/2 రెట్టలేడి	,,	6 10 0	
నెం 40 రాడి	,,	8 9 0	
నెం 4 తన్ని మసీదు	,,	4 8 0	
44 నాండ్	,,	5 1 0	

7. లోహములు

నెం 100 కులం 1-8	ర	48 12 0	ర 58 2 0
బాగారు కులం 1-8	,,	21 18 0	22 0 0
చవరస 1-8			18 6 8
ఇల్లడి కా 1-8	,,	244 0 0	247-0-0
రాగి కా 1-8	,,	825-0-0	828-0-0

8. రంగులు

అతిమేలు కిట్టరులూడు అతిమరయిక్ సింహంబూడె			
మీసా 1-డిగ్రీలు 200 క	ర	47 0 0	
,, సీరిరంగ 1 రం		10 0	
,, 14 రకులు		1 10 6	
,, 28 రకులు		1 9 0	
,, 56 రకులు		1 8 6	
,, 1 అందరు		1 8 0	
కప్ప-టుపొట్టుపొట్టు-కెడె అవగా (టర్ని-రెట్ట)		8 4 0	
కాంగో కిడి		1 0 0	
కనక		1 20	

గోదావరి రిసెటిల్మెంటు

శాసనసభ్యులకు శ్రీయుత ప్రకాశంగారి విజ్ఞప్తి

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారు యాక్రండి ప్రకటన పత్రికలకు వంపిరి:-

గోదావరి, కృష్ణామండలములోని రిసెటిల్మెంటు సమస్య పూర్వవర్తితము యిటు తెలుపుట అనవశ్యము. మొదట మంత్రిగారుండిన ఆర్. యస్. ఆరోగ్యస్వామి మొదలి యార్ గారి ఆధ్వర్యము విచారణ సలిపిన ఆర్థికవిచారణ సంఘము తమనివేదికను ప్రయోగించి, ఈసంఘసభ్యులుగా నుండిన కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు నివేదిక పూర్తి అయినవిదత్ వానిపై సంక్షేమముచేసి రాజీనామాలు నొసగిరి. ఈజర్నాల ప్రతినిధులకు శ్రీయుతము, చండు నారాయణరాజు, కే. వి. ఆర్. స్వామి, టి. వెంకటరత్నగార్లు, ఈవిచారణను చాలాశ్రమపడి పూర్తిగావించిరి. పిర్దు యావిషయమున ఒకసంవత్సరముగ కృషిచేసిరి. ఈనివేదికపై శాసనసభయం దొక సమయమున చర్చ వచ్చునపుడు నివేదికను బలపరచుటకు విచారణ సభ్యులుగా నుండిన కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు యిప్పుడు శాసనసభయందు లేరు. పిరలు ప్రస్తుతము శాసనసభయందుండకపోవుట చింతింపదగిన విషయమే యెయ్యండినను, సరిశీలియందు శ్రీమహర్షినిమియును కలుగదని నేనుతలచుచున్నాను. విచారణసంఘసభ్యులు ఆరోగ్యస్వామి మొదలియార్ గారును సంఘపు యితరసభ్యులును, శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన ప్రాత సభ్యులును నూతనముగా ఎన్నుకొనబడు సభ్యులును ఆధికార సభ్యులును యితర వానిచేటెడు సభ్యులును నివేదికను బలపరచుట యే తమ విధిగా నెంచవలెను. పక్షపాతబుద్ధి లేక శాసనసభవారు రిసెటిల్మెంటు సమస్యను విచారించుటకుగాను ఒకకమిటీని నియమించిన విధముననే శాసనసభవారు కమిటీవారి మాచల అంగీకరించి భూమి విస్తీర్ణము హెచ్చుగానించుట మామూలమైనది నేను నమ్ముచున్నాను. విచారణ జరిపిన సభ్యులెల్లరు మండలముల పరిస్థితులు బాగుగ నెగినవారు వారి సారాంశములన్నియు కేవలము ఊహకల్పితములైన విషయములపై కాక ప్రత్యక్ష ప్రమాణముల పైను లేక్క-విషయముల బట్టియు నిర్ణయింపబడిన ఈ విచారణ విషయమున ప్రభుత్వముచే రచనబడిన సమాధాన పద్ధతిలను మండల ప్రజల ఆగ్రహము చాలావరకు తగ్గుటకు కారణ మాయెను. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా బోర్డువారి సన్మానప్రముఖ మద్రాసు గవర్నరుగారు ప్రత్యక్షతర మొసరుచు భూమినిస్తువిషయమున స్వామ్యము జరుగునటుల తన ప్రభుత్వమువారు మాచేదరని తెలిపిరి. గవర్నరుగారు డెల్టామండలములలో పర్యటనముగావించినపుడు వారు స్వయముగా పరిశీలన తెలిసికొనుటకు అవకాశము కలుగదని నేను తలచితిని. కాని పర్యటనము మినుల త్వరితముగా జరుగుటచే గవర్నరుగారికి యీ అవకాశము కలుగలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారును, శాసనసభవారును శాసనసభ ప్రస్తుత సమావేశమునందీ విషయము ఆలోచించి నివేదిక నూచలను అంగీకరించెదరని నేను నమ్ముచున్నాను. పిర లీకార్యమును గావించిన చాలాకష్టములు నివారణయగును. శాసనసభయొక్క ప్రస్తుత సమావేశమునందీ నివేదికగూర్చి చర్చ జరుగునటులను, ప్రభుత్వమువారు నివేదికను అంగీకరించునటులను, జేయువలెనని ఆర్థిక విచారణ సంఘసభ్యులు ఆరోగ్యస్వామి మొదలియార్ గారిని, యితర సభ్యులును నేను కోరుచున్నాను. పి రీకార్యమును నెరవేర్చినయెడల మండల రైతులకు మహోపకార మొనర్చినవారగుదురు.

వెలువడినది! నూతనముగా! వెలువడినది!

“వేక్స్పియర్సు” (బి.ఫెల్లోఅవు)

“విషాద విజయ సేన”

నవరసభ్యులకు 5 అంకముల నవినాటక రాజము

గ్రంథకర్త: కీ॥ శే॥ వీరుభొట్ల నదాశివరావుగారు
ఈ నాటకము ఆంగ్లభాషలో వేక్స్పియర్సు మహాకవి రచించిన (బి.ఫెల్లో) అను నాటకమునకు అనువాదముగా గ్రంథకర్తగారికి గల రంగస్థలపరిచయము ననుసరించి, నవరసభ్యులకును, ప్రదర్శనానుభూతులకును రచించింపబడినది. ఇందు చక్కని పద్యములును, కృంగార సంభాషణలు నాయికా నాయకుల యనోన్య ప్రేమ ప్రదర్శన రంగములు మొదలగు నవి గలవు. వేయేల నవరసభ్యులకు యీ నాటకమును ప్రతివారము జదివెయ్యే తీరవలెను. కొలది ప్రతులు మాత్రమేగలవు. ఆలస్యమాకాదంగమే? త్వరపడుడు. మెల ప్రతి 1 కి రు 1-0-0 యి మాత్రమే! పోస్టు ఖర్చులు కొనువారివే.
వలయువారు - వీరుభొట్ల భాస్కరరావుగారు.
జగన్నాథపురము-కాకినాడ, అని వ్రాయడు!

శ్రీరామవిలాససభవారు(తెనాలి)

‘కృష్ణ తులాభారము’ ను చెన్నపురిలో

జయప్రదముగా ప్రదర్శించుట

చెన్నపురి, ఫిబ్రవరి 10:- తెనాలి శ్రీరామ విలాస సభవారు మొన్నటి సాయంకాలము ఎర్రంబూరునందలి మ్యూజియమ్ థియేటరులో ముద్రాజు సుబ్బారావుసంఘముగారి ‘శ్రీకృష్ణ తులాభార’ నాటకమును చెన్నపురి ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహకసంఘమునందలి స్వామ్యకాళాసభ్యులగు డి. బి. నర్సం. కృష్ణన్ నాయకుగారి యాదరణక్రింద జయప్రదముగా ప్రదర్శించిరి. ఈ నాటక ప్రదర్శనలను లభించెడి ప్రముఖ తెనాలియందలి ఎస్. జె. కే. పాఠశాలకు సభవారు సంగనరని ప్రకటింపబడినది. నాటకకాల యంతయు విద్యార్థులతోను తదితరులతోను నిండిపోయెను.

శ్రీకృష్ణ-బాలకవి వేం. రామానుజాచారిగారు

నాటకము మిక్కిలి రక్తికట్టినది. శ్రీకృష్ణుని పాత్రను ధరించిన శ్రీ బాలకవి వంశం చాం గం కేం కట రామానుజాచారిగారు తమపాత్రను కడు చక్కగా పోషించిరి. సత్యభామా, రుక్మిణి లీరువురును శ్రీ కృష్ణుని తమతమ యంతఃపురములకు నాహ్వరించు సందర్భ సమయమునను, నారదుడు శ్రీ కృష్ణుని గొనిపోవునపుడు సత్యభామ విలపించు సమయము నను పిరు బహుచక్కగా నటించి, ప్రేక్షకులవినతిని గాంచిరి. కవిగారి కంఠస్వరము శ్రావ్యమయినది. నవనభాగములే వినుట కింపులపుయించెను. ఇక ప్రద్యుమనగూర్చి వేరుగ నుడువ నవసరములేదు.

సత్యభామ-స్థానం వరసింహారావుగారు

ఆంధ్రచేతనం దంతము తమ ‘రోష.నారా’ పాత్రపోషణమునకు భ్యాసిన గాంచియున్న శ్రీ స్థానం వరసింహారావుగారు సత్యభామ పాత్రనుధరించిరి. భావప్రకటనయందలి తమ యసాధారణశక్తిని నిన్నటిరోజున పిరు యద్భుతముగా నిరూపించిరి. సత్యభామ ప్రణయముయొక్క యథార్థతత్వమును పిరు ప్రేక్షకులకు తమ నటనాకళిలము చేయవలగతంబనరించిరి. హాయి, హాయి యనిపించెడిరీతి నుండెను. పిరి గానమాధురి. వచన భాగములలో నెట్టి భావప్రకటనను పిరు గావించెదరో నట్టి భావప్రకటనే పిరు తదితరస్థలములందును అపగలిగియున్నారు. ఆంధ్రనట శేఖరులలో నొకరగు పిరి నటనా కళలము నెన్ని సార్లులు గాంచినను తనివి తీరదు.

నారద-డాక్టరు ఎల్. విజయగోపాలరావుగారు

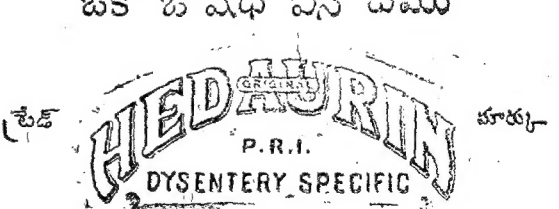
చెన్నపురియందలి ఇండియన్ మ్యూజ్ ఆఫ్ మెడిసిన్ లో పిరు చదువుచుండినపు డీ పట్టణమున పెన్ను నాటకములలో పాల్గొనియుండిరి. నే సీసభవారిలో చెన్నపురిపాదులను పునః దర్శించినందులకు మా యభినందనములు. తమ గానమాధుర్యముచేతను, శ్రీకృష్ణునియందలి నారదుని పూజ్యభావమును ప్రకటించుపట్ల చక్కగా నటించియు, పిరు ప్రేక్షకులను సమల రంజింప జేసిరి. గవర్న మెంటు మ్యూజ్ ఆఫ్ మెడిసిన్ విద్యార్థులు పిరికి రజతపాత్ర నొందు నొసంగి, పిరియందలి తమ ప్రేమను ప్రకటింపబడియున్నారు.

ఇతర పాత్రలు

ఇతర పాత్రలును చక్కగా పోషింపబడినవి. నవరసభ్యుల పాత్రను ధరించిన శ్రీయుత లింగయ్యగారికి ముఖ్యముగా పేర్కొననగును.

నాటక మధ్యమున శ్రీయుత వి. ఎల్. కామ్రాగారు ప్రేక్షకులకును, అమెంబరుగారికిని తమ కృతజ్ఞతను దెల్పి, రామవిలాస సభవారికి విద్యార్థులను, తదితరులను సర్వవిధముల సహాయము గావించి, వారిని ప్రోత్సహింపవలయు నని ప్రార్థించిరి.

బక టౌషధ వినోదము

మరియు

కలరా నివారిణి

హాజ్యోటిస్ అరికులేయనుండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న నాటిలో అపొక్సుమిన పి.సి.ఫి. కలరాను, అతిసారమును ప్రవృద్ధిగా సులూచే గుణముగల చున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిరూపణ చేయబడినది. అనుబంధమున ధరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 2-4-0.

ఫార్మికొలాజికల్ రిసెప్టి ఇన్స్టిట్యూట్

పోస్టుబాక్సు నెం. 504, పుద్రాను. పి. టి

మహాత్ముని 11 పాఠములు

మహారాష్ట్ర వర్తకసంఘపు అధ్యక్షులు
బలవరచుట

ప్రభుత్వపు హాస్వదృష్టిని ఖండించుట

బాంబయి, ఫిబ్రవరి 10:—మహారాష్ట్ర వర్తకసంఘపు సమావేశమున మాట్లాడుచు సంఘపు అధ్యక్షులగు వాల్పుందు హీ రాచందు గాసిల్లు చెప్పిరి:— మహాశుక్లము ప్రతిపాదించిన 11 వరకులలో ఏడింటిని అన్ని పక్షములకు చేరిన రాజకీయ వేత్తలు వర్తకులు ఆమోదించు చున్నారు. మిగిలిన నాలుగింటిని వారు ఆక్షేపించుటలేదు, దేశములో ఐకమత్యమున్న దనుటకు ఇంతకన్న వేరనిదర్శన ముక్కరలేదు. భారతీయులు నిజమైన అధికారమును వాంఛించుచున్నారని బూటకపు అడంబరమును కోరుటలేదు. మనదేశపు ఆర్థికవిధానమును నిర్ణయించు కొను విషయమున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండవలయునని మనము కోరుచున్నాము. ఇట్టిపరిస్థితులలో ప్రజలు వినుగు చెంది అశాస్త్రీయమగు పద్ధతుల వంక మరలుటయందెట్టి ఆశ్చర్యములేదు. ప్రభుత్వమువారి వైఖరి ప్రజలకు వినుగులుగజేయుచున్నది. హితవాక్యములను పెడచెవిని పెట్టుచున్న ప్రభుత్వమువారే అతివాదులసంఖ్యను అధికముచేయుటకు కారకులని చెప్పు సలసియున్నది. ఈ అశాంతికి మూలకారణములను తొలగింపకున్న దేశమున స్థిరమగు శాంతి ఏర్పడదు. కత్తి జరిపించుటనైన ప్రయోజనము లేదనియు, ప్రజా అసంతృప్తికి ప్రధానమగు కారణములను అంతరింపజేయుటయే శాంతిస్థాపనకు నూత్న మార్గమనియు ప్రభుత్వమువారు గుర్రెరిగి తమసదుద్దేశమును తమ చర్యలయందు చూపించవలెను. కాంగ్రెసు పక్షమువారు మితవాదులు, ఇతర బాధ్యులైన గలవారు ప్రకటించుచున్న అభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుటను చూడ వారి వ్యభిచారము మారినదని తలచుటకు పాలులేకున్నది. (ఫ్రీ ప్రె.)

విద్యార్థులనమే

పరిక్షకు పోక నిలిచిపోవుట

రాకవురు, ఫిబ్ర 8:—నేటిదినము మధ్యాహ్నము ఇం
టర్గిడియేటు విద్యార్థులకు వ్యవసాయశాస్త్రమునందు పరీక్ష
జరుగవలసి యుండెను. ఆ సమయమునకు విద్యార్థులు హాల్లో
నిడి పాప నుద్దేశించి యుండగా 84 మంది విద్యార్థులలో 14
మందిని పరీక్షకు పోనియ్యకుండ నిలిపినట్లు ప్రిన్సిపాలుసంతకము
పై నోటీసు ప్రకటించబడెను. విద్యార్థులు పరీక్షకు పోవక నభి
గూడప్రిన్సిపాలు చర్యనాఖండించుచు ఒకతీర్మానముగావించిరి.
ప్రిన్సిపాలునకు ఈ విషయము తెలియగనే వారు పునరాలో
చన యొనర్చి నిలిపిన 14 మందిలో 5 గురిని పరీక్షకు పంప నం
గీకరించిరి. విద్యార్థులు ఈ ఏర్పాటును అంగీకరింపలేదు. కడ
కు నిబంధనల ననుసరించి హాజరైన దినములసంఖ్య తక్కువగ
నున్న ఇరువురు విద్యార్థులను మాత్రము నిలిపి మిగిలిన 12 మంది
పరీక్షకు పంపుటకు ప్రిన్సిపాలు అంగీకరించెను.
అందుపై విద్యార్థులందరు పరీక్షకు
వెళ్లిరి. ఆరాయబారమంతయు ముగిసి పరీక్షప్రారంభమగునదికి
8 గంటలయ్యెను. (అ. పై.)

ತೆ|| ಶೇ|| ಘಂಗೆ ವಿಜಯಗಾರಿ ಅಂತ್ಯಕಿಯಲು

రంగూను, ఫిబ్రవరి 10:—దీర్ఘ కాలము ఆహార నిరసన
 దీక్ష నవంబించి కడచిన పెద్దెంబరునెల 19 వ తేదినాడు
 కారాగృహమున మరణించిన రెవరెండు ఫాంగ్సిజయగారి అంత్య
 క్రియలు నిన్నటిదినము గొప్పవైభవముతో జరుపబడెను. మర
 ణించినది మొదలు వీరి కళేబరము ఒకమతమునం దుంచబడెను.
 నిన్నటిదినము చక్కగ అలంకరింపబడిన మోటారు ట్రక్కుపై
 శవము ఊరేగింపబడెను. స్త్రీలు ట్రక్కును లాగిరి. విజయగారి
 త్యాగమును ప్రశంసించుచు పలువుర శ్మశానమునం దుపస్థ
 సిందిరి. (అ. వె.)

చంద్రా నర్పరీతోటలు- నేలం జంక్షన్

8 సం० అంటున్నాడనియు, ఇకరే వ० అంటున్నాడు
దశా० రు 7½, సేమ, స్వదేశ రెక్క-8 పూలెరువులు,
24 దినుసులు పెట్ రు 2½, 12 దినుసులు 1½. "కామంతి
పూలు" మదరాస్ పది 8 కి రు 1. కాంటూలూ ఇశా०.

Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

వాటిని రుచిచూడుము !

క్వాకర్ బిల్లునుండి తియారు కాబడిన తిను
బండారములు! రుచిగలవియు, పుష్టికరమై, జీర్ణ
మును తియ్యలి పదార్థముల కంటె యెక్కువ
యూరోగము నివ్వగలిగి యున్నవి.

పిల్లలు క్యాక్టర్ పట్టుకుని పదార్థములకు
సరిగ్గా చెందును. భోజనముల మధ్యకును ఈ కాలిని
తీర్చుకొనును. వాతకాలందు జరుగు విందులను పయో
గంపదార్థమును వి. తేనీటిని త్రాగునపుడు గాని,
భోజనానంతరముగాని నాడుదు.

క్యూర్ డిల్లు సహజమైన యోగోన్మము నిన్ను నావార పదార్థ
మై వివిధ మార్గముల తయారు చేయవలయు. సంసారమందుండు వారంద
రికి ప్రతినీతియు నాడుట మంచిది.

Quaker Oats

మానవ శాస్త్రములతో అంటుబడినవి.

2675

హే ద్వి తా ప ము వ ల్

విద్యకు శ్రమలేకుండ

కావాదుడు

WOODWARD'S "GRIPE WATER"

అశ్వీనివ్యాధిని పుల్కితేవులు, కడు
పుబ్బుట హృదయావేదనను తొల
గించును. 70 వ త్సర ములనుంచి
నైద్యులు, దారులు, అనేకులకు
వాడి సంప్రది నొందియున్నారు.

W. WOODWARD LTD.
LONDON, ENGLAND

జి. వి. పి. రైల్వేనమ్మ

సమ్మేదారులకు వర్తకుల సహాయము

ప్రీలు పి కేటింగు చేయుచున్నారు

పండిత జహవరిలాలుగారి హెచ్చరిక

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 11:—సమ్మేదారుల ప్లానే క్రొత్త పనివాండ్లు అధికారులచే నియమింపబడుచున్నారు. కానీ, సమ్మేదారులు మరొకరినరు చాలంటియను నియమించి విక్టోరియా టర్నినను స్టేషనులపై పి కేటింగు చేయుచున్నారు. రైల్వే పనివాండ్లు కావచ్చినారు కూడ అనేకమంది చాలంటియను చేరుచున్నారు.

రయిల్వే ఏజంటు ప్రకటన

బొంబాయి పరిసర ప్రాంత రయిల్వేబండ్లు రాకపోకలు సరకుల బండ్లు రాకపోకలు సరిగా నున్నవి.

శ్రీనివారం మధ్యాహ్నములోగా సమ్మేదారులు పనిలో చేరినందుల బర్తరపు చేయబడుదురని రయిల్వే ఏజంటుగారు చేసిన ప్రకటనపై ఎంతమంది పనిలో చేరిన తేలియుదు.

నిన్నటిదినము మాదు సరకులబండ్లు బొంబాయినుండి చెల్లి న వి. చూడు విచ్చి న వి. భు సా విలు లో ని పనివాండ్లందరు తిరిగిపనిలో చేరిన తేలియుచున్నది.

ఏజంటు ప్రకటన అబద్ధము

భుసావలలోని పనివాండ్లు ఆంధ్ర సమ్మేదారించి, పనిలో చేరిన రైల్వేఏజంటుగారు ప్రకటించిన వార్త అసత్యము. నిన్నటిదినము మరొకరినరు చాలంటియను నియమించి విక్టోరియా టర్నినను స్టేషనులపై పి కేటింగు చేయుచున్నారు. రైల్వే పనివాండ్లు కావచ్చినారు కూడ అనేకమంది చాలంటియను చేరుచున్నారు.

మొదటిది నమ్మకము మాదు సరకులబండ్లు బొంబాయినుండి చెల్లి న వి. చూడు విచ్చి న వి. భు సా విలు లో ని పనివాండ్లందరు తిరిగిపనిలో చేరిన తేలియుచున్నది.

ఏజంటు ప్రకటన అబద్ధము

భుసావలలోని పనివాండ్లు ఆంధ్ర సమ్మేదారించి, పనిలో చేరిన రైల్వేఏజంటుగారు ప్రకటించిన వార్త అసత్యము. నిన్నటిదినము మరొకరినరు చాలంటియను నియమించి విక్టోరియా టర్నినను స్టేషనులపై పి కేటింగు చేయుచున్నారు. రైల్వే పనివాండ్లు కావచ్చినారు కూడ అనేకమంది చాలంటియను చేరుచున్నారు.

సత్కారము మారాభింపబడునా

పనివాండ్లసంఘమువారు క్రొత్తగా 250 మంది వాలంటీర్లు చేర్చి పి కేటింగు జరుపుచున్నారు. అన్ని స్టేషనులలోను పి కేటింగు జరుగుచున్నది.

ఇందున సమ్మేదారులకు సహకారముకానియెడల సత్కారము మారాభింపబడునా కూడ ఆలోచించు చున్నారు. అనగా పనివాండ్లు పనిలోనికి చెల్లి పనిచేయుక స్థాపించి యుండుట.

ప్రస్తుతస్థితి

బొంబాయి పరిసర ప్రాంతముల కేసు బండ్లు సరిగానే నడచుచున్నవి. మొదటి బండ్లు ఆలస్యముగా నడచుచున్నది. వాడీబందరు స్టేషను విక్టోరియా టర్నినను స్టేషనులలోని పనివాండ్లు కొందరు పనిచేయుచున్నట్లుగా నున్నది. స్టేషనులలోని కల్యణము పెంటపోగులు చెత్తచెదారము తీసివేయబడుటలేదు.

కావాస్తవము వరకు క్రింది తరగతి వాకర్లందరు సమ్మేదారులలోనే యున్నారు.

గవర్నమెంటు ప్రకటన అబద్ధము

ఏజంటు ప్రకటనయందు గవర్నమెంటు వారి ప్రకటనయందు సర్వాబద్ధములను వివరించుచు రూయికరుగారు జివ్వాలాగారు పనివాండ్లకు ప్రజలకు హెచ్చరించి బోధించుచున్నారు. పనివాండ్లకోర్కెలనుగూర్చి గవర్నమెంటువారు శ్రద్ధతో గమనించుచున్నారని గవర్నమెంటువారు చేసిన ప్రకటన అబద్ధము. పనివాండ్లు మానవి చేసికొన్న కోర్కెలన్నియు గవర్నమెంటువారు తీర్చిదిద్దించి ధక్కరించుచుండిరి. కాబట్టి సమ్మేదారులు సమ్మేదారులకు విధి లేకపోయినది. అందువల్ల యీ సమ్మేదారులతో చాలించినయెడల రైల్వేవాకర్లు అధికారిపాలు గావలసియున్నది. కనక పనివాండ్లచేయ నిశ్చయించిరి? అనిరూయికరుగారు బహిరంగసభలో అడిగిరి. సమ్మేదారించుము అని పనివాండ్లందరు ఒక్కపెట్టున అరచిరి.

సంఘ కార్యదర్శి ప్రకటన

రైల్వే పనివాండ్ల కార్యదర్శిగారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—వానీ, ముత్రా, భోజాలు, ఆగ్రా స్టేషనులలో నుండి 29 మంది సమ్మేదారుల చేరియున్నారు. వానీలో యి దోర్నీయందు పనివాండ్లు సమ్మేదారులనున్నారు. భుసావలలో సమ్మేదారులనుబడెను విషయము రైల్వే ఏజంటుగారు ప్రకటించిగాని యిది అబద్ధము. అక్కడ సమ్మేదారులనున్నది. అక్కడనుండి ప్రత్యేకముగా నొక సందేశ పోతు వార్తను

తెచ్చెను. గతరాత్రివరకు 70 వేలమంది సమ్మేదారులు నున్నారు. ఇంకను కొందరు సమ్మేదారుల చేరుచున్నారు. సంఘమునకు ఉపాధ్యక్షులగు కుల్యరి జీ గారు భుసావలకు పంపబడిరి.

అబద్ధపు ప్రకటనపై సమ్మేదారులలో భేదబుద్ధిని కలిగించుట కిట్టి ప్రకటనలు అధికారుల చేయుచున్నారు.

వాడీబందరులో 19 మంది పార్సెలు గుమాస్తాలు సమ్మేదారులలో చేరిరి. విక్టోరియా టర్నినను స్టేషనులోని గుమాస్తాలు సమ్మేదారుల జేర వారంభించిరి.

పనివాండ్లు తిరిగి శ్రీనివారం మధ్యాహ్నం 12 గంటలలోగ పనిలో చేరినయెడల బర్తరపు చేయబడుదురని ఏజంటుగారు జేసిన ప్రకటనపై సమ్మేదారులు చలించలేదు.

ప్రజల తోడ్పాటు సహాయము

ప్రజలుకూడ సమ్మేదారులకు సహాయము చేయుచున్నారు. వీనా గ్రామమువారు సమ్మేదారులకు చాలా సహాయము చేయుచున్నారు. అనేకమంది వర్తకులు ధాన్యపుబస్తాలు సమ్మేదారులకు ఇచ్చుచున్నారు. రైల్వే పనివాండ్లు కావచ్చి ప్రీలు కూడ పి కేటింగు చేయుచున్నారు.

పోలవూరులో టెలిగ్రాఫు గుమాస్తాలు సమ్మేదారుల చేర నున్నారు:—పూనాలోని సమ్మేదారులు దృఢసంకల్పముతో సమ్మేదారులను పనిలోకి తెచ్చుచున్నారు. అధికారులకూడ సమ్మేదారులను సాగినను వ్యవహారములను జరుపుకొన నిశ్చయించిరి. పెద్ద అధికారలే క్రిందితరగతి వాకరుల పని చేయుచున్నారు.

సమ్మేదారంభమై 4 దినములైనది

పనివాండ్ల సంఘకార్యదర్శిగారిట్లు ప్రకటనచేసిరి:—మనదేశములోని రైల్వే లన్నియు మనవశముం గుండవలె ననియు ప్రయత్నింపవలెనని వశముం గుండరాదనియు మనము కోరుచున్నాము. మనదేశపు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి వశమునం దున్న యీ రైల్వేస్థితి చూచినయెడల మన ప్రభుత్వమువారి వశమైనంతమాత్రమున రైల్వేలు ప్రజాప్రభుత్వము వశమైనట్లు ఎంచుటకు వీలులేదని తెలియుచున్నది.

సమ్మేదారంభమై 4 దినములయినది. మన మొదటిసారి ఇంకను గవర్నమెంటువారు చెవినిడుటలేదు. మనలసన్నిహిత్యా పాయములే లొంగదీయ దగునో అన్ని మాయోపాయములను అవలంబించు చున్నారు. ఈ సమ్మేదారుల జన సామాన్యమునకు ఇబ్బందులు కలుగజేయును. కానీ యీ సమ్మేదారులు యీ వర్తకవాదపర నష్టములకు గవర్నమెంటువారు కూడ కొంత వరకు బాధ్యులే.

పండిత జహవరిలాలు నెహ్రూగారి ప్రకటన

భారతపాతీయ మహాసభాధ్యక్షులగు పండిత జహవరిలాలుగారిట్లు ప్రకటించిరి:—సమ్మేదారులకు నోటిమాటలతో అభిమానము వెల్లడించిన చాలదు. వారికి ప్రత్యక్షసహాయము ప్రజలచేయవలెను. వారికి ధనము నొసంగవలెను. వారికొకై బహిరంగ సభలు తదితర బాహ్యోపాద్రవ్యములు జరుపవలెను. ఈ సమ్మేదారుల వర్తకులే ఎక్కువవచ్చును నాటిల్ల గలదు. కాబట్టి వర్తకశ్రేష్ఠులందరు యీ పనివాండ్ల కోర్కెలను గవర్నమెంటువారు వెంటనే తీర్చగలందులకై గవర్నమెంటువారిని ఒత్తిడిచేయవలెను.

ఇతర రైల్వేకంపెనీ పనివాండ్లు యీ సమ్మేదారుల విషయమై తమ యభిమానము వెల్లడించుచుండిరి.

నాగపూరు

నాగపూరులో పనివాండ్లు తిరిగి పనిలో చేరలేదు. 10 తేదీ 15 మంది తిరిగి పనిలో చేరిరి. క్రొత్తపనివాండ్లను తెచ్చి ప్రవేశపెట్టుటకై రైల్వే అధికారుల క్రొత్తపనివాండ్లకై అన్వేషించుచున్నారు.

భుసావలలో సమ్మేదారులనుగిరినది తెలియుచున్నది. (ఆ. వె.)

ప్రయాణికుల స్థితి

టిక్కెట్లు లేకుండా అనేకమంది ప్రయాణికులు ప్రయాణము చేయుచున్నారు. రైలుగేట్లవద్ద పోలీసు భటులే టిక్కెట్లు తనిఖీ చేయుచున్నారు:—బొంబాయి పరిసర ప్రాంత స్టేషనులలో టిక్కెట్లు కలెక్టర్లు తదితరులు ఎవ్వరను లేని కారణమున మూయబడెను.

సున్నాలో నింకను స్వామిభక్తి పరాయణులై సమ్మేదారుల చేర నట్లు పంటి వారు కూడ రోష పూరితులై యిట్లు ప్రకటించిరి:—తిరిగి పనిలో చేరిన వారికి జీతములు రెట్టించబడు వని దురాశలను పురికొల్పుట మాకు అవమానకరము. పనివాండ్ల కోర్కెలకు 24 గంటలలో జవాబు యివ్వబడనియెడల మేము కూడ సమ్మేదారుల జేరదము.

సమాధానపు సూచనలు లేవు
సమాధాన పరిష్కార పంచాయితీ నెలకొల్పు విషయమై ప్రభుత్వసభ్యుని అంగీకార ముచిన తేదియు లేవు.

గిరిగారికి తంతివార్త

జి. వి. పి. రైల్వేపనివాండ్ల సంఘ కార్యదర్శిగారి ఆఖిల భారత రైల్వే పనివాండ్ల సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి యగు గిరిగారికి బరం పురమునకి యీ క్రింది తంతివార్త సంపిరి:—75 వేలమంది జి. వి. పి. రైల్వే పనివాండ్లు సమ్మేదారులనున్నారు. పరిసితి తీవ్రముగా నున్నది. ఆఖిల భారత రైల్వే కార్యకమహాసభయొక్క అవసరమొకటి ప్రత్యేకముగా సమావేశపరచవలయును. మిగిలిన రైల్వే యందు గూడ ఒక్కొక్కటిగా సమ్మేదారులను సాగించవలెను. సమాధానము:—కుగాను గవర్నమెంటుతో సంప్రదింపవలెను. వెంటనే జవాబు కావలెను. (శ్రీ వెన్.)

మద్రాసు పం దెములు

1929-30

సమ్మర్

మీటింగు

రేపు బుధవారము

12-2-1930.

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము 2

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తున, శుక్లనష్టము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి యంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తి, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0. పాలగుండ్ల లేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది సహామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు చేరు. పి. సి. ఏ. అందుకోఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి-నెల్లూరుజిల్లా

వ్యాధి పీడితులకు వరప్రసాదముగు కిమందులు

జ్ఞాపక ముంచుకొనుడు

స్టాక్ ఆంటి మలేరియల్

వెండి జ్వరమాత్రలు
జ్వరములకు నొప్పుల కుపయోగించును. పెద్దదయిన జ్వరగడ్డలను తగ్గించును. 40 మాత్రల సీసా 1-కి రు 1-0-0

స్టాక్ క్షయదగ్గు నివారిణి

వెంటనే నివారింప గలదు. సీసా 1-కి రు 1-0-0

స్టాక్ కుక్కువా దగ్గు నివారిణి

కని పిల్లలకు మిక్కిలి ఉపయోగము. సీసా 1-కి రు 1-0-0

G. S. STEERS,

21, Errabalu Chetty St., G. T. Madras

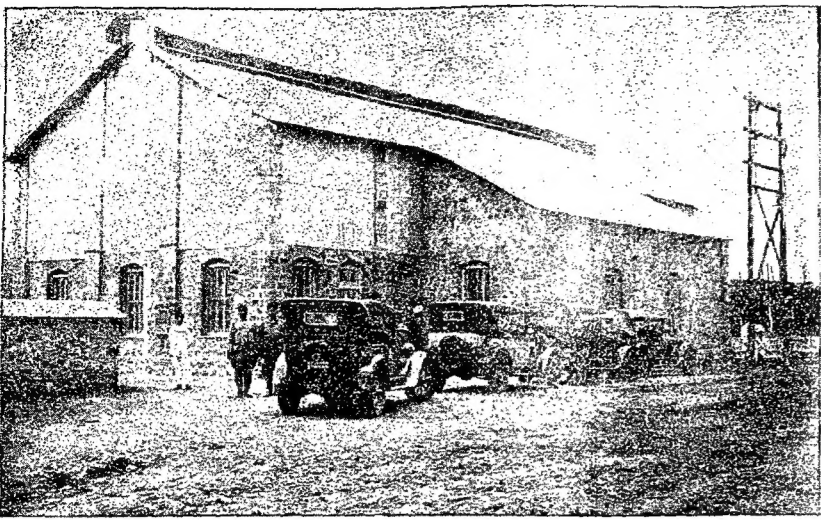
పగుళ్లకు తైలము

డబ్బీ 1.కి వెల 0-6-0. వి. పి. 0-11-0

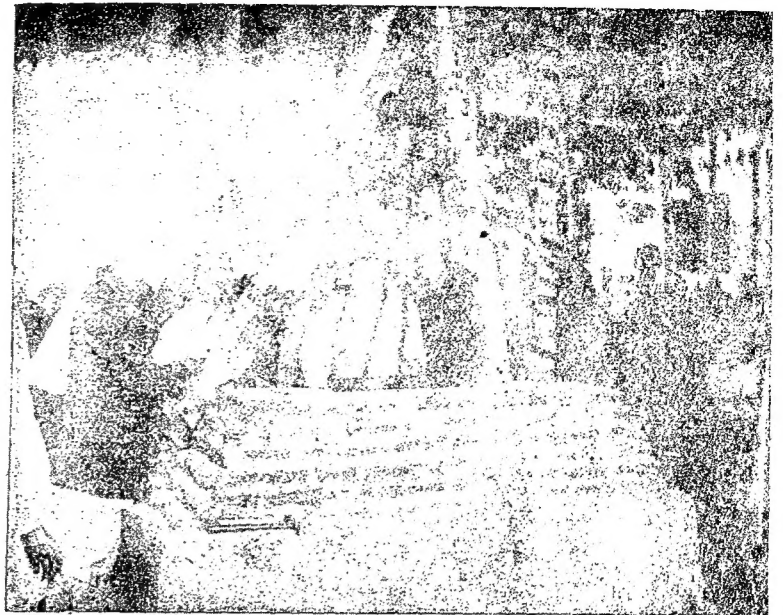
రికాళ్లు, అటచేతులు, చర్మము కారకము వల కేగిలివలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈతైలమునురాచిన, పగుళ్లు మాని జిల పోయిమంచి చర్మము రాగలదు. పగుళ్ల నొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. అమృతాంజనం డిప్రో, బొంబాయి - మదరాసు.

గవర్నరుగారి ఆంధ్రదేశసంచారము

గవర్నరుగారు బెజవాడలో ఎలక్ట్రిక్ సవరణాను ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి. ఈ భవన నిర్మాణమునకు రూ॥ ౩.10 లక్షలు ప్రభుత్వమునా రొసంగిరి. (ప్రె. ఫో. బీ.)

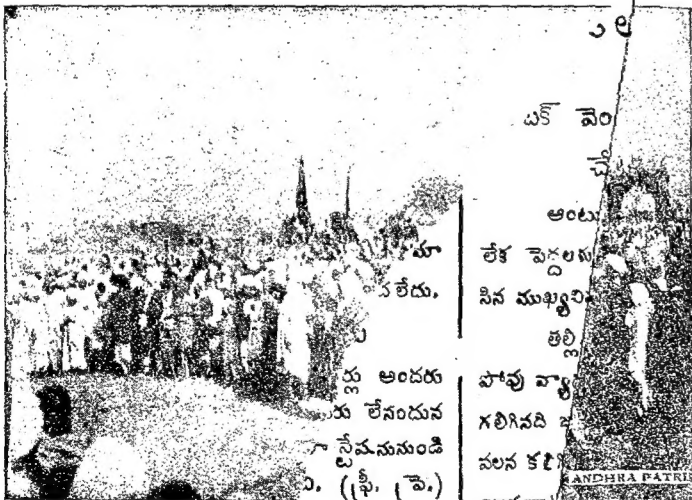
గవర్నరుగారి సతి భారతమహిళా మండలి భవనమునకు శంఖ స్థాపన జేయుట (ప్రె. ఫో. బీ.)

గవర్నరుగారికి కాకినాడలో మనిసిపలు అధ్యక్షులు డి. కృష్ణమూర్తిగారు, డి. సూర్యవారాయగారు మన్ననలను సన్మాన మొసంగుట. (ప్రె. ఫో. బీ.)

బెజవాడ శిశుసంరక్షణాలయ ప్రారంభోత్సవమును గవర్నరుగారి సతి జరిపెను. ఆమెయ శిశుసంరక్షణ సంఘ సభ్యుర్రాండ్రు ఈపెనుసతి వెంకటేశ్వరరావుసతి, పూర్ణయ్యగారి సతి న న్నగువారు గలరు. (ప్రె. ఫో. బీ.)

అలహాబాదులో కుంభమేళ జేయవలెనని దుకొరుట. ప్రస్తుత కార్యదర్శి ఎముయ్యక్క సభివారు క్షతను జరిగి ఇండియా

రాజప్రతినిధిబండివైపున గారు జి. వి. పి. హొంటిని సెలకొల్పవలెనని (అ. ప్రె.)

నేరస్థులజాడ చెప్పవారికి !

బహుమాంకసమైక్య

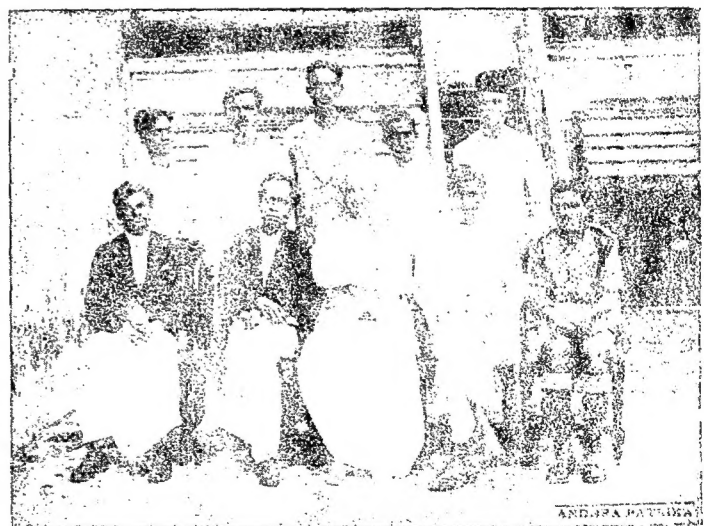
ధర్మ, ఫీబ్రు ౧:—రాజప్రతినిధుల జాడను తెలిపినవారికి 15 మిన్యుటులని ధర్మి పోలీసు మాపరింగు సెడరట చున్నారు. — రాయలు ఇండియా మె

ని పనివాండు ఇటీవల

అలహాబాదు, ఫీబ్రవరి ౧:—కుంభమేళ క్యాంపు నందు కలరా వ్యాపించుచున్నది. పలువురు మరణించుచున్నారు. పూర్ణిమనాడు జనము అధికముగ రానున్నారు. కలరా అప్పటికి తగ్గుతున్న సందర్భ మేర్పడగలదు. ఆరోగ్యసంఘమువారు కలరాను అణచుటకై గట్టిప్రయత్నములు గావించుచున్నారు. నేనాసమితి నాయకులలో నొక రగు అమరసాధ త్రిపాతిగారు కలరావల్ల మరణించిరి. (ఫీ బెన్.)

అలహాబాదులో కలరా

అలహాబాదు, ఫీబ్రవరి ౧:—కుంభమేళ క్యాంపు నందు కలరా వ్యాపించుచున్నది. పలువురు మరణించుచున్నారు. పూర్ణిమనాడు జనము అధికముగ రానున్నారు. కలరా అప్పటికి తగ్గుతున్న సందర్భ మేర్పడగలదు. ఆరోగ్యసంఘమువారు కలరాను అణచుటకై గట్టిప్రయత్నములు గావించుచున్నారు. నేనాసమితి నాయకులలో నొక రగు అమరసాధ త్రిపాతిగారు కలరావల్ల మరణించిరి. (ఫీ బెన్.)

మదరాసు యువజనసమితి:—వైసమితివారి యౌజనాన్యమున వర్షయత్న కళాశాలలో జరిగిన సభయందు హెచ్. డి. రాజుగారు (బొంబాయి) ఉపన్యసించిరి. ప్రభువరు ముజుఫ్ ఇబ్నయ్యగారు అధ్యక్షుతి వహించిరి. వారు మధ్యమ ఎడమవైపున రాజుగారును కూర్చొనిరి. (ప్రె. ఫో. బీ.)

బర్మాశాసనసభ ఎన్నికలు

రంగూను, ఫీబ్రవరి ౧:—కాంగ్రెసు పక్షమునను చేరిన యన్. ఎ. యన్. తయార్జిగారు కాశీన సభ్యత్వమునకు కాశీ నామ ఇచ్చుటచే ఏర్పడిన ఖాసీ క్షత్రియేయులకు సేటియారు ఎన్నికలు జరిగినవి. ఈ స్థానమునకు నలుగురు పోటీచేయు చున్నారు. టి. వారాయణరావు, మహమ్మదు అజము, యం. వి. ఖాను, డి. టి. డేవిసులుగారు. (ఫీ బెన్.)

మద్రాసు జిల్లా సహకార మహాసభ

తీర్మానములు

మద్రాసు జిల్లా సహకార మహాసభ యొక్క మూడవ సమావేశము మొన్నటిదినున 9-2-30 పచ్చయ్యప్పకాలేజి హాలులో శ్రీయుత కె.టి. పాల్ (క్రైస్తవ సహకార బ్యాంకు అధ్యక్షుడు) గారి యధ్యక్షతన జరిగెను.

వివిధ సహకార సంఘములనుండి ప్రతినిధు లనేకులు హాజరయిరి.

ఉదయము 8 గంటలకు సభా కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడెను. శ్రీయుత వి. రామదాసుపంతులుగారు స్వాగతోపన్యాసమును శ్రీయుత డి. ఎస్. స్ట్రాటిగారు ప్రారంభోపన్యాసమును బిసిన పిమ్మట శ్రీయుత కె.టి. పాల్ గారు అధ్యక్షతనను నధిష్ఠించి తమ యుపన్యాసము నొసగిరి.

పిమ్మట, జాయింటు కార్యదర్శియు శ్రీయుత జి. శ్రీరాంబాబునాయుడుగారు వివిధ ప్రాంతములనుండి చేరిన సందేశములను సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి.

అంతటితో ప్రాంతకాలసమావేశము ముగింపబడెను.

మధ్యాహ్నము 2 గంటల సభ మరల సమావేశమయి యీ క్రింది తీర్మానములను గావించెను:-

1. డా॥ ఎస్. స్వామినాథనుగారి మరణమునకు యీ సభవారు మిగుల విచారపడుచున్నారు. వీరి మరణమువలన యీ నగరములో సహకారోద్యమమునకు తీరని నష్టము గలిగినదని సభవారభిప్రాయపడుచున్నారు.

2. సహకారసంఘములయొక్క వ్యవహారములను తనిఖీ చేయుటకు తగిన యేర్పాట్లచేయును గావించునట్లు, యూనియనులను యేర్పాట్లచేయుటవలన సహకారశాఖ పారబాటు గావించెనని యీ సభవారభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ నగరమందలి సంఘము లన్నిటికి నొక జిల్లా ఫెడరేషను నేర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే చర్య దీక్షికోవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించు చున్నారు.

4. (ఎ) జిల్లా ఫెడరేషను సహకారసంఘములయొక్క లెక్కలను తనిఖీ చేయుట కధికారము పొందవలెను.

(బి) ఈలోపున, ప్రస్తుతము ఆడిట్టు గుసుమలనుచెల్లించ

బాలనట్టి సంఘములకు 8 (డి) 5 నిబంధన ప్రకారము సహాయ మొసగుటకు రిజిస్ట్రారు కోరబడుచున్నారు.

4. (ఎ) జిల్లా ఫెడరేషను యేర్పడువరకును, మద్రాసు రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను ప్రచారము సలుపుచుండ వలెనని యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

(బి) సహకార విద్యను, ప్రచారమునకును, ప్రతి సంవత్సరము రూ. 8,000 ఖర్చు అవసర మగుటబట్టి, ప్రభుత్వము వారు సాంవత్సరిక గ్రాంటును రూ. 1,200 నుండి రూ. 2,000 హెచ్చింపవలెననియు, నగరమందలి సహకారసంఘము లన్ని యునుగూడ విరివిగా గ్రాంటుల నొసగవలెననియు, యీసభ వారు గోరుచున్నారు.

(సి) నగరమందలి సహకార సంఘములయొక్క కామన్ గుడ్ ఫండ్స్ నెక్కువభాగము, సహకారవిద్యను, ప్రచార మునకు ప్రత్యేకింప బడవలెను.

(డి) జిల్లా ఫెడరేషను యేర్పడువరకును, రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను సహకార ప్రయోనింగు తరగతులను నడుపుచుండవలెను.

5. (ఎ) నగరమున కొక ప్రత్యేక కేంద్ర సహకారబ్యాంకును త్వరలోనే రిజిస్ట్రీ చేయుటకు రిజిస్ట్రారుగారు కోరబడు చున్నారు.

(బి) ఈనగరములో సహకార సంఘసభ్యులకు తగిన బుణములు ప్రస్తుత మొసగబడుచుండలేదని యీ సభవారభిప్రాయపడుటచేత, (1) సభ్యుల స్వంత ప్రాచీనైతి తమ వేతనములకు ఆరుచెట్టికముగా బుణమొసగుటకును (2) అంతకంటె నెక్కువకాలమునకు స్వంతప్రాచీనైతి రూ.2,000 వరకును, తనఖా వైసి రూ. 5,000 వరకును, బుణమొసగుటకును, ఎంప్లాయిస్ క్రెడిట్టు సొసైటీలకు అధికార మొసగుటకు యీసభవారు రిజిస్ట్రారుగారికి సిఫార్సుచేయుచున్నారు.

(సి) నిమ్మజాతి సంఘములు బాగుగా పనిచేయగలుగుటకుగాను, సభ్యులు కానివారు పంచాయితీలో చేర్చుకోవడుటకు నిబంధన గావించబడవలెను.

6. రిజిస్ట్రారు ఈ తరువులపైని సంఘములనుండి ఆప్టికల్ విషయమున ప్రభుత్వమువారు జిల్లా ఫెడరేషనుయొక్క సలహాదీక్షి కొనిన పిమ్మటనే తమఅంత్యయు తరువులను గావించవలెను.

7. రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను పట్టణప్రాంతము లలో వాక్ క్రెడిట్టు సంఘముల నేర్పాటుచేయుటకు అచ్చటి ఆర్థికసితిగతులను పూర్తిగా కనుగొనుటకు సర్వేగావించ వలెననియు కార్మికుల సహకారసంఘములనుగూడ యేర్పాటు చేయవలెననియు, యీసభవారు గోరుచున్నారు.

8. మద్రాసు నగరములో గృహపరిశ్రమలను సర్వే గావించిన పరిశ్రమలశాఖవారి రిపోర్టును ప్రభుత్వమువారు ప్రకటింపవలెనని యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

9. వాన్ క్రెడిట్టు సంఘాలను, కార్మికుల సహకార సంఘాలను, అభివృద్ధిగావించుటకు ప్రభుత్వమువా రొక ఇండిస్ట్రీయలు ఆర్గనైజరును నియమింపవలెను.

10. గృహపరిశ్రమల విషయమున, స్త్రీలకుతగిన సహకార సంఘములు యేర్పాటు చేయబడవలెను.

11. సహకార గృహనిర్మాణసంఘములకు రోడ్లకొరకు స్థలము నేర్పాటుచేయుటకు టెన్డరు కమిటీయొక్క సిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి, కార్యరూపమున పెట్టవలెనని యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

12. సహకార భీమా సంఘములు రిజిస్ట్రీ కాబడగోరి నపుడు రిజిస్ట్రారుగారు వాటిని రిజిస్ట్రీ చేయవలెనని యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

13. సహకార స్టోరులయొక్క లాభములగుర్చి నగరములలో తీవ్ర ప్రచారము గావించవలెనని రాష్ట్రీయ సహకార యూనియనుకు యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

14. సహకార సంఘముల బిల్లుగుర్చి సహకార సంఘములయొక్క యభిప్రాయమును, ప్రజాభిప్రాయమును, ముందుగా కనుగొనకుండ, ప్రభుత్వమువారు సదరు బిల్లును శాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టగూడవని యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

15. నగరములో సహకార సంఘ సభ్యుల మందిరము నొకదానిని యేర్పాటు చేయుటకు వెంటనే ప్రయత్నింపవలసి నదిగా, రాష్ట్రీయ సహకార యూనియనును యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

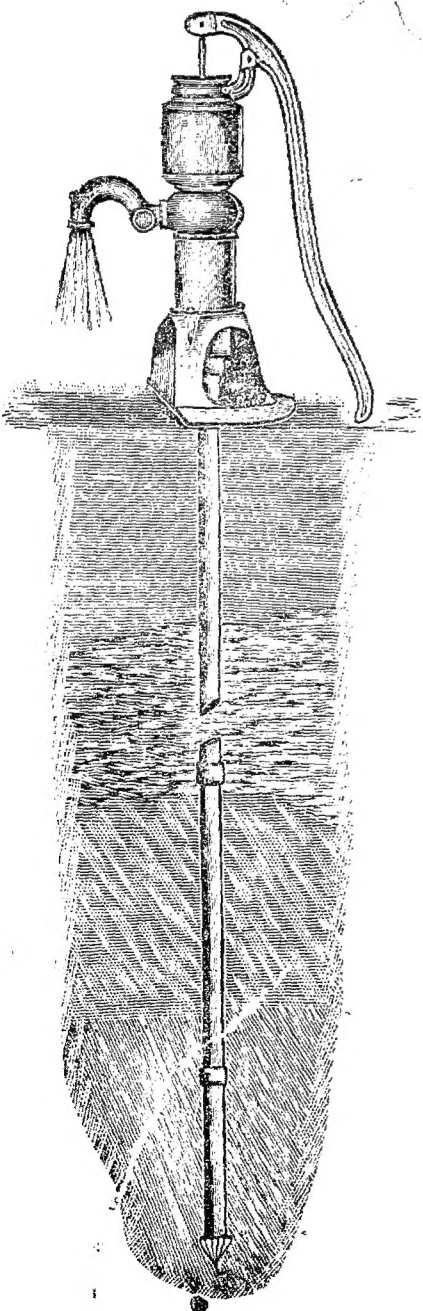
16. ఈ సభలో గావించబడిన తీర్మానముల నాచరణలో పెట్టుటకు రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను తన చర్య దీక్షికోవలెనని యీ సభవారు గోరుచున్నారు.

KIRLOSKAR HAND AND POWER PUMPS

గుణము ప్రధానము

ధర సరసము

కిర్లోస్కార్ పంపులు

మనదేశములో, మనధనముతో, మనదేశీయులచే, దినమునకు వేనవేలుగా తయారగుపంపులు కిర్లోస్కార్ పంపులు మాత్రమే.

విదేశపంపులుకంటె అన్నివిషయములలోను వేయిరెట్లు శ్రేష్ఠమైనవి. దేశమునందంతటను సంతృప్తిగ పనిచేయుచున్నవి.

బావులకు, లోతుబావులకు, గొట్టపుబావులకు, మేడలమీదికి, తోటలకు అన్నివిధములైన నీటిసదుపాయములకు సంతృప్తిగా పనిచేయుపంపు కిర్లోస్కార్ పంపు మాత్రమే.

నారింజ, నిమ్మ, దబ్బ, పసుపు, అరటి, చెఱుకు మొదలైన తోటలకు ఒకటినుంచి ఎనిమిదిమోటల నీరు యిచ్చు ఇంజనుపంపులు మావద్ద సిద్ధముగా దొరకును.

స్వదేశీ పరిశ్రమల పోషించుడు

వివరములకు వ్రాయుడు :

సోల్ ఏజెంట్లు:- ఆంధ్రయింజనీరింగు కంపెనీ

యింజనీర్స్, బెజవాడ.

బ్రాంచీలు:- తెనాలి, పాలకొల్లు, మార్చెట్టు, రాజమండ్రి.

తాలూకాలకు జిల్లాలకు సమర్థులైన ఏజెంట్లు కావలయును.

జి. వి. పి. రైల్వే సమై

నమ్మె యధావిధిగా నున్నది. రైలుబండ్లు చీమలవలె

నడుచుచున్నవి

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 10:— జి. వి. పి. రైల్వే సమై

టుగారు యీ క్రిందికిగా ప్రకటించుచున్నాడు:—

భూసావలు జబ్బులకు దీనిజనులలో పరిశీలి సమయముగా

నే యున్నది. నాగపూరులో సమైదారుల సానే సగముమం

ది క్రొత్త క్రొత్త జనుల నాకరీలలోనికి చేర్చుకొనినది.

గత శనివారము నుద్దాహ్నం 2 గంటలలోగా పని

వాండ్లు తిరిగిపనిలోనికి రానియెడల బర్తరపు చేయబడుదురని

ప్రకటించబడెను. పనివాండ్లు తిరిగి రాకపోయినందున క్రొత్తప

నివాండ్లుచేర్చుకొనినది. మిగిలిన నాకరీలకుకూడ క్రొత్తవాండ్లు

ప్రవేశపెట్టబడుదురు.

కోండులోని సమైదారులు తిరిగిపనిలో జేరుటకు మరి

కొంత గడువుసంగబడినది. కాని వారు తిరిగి పనిలోజేరేయె

డల వారు సమైచేసిపదినముల తీతము ముదరాయివ్వబడును.

సమైలోచేరిన పనివాండ్లు రైల్వేకంపెనీవారి తాలూక

యిండ్లను ఖాళీచేయుటకుగాను ఉత్తరువులు జారీచేయబడును.

ప్రయాణికుని వార్తలు

భూసావలులో పనివాండ్లు తిరిగి పనిలోనికి చేరినమాట

కొంతవరకు వాస్తవమే కాని పనిలోనికి తిరిగి వచ్చినవారిచేత

రైల్వే అధికారులు అగ్రిమెంటు పత్రములను వ్రాయించుకొను

చున్నారు. వెనుకటి నాకరీలభము వారు కొరకుండునట్లును పని

వాండ్లు సంఘమువారిలో వారు సంబంధము పూర్తిగా వసలు

కొవలెననియు సవరు అగ్రిమెంటు పత్రములలో కొరబడెను.

ఇందువల్ల తిరిగి పనిలో చేరినవారుకూడ అసంతృప్తులై తిరిగి

సమైలో చేరుటకు ఊహించు చున్నారు.

నాగపూరు బొంబాయి మధ్య ఒక్కటే సరకుల బండి

వడవు చుండెను.

సిగ్గులు చూపెట్టువారు లేనందున స్టేషనులో రైలు

బండ్లు చాలకాలము నిలిచిపోవుచున్నవి. ఈ కాల హరణము

ఈ పనివాండ్లను తిరిగి పనిలో అధికారులు చేర్చుకొన

నియెడల పనివాండ్లందరు పెద్దసమై చేయదలంచిరి.

(ఫీ. పై.)

రైలు స్టేషనులోనే జిల్లాజడ్జి కోర్టు

జి. వి. పి. రైల్వే సమై ఫలితము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 4:— జి. వి. పి. రైల్వే సమై

వర్తక వ్యాపారములకు మాత్రమేగాక యితర విషయములందు

కూడ విశేషనష్టము అసౌకర్యము కలుగుచున్నది.

ఇటీవల నొక సంజ్ఞ వ్యాపారము చేయు వాడు

బురుగుము కావలసియుండి యొక వడ్డీ

వ్యాపారమునివద్దకు వెళ్ళియుండెను. సదగి వడ్డీవ్యాపారముడు

బురుగుము వోపంకుటకు నిగారించెను. వెంటనే పండ్లపైర్

కుడు కత్తితో అతనిని పొడిచిచంపెను. కేసు విషయములో

నాసిక రైల్వే స్టేషనుకున్నదరు వడ్డీరాగాడు నాశులై యు

న్నాడు. వీరికి సాక్షి విచారణచేయుటకు నాసిక జిల్లాజడ్జిగారు

సమన్లు జారీ చేసిరి. కాని వీరు యీ సమై పరి

శితులవల్ల ఊళ్లోనే ఉన్నవారయ్యెను స్టేషనువిడిచి కోర్టుకు

పోవాలకపోవుటవల్ల జిల్లాజడ్జిగారే రైల్వేస్టేషనుకు వచ్చి తమ

సాక్షివిచారణ చేయుచున్నారు. అందువల్ల నాసిక రైల్వేస్టేషను

లోనే జిల్లాకోర్టు కచ్చేరీ జరుగుచున్నది. (ఫీ. పై.)

నాసికలో గవర్న మెంటు యంత్రాలయములు

ఆగిపోయినవి

జి. వి. పి. రైల్వే సమైవల్ల నాసికలో రాక్షసిబాగు

నష్టము అనుటలేదు అంగువల్ల గవర్న మెంటువారి సారాబట్టి

పని చేయుట లేదు. కోర్టులకు కావలసిన

స్టాంపులు కాగితాలు అచ్చువేసెడి

యంత్రకాల నాసికలో కలవు. రాక్షసిబాగులేనందున యంత్ర

గారము నిలిచి పోవలసివచ్చుటగా నున్నది.

రాక్షసిబాగులేనందున నాసికపట్టణమునకు నీరుపల్లయ

చేసెడి యింజనుకూడ ఆగిపోవలసివచ్చునట్లున్నది.

సమైవాండ్లు రైల్వే వసతిగృహములను

ఖాళీచేయవలెను

యం. యు. సి. టెన్నిసు

పందెములు

పోటీలు చాలా ఉత్సాహపూరితములుగ నుండెను

మద్రాసు, ఫిబ్రవరి 11:— నిన్న జరిగిన యం. యు. సి. టెన్ని

సుపందెములు ఉత్సాహ పూరితములుగ నుండి ప్రేక్షకులనేక

మంది ఆకర్షించెను. గ్లాంరీయంతయు ప్రేక్షకులతో క్రిక్కి

రిసియుండెను. పురుషుల సింగింగుపోటీ టి. బి. చాలగోపాల్

గారికిని, సి. జె. మల్లెన్ గారిని జరిగెను. బాలగోపాల్ గారు

తమ ఉత్తమ ప్రయత్నమున ఆటచేసి. జే. మల్లెన్

గారిని రెండు సెట్టులలోనే ఓడించ బారిరి. మొదటి సెట్టు

యందు 4 గేముల విరకు బా.గో.పాల్ గారే జయించుచు

వచ్చిరి 5-వ గేముమాత్రము మరెవరిగిరి. తుదకు బాలగోపాల్

గారు సెట్టును 5.2తో గెలిచిరి బాలగోపాల్ గారు బంతిని

అతిసులభముతో నెట్టవేయదలచినను అచటవేయు సామర్థ్య

ము కలిగియుండుటచే మల్లెన్ గారు నలభముగా వీరితో ఓడి

పోయిరి అయినను మల్లెన్ గారు కూడ చాలామారులు ఆటయం

రు తమకుగల కాశలమును తెలియ జేయనట్లు బాగుగా ఆడిరి.

పురుషుల డబుల్సు. టి. బి. బాలగోపాల్, వెంకట్రా

పుగార్లు కమలాకరరావు యం. వి. హరిహరన్ గార్లు నులభ

ముగ నోడించిరి. ప్రసాద్ చెంగయ్యగార్లు నై నలుజోన్సు క్యాలి

కుగార్లుతో నాడిరి. ఈపోటీమిగుల ఉత్సాహమును పురికొల్పెను

చెంగయ్యగారు అశ్చర్యముగ నాడిరి. ప్రసాద్ చెంగయ్యగార్లు

కు జట్టుబాగుగ కుదిరెను. వీరిని ప్రతిఘటించిన నై గలుజోన్సు

క్యాలికుగార్లు వీరికి చాలా శ్రమ నొసగిరి.

నైగల్ జోన్సు గారికి వయస్సు మీరినను

ఆటయందు మాత్రము వీరికి ఆసక్తి తగలేదు. వీరు చాలాశ్రమ

పడినది. కార్యక్ గారు కొన్నిమారులు బంతిని వలకే కొట్టిరి.

అయినను వీరుపురు సరిసమానము. చెంగయ్య ప్రసాద్ గార్లుతో

గేములను గలుచుచువచ్చిరి. రెండు సెట్టులలోను వీరు యిదే

లేరిని ప్రసాద్, చెంగయ్యగార్లుకు చొటునిసగలేరి. పిదప

లక్ష్మణ్, కృష్ణస్వామిగార్లుకును, పి. యస్. వెంకటరామన్,

యం. నారాయణ్ గార్లుకును పోటీజరిగెను. వీరి పోటీరిచూచు

టకు ప్రేక్షకులు ఆతరుతతో వేచియుండిరి. వీరిపోటీ మిగుల

ఆకర్షణీయముగ నుండెను. పి. కే. లక్ష్మణ్ గారు ఆటయందు

తమకుగల నిపుణతను ప్రకాశింపజేసిరి. వీరు వారిలు హావాలి

లచే గేముయందలి పాయింట్లు గెలిచిరి. యస్. కృష్ణస్వామి

గారు తమ సహజముగ ఆటను ఆడలేదు. కొన్ని సమయములందు

బంతిని వలకే కొట్టిరి. రెండవ సెట్టులో వీరు

కూడ బాగుగా నాడి విజయమునకు తోడ్పడిరి.

పి. యస్. వెంకట్రామన్ గారు అప్రతిహతముగ సర్వములతో

కొన్ని గేములను గెలిచినను వారికి నిన్న డ్రైవులు బాగుగరాలేదు.

డ్రైవులు ప్రయత్నించినపుడెల్లను బంతి కోర్టుచలువలకిపడెను.

యం. నారాయణ్ గారు మాత్రము తమ సహజముగ ఆటబా

డిరి. ఈ పోటీ మిగుల ఆకర్షణీయముగ నుండెను.

నిన్నటి ఫలితములు

పురుషుల సింగిల్సు

టి. బి. బాలగోపాల్ గారు, సి. జే. మల్లెన్ గారిని

ఓడించిరి. 6-2; 6-3.

పురుషుల డబుల్సు

ప్రసాద్ చెంగయ్యగార్లు, నైగల్ జోన్సు క్యాలిక్ గార్లు

నోడించిరి. 7-5; 8-6.

టి. బి. బాలగోపాల్ వెంకటరావుగార్లు కమలాకరరా

వు, యం. వి. హరిహరన్ గార్లు నోడించిరి. 6-2; 6-2.

సి. కే. లక్ష్మణ్, యస్. కృష్ణస్వామిగార్లు పి. యస్.

వెంకటరామన్, యం. నారాయణ్ గార్లు నోడించిరి.

6-4; 6-4.

పూర్వదండరావు, కమలాకరరావుగార్లు యం. బాల

య్య, మైకల్ గార్లు నోడించిరి. 11-9; 4-6; 6-4.

కార్వేటిసగరం తాలుకాలో ఖడ్గరుప్రచారము

నారాయణవరమునందుండి సంచారఖడ్గరు వస్త్రాలయ

మును ఈదిగువ స్థలములకు మార్చబడును.

11 తేది పుట్టాడు

12 గరిగడోడు

13 పాతగుంట

14 దేవశంకేట

15 పల్లికట్టు

16 కత్తిరపల్లె

17 కార్వేటిసగరం

ఖడ్గరుప్రచారకుల మూలముగా యింటింటికి పత్రపత్రము

పంపి అసహ్యధరలకే అమ్మబడును.

సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠి,

గౌరవకార్యనియంత,

బాధకలుగ జేయు తలపైని గజ్జ

బాంబక్ వెండుకలను చర్మమును వికృతాకారము

చేయు వ్యాధులను బోగొట్టును

అంటువ్యాధులు, తలపై నుండు గజ్జ, పసిబిడ్డలకుగాని

లేక పెద్దలకుగాని యుండుట, ఆరోగ్యకాళివారు గమనించవల

సిన ముఖ్యవిషయము.

తల్లిదండ్రులు తెలుసుకొనవలసిన దేమన వెండుకలూడి

పోవు వ్యాధులకు, పిక్కినా, తామర, మొదలైనవాటిని మాన్పు

గలిగినది బాంబక్ మాత్రమే. ఈ ఓషధతైలమును ప్రణయల

వలన కలిగిన పెద్దగాయములు, ఎర్రనిపుండ్లకు, మచ్చలు మొదల

యినవాటికి యీ ఔషధమును వాడుదు. బాంబక్ తక్షణం వి

షపురుగల జంపి, చెడుచదార్లను నంతయు తీసివేసి మంటలను

బాధను పోగొట్టి వెండుకలను మొలుచునట్లు చేసి ఆరోగ్యమైన

చర్మము నివ్వగలుగును.

బాంబక్ యందుండు ఓషధులు కాస్త్రురీత్యా తయారు

చేయుటవలననూ మృగముదము లేవియు చెర్చబడక పోవుట

వలనను యిట్టి శక్తిగలదు. సామాన్య తైలములందు క్రొవ్వులు

చెర్చబడి కుడిచేయబడని లోహములు చేరియుండుటచే మంచి

చేయుటకు మారుగ బాధను చెప్పుకేయును.

చెడుకాళ్లు, మూలవ్యాధులు, శోథిగాయములు, ప్రణ

ములు సర్వవిధములయిన చర్మవ్యాధులకు బాంబక్ అమోఘ

మైనది.

వల రూ. 1/- పెట్టె 1-కి రూ. 2-4-0. మందు

లమ్మ యందరివద్దను దొరకును.

JAM-BUK

ఏజంట్లు:—మొనర్పు దాదా అండ్ కో.,

చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

బొంబాయిలో ఇంకొకసమై

జి. వి. పి. రైల్వే సమైగాక ఓడరేవు పనివాండ్లు

కూడ సమైచేసెదరట

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 10:— రాయలు ఇండియను మె

రైను డాక్ యార్డు (ఓడరేవు) లోని పనివాండ్లు ఇటీవల

ఒక్కడినమున సమైచేసియుండిరి. అందువల్ల 150 మంది యి

టీవల అధికారులచే బర్తరపుచేయబడిరి.

గవర్నరుగారి రాక

గుంటూరునందు బహిష్కారము

పాఠశాల విద్యార్థుల సమ్మె

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

గుంటూరు, ఫిబ్రవరి 10:—ఆంధ్రేశ సాచారములూ మాతనమద్రాసు గవర్నరుగారు గుంటూరుపురమునకు నిన్న వయ చేసిరి. గుంటూరుపురపాలక సంఘమువారు సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులగు శ్రీయుత నడింపల్లి వెంకటరత్నం నరసింహారావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున ప్రత్యేక సమావేశము జరిపి ఆ సమావేశములూ గవర్నరుగారికి సన్మానములనుబట్టి తీర్మానించిరి. ఆంధ్ర దేశమునందలి గవర్నరుగారిపర్యటనములో వారికి సన్మానము సగ నిరాకరించినది. గుంటూరు పురపాలక సంఘముకడను గుంటూరుప్రజల తరపున పురపాలక సంఘమువారు సన్మాన మిచ్చుటలేదని ప్రకటించుటతో యితర బహిష్కార ప్రచార మన విషయమని కాంగ్రెసువారు అట్టి ప్రయత్నములకు పూనుకొనలేదు. కాని నిన్ననే గుంటూరులోని ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలేజి డౌన్ హౌస్ లకు గవర్నరుగారు వత్తురనియు అప్పుడు విద్యార్థులు వై పాఠశాలలోనికి వెళ్లకుండా సమ్మెకట్టవలెనని, స్వరాజ్యకార్యాలయములనున్న యునిజనసంఘ కార్యాలయమునందు జరిగిన విద్యార్థిసభయందు తీర్మానింపబడినది. విద్యార్థిసభకు శ్రీ యుతులు నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు మద్దతి వెంకట రంగయ్యగారు, నేతి వెంకటాచలపతిగారు, శిరం వెంకటసుబ్బారావు నాయుడుగారు, డాక్టరు బ్రహ్మయ్యగారు, అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావుగారు, ఇటికాల వెంకటరామశాస్త్రిగారు, జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు యితర కాంగ్రెసు వాదులను ఆహ్వానింపబడిరి.

తీర్మాన మంగీకరింపబడిన తరువాత ముతాలుగా విద్యార్థులు సభకు రావటమంటి సోదర విద్యార్థుల గృహముల కేగి తీర్మాన మెఱుకపరచిరి. సభాధ్యక్షులు ఎ. గోపాలరావుగారు గవర్నరుగారి కార్యదర్శిగారికి, గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరుగారికి ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ స్ట్రాక్సుగారికి, డౌన్ హౌస్ మాస్టర్ కమిటీవారికి తీర్మానాల ప్రధానోపాధ్యాయులు గారికి వై తీర్మానము తెలియపరచిరి.

కాంగ్రెసు నాయకుల తోడ్పాటు

కాంగ్రెసు నాయకులను సహాయముచేయుమని విద్యార్థులు ప్రార్థించిరి. శ్రీయుత నరసింహారావుపంతులుగారు తాము నాయకత్వము వహించి విద్యార్థులను నడిపించుటకు సంసిద్ధులుగా నున్నామనియు కాని విద్యార్థులు బహిష్కారవిధానమును అతిశయముగా కొనసాగించవలెననియు కోరిరి.

దౌన్ హౌస్ మాస్టరు మాత్రమే బహిష్కరింపబడుట

ఈ దినము ఉదయమే గవర్నరుగారు కాలేజీ వెళ్లరని తెలిసినది. ఉదయం 8 గంటలకు కాంగ్రెసు కార్యాలయము వద్ద విద్యార్థులయొక్కయు, కాంగ్రెసు నాయకులయొక్కయు సమిష్టిసభ జరిగినది. శ్రీయుతులు నరసింహారావుపంతులుగారు ను, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణపంతులుగారు, వారి సభిముణి శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారును, నేతి చలపతిగారు, జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు, మద్ది వెంకటరంగయ్యగారు, కొంత మంది విద్యార్థులను సభకు హాజరయిరి. సభలో కార్యవిధాన ము సరించి ఆలోచించిరి. 9 గంటలకు కాంగ్రెసు నాయకులు విద్యార్థులకులి డౌన్ హౌస్ మాస్టరుల వద్ద కేగిరి. అక్కడ శ్రీయుతులు, అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావుగారు, పాఠశాలలోనికి వెళ్లవలదని విద్యార్థులను హెచ్చరించుచుండిరి. ఒకరి తరువాత నొకరు హెచ్చన ఆసేకమంది విద్యార్థులు పాఠశాలవరదాటి బయటికివచ్చి బహిష్కారవాదుల చేరిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు తమ శక్తులనుపయోగించినను ఏకాద్రుమంది విద్యార్థులు తప్ప అధిక సంఖ్యాకులు పాఠశాలనుండి నిర్మమించిరి.

ఇంతలో శ్రీయుత మాచిరాజు రామమూర్తి పంతులుగారు ఇటికాల వెంకటరామశాస్త్రిగారు, డాక్టరు బ్రహ్మయ్యగారు కూడ బహిష్కారోత్సవములో చేరిరి. బహిష్కారవాదుల ప్రచారము నివారించుటకు రిజిస్ట్రేషన్ లీసుదళము పిలువ నంప బడినది. కొంతమంది కాంగ్రెసువాదులు అరెస్టు కాబడుదురని వసంతి ప్రబలినది. కొద్దిమందితో మాడిన సభయెదులు గవర్నరు గారు శంఖుసాపన యునెర్వరి. గవర్నరుగారు డౌన్ హౌస్ మాస్టరుల యొద్దకు రాగానే యిరుప్రక్కలనున్న బహిష్కారవాదులు “గవర్నరు గోబ్యాక్” అని కేకతీసిరి.

శ్రీయుత నరసింహారావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. అధ్యక్షులును, శ్రీయుతులు మాచి రాజు రామమూర్తి పంతులుగారు, నేతి చలపతిగారును దీర్ఘోపన్యాసములు గావించిరి. ఎల్లరు విద్యార్థులను, యితర సభినులను స్వాతంత్ర్యోద్యమమునందు జోక్యము కలిగించుకొని స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుమని హెచ్చరించిరి.

మరియొక బహిరంగసభ

ఈ సాయంత్రం 6 గంటలకు గవర్నరుగారికి సన్మాన మొసగ నిరాకరించిన గుంటూరు పురపాలక సంఘమువారి నభి నందించుటకును, గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము లాసగిన గుం టూరుజిల్లా డౌన్ హౌస్ మాస్టరులు కమిటీవారిని, ఖం డించుటకును, ఖండగపట్టణమునందలి గవర్నరుగారి రాకసందర్భ మున అరెస్టు కాబడిన కాంగ్రెసువాదుల నభివందించుటకును బహిరంగ సభ జరుగును. శ్రీయుతులు మాచిరాజు రామమూర్తి పంతులు, జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి, నేతి వెంకటాచలపతి తది తర కాంగ్రెసు వాదు లుపన్యసింతురు.

ఆంధ్ర కణ్వు మహాసభ

కార్య నిర్వాహక వర్గమువారు 15 తారీఖు

శనివారం సమావేశమగుదురు

ఏలూరునుండి మా స్వకీయ విలే ఖరి యి ట్లునా యు చున్నాము.

ఆనకాపల్లిలో జరుగవలసిన మహాసభ భగ్నమైనది. విమ యమునుగూర్చి విచారించుటకు ఆంధ్ర కణ్వు సభయొక్క కార్య నిర్వాహక వర్గమువారు ఈ నెల 15 తారీఖు శనివారమునాడు సమావేశ మగుదురు. దీనినే ఆహ్వానముగా మంగీకరించి సభ్యులు ఎత్తురని ప్రార్థించు చున్నాము. (తంతి)

కేంద్రనైకున్ సంఘనివేదిక

ప్రభుత్వమువారు మొదటి ముద్రణమును

నాశముచేయుట

భారతశాసనసభలో ప్రశ్నోత్తరములు

ధిల్లీ, ఫిబ్రవరి 11:— కేంద్రభారతనైకున్ కమిటీవారి ఆసలు నివేదికను ప్రభుత్వమువారు ధ్వంసముచేసినందు నేరా కోపమునుగూర్చి బి. దాసుగారిప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొ సంఘ సర్ జేమ్స్ క్రేరాగారిట్లు చెప్పిరి:— కమిటీవారు రాజప్రతినిధికి మాత్రమేగాక ప్రభుత్వమువారికిగూడ కొన్ని ప్రశ్నులను పంపిరి. ఆంగ్ల దేశములోను, భారతదేశములోను ఒ క్కసారే ని వే దిక ప్ర చు రిం ప బ డ వ తి ను గాని ఆలస్యముగానూడదని తలచి భారతప్రభుత్వమువారే ముద్ర ణను ప్రారంభించిరి. కాని పునర్ముద్రణమునుండి విచేతములకు కోపకారణముగానుండు రెండు చిన్నవాక్యములను తీసి పార వేయవలసినదనియు, అట్లుచేయుటకు సంఘమువారు మోదించి రనియు, భారత కార్యదర్శివర్గముండి కలుచువచ్చెను. అంతవరకు ముద్రింపబడిన ప్రతులను సభ్యులు తిరుగ యిచ్చివేయవలసినదని కోరితిమి. మొదట ముద్రింపబడిన ప్రతులు నాశము చేయబడ వలెనని యుద్దేశ్యము. (ఆ ప్రెస్.)

రాజమహేంద్రవర కళాశాల

వర్ధంతి

ప్రాతవిద్యార్థి సంఘపు కార్యనిర్వాహకుల

నిరసనము

రాజమండ్రి, ఫిబ్రవరి 11:—డా॥ పి. గురుమూర్తి, ఎక్. శేషగిరిరావుగారు యిట్లు తంతివార్త సంతృప్తులన్నారు:—

“గవర్నరు మెంటు ఆర్డర్ ని కళాశాల ప్రాతవిద్యార్థి సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గపు సభ్యులను మేము యీ దిగువ విషయ ములను కాలేజి ప్రాత విద్యార్థులకు తెలియపరచ వెంచితిమి.” కాలేజి వర్ధంత్యుత్సవము, ప్రాత విద్యార్థుల సమావేశము జరుగు పు లే దీ యు, స భా ధ్య థు ని ఎన్నికయు ప్రాత విద్యార్థి సంఘము కార్యనిర్వాహక వర్గము వారిచే నిర్ణయించబడవలెను. ఇదివర కన్ని వత్సరములందు అట్లు జరుగుచుండెను. ప్రస్తుతము కాలేజి అధికారమునందున్న ఉపాధ్యాయుడు యీనెల 20 వ తేదీన తన పని ముగియ నున్నందున సదరు సంఘము వారితో సంప్రదింపకుండా అందలి సభ్యులు కొందరు నిరసనము దెల్పుచున్నను 15 వ తేదీన కాలేజి వర్ధం త్యుత్సవము నిర్ణయించెను. అందుచే ప్రాతవిద్యార్థి సంఘపు వర్ధం త్యుత్సవమును కేరొకనాడు జరుపుటకు మేము నిశ్చయించి తిమి. సరియైన తేదీ ముగ్గురు ప్రకటించ బడును.

ది॥ బి॥ సి. వెంకటాచలం బి. ఎ. బి. యల్. డా॥ పి. గురుమూర్తి

ఎక్. శేషగిరిరావు ఎం. ఎ. బి. ఎల్. ఎ. శంకరరావు బి. ఎ. ఎల్. టి. సి. సూర్యప్రకాశరావు బి. ఎ. వి. వి. జగన్నాథాచార్య బి. ఎ., కార్యదర్శి మిరులకృష్ణమాలి బి. ఎ. బి. ఎల్.

శాసనసభల బై ఎలెక్షనులు

చెన్నపురి శాసనసభకు శ్రీయుత సామి

వెంకటాచలం శెట్టిగారు యెన్నుకోబడుట

శ్రీయుత టి. సుందరరావు నాయుడుగారు మద్రాసు నగర నియోజకవర్గము పక్షమున తమ అభ్యర్థిత్వమునువదలుకొని నందున, శ్రీయుత సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారిొక్కడమాత్ర మే అభ్యర్థిగా మిగిలియుండుటచే, వీరు పోటీలేకుండ యెన్ను కోబడుదురు.

వైట్టుకొన్నిలు బై ఎలెక్షనులు

శ్రీయుత పి. రామస్వామి ముదలిమారు, టి ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు నామినేషనులు రిటర్నింగు ఆఫీసరు అగు శ్రీయుత జె. వెంకట నారాయణనాయుడుగారిచే పరిశీ లింపబడి అంగీకరింపబడినందున, ఉభయయును పోటీ లేకుండ యెన్నుకోబడిరి.

కోయంబత్తూరు నుండి రా. బ., రామలింగ

చెట్టియారు

కోయంబత్తూరు, ఫిబ్ర. 10:— పి. వి. వెంకట్రమణ య్యగారు ఖాళీచేసిన మదరాసు శాసనసభ్యుత్పానమునకు రా. బ., టి. ఎ. రామలింగచెట్టియారు ఒక్కరే అభ్యర్థిగ నిలచిరి. పోటీలేవనందున వాకే ఎన్నుకొనబడుదురు. (ఆ ప్రెస్)

జి.లక్ష్మణరెడ్డిగారు మదరాసు శాసనసభకు

ఎన్నుకొనబడుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

ధర్మవరం, ఫిబ్రవరి 10:—ఆనంతపురం జిల్లాలోని అధ్య యులగు, జి. లక్ష్మణరెడ్డిగారు మదరాసు శాసనసభ్యునిగ పోటీ లేకుండ ఎన్నుకొనబడినట్లు తెలియచున్నది.

ధర్మవరం తాలూకాబోర్డు

వైద్యం విశ్వవాధరావుగారు ఆయుర్వేదవైద్యులును జాతీయవాదులును అగు వీరు ధర్మవరం తాలూకా బోర్డు సభ్యు లగు రామగిరి ఫిర్కానుండి ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి 189 ఓట్లు వచ్చినవి. మాడుగుల నారాయణప్పగారు 80 వోట్లు తక్కువ వచ్చుటచే ఓడిపోయిరి. (తంతి)

రంగూను ఎన్నికలు

ఎం. వి. ఖానుగారు ఎన్నుకొనబడుట

రంగూను, ఫిబ్ర. 10:—బర్మాశాసనసభయందు రాజీ నామానిచ్చిన కాంగ్రెసు సభ్యుడు అబ్బాసుత్తాబ్బిగారి స్థానే ఎం. వి. ఖానుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. మహమ్మదు ఆజంగారు అనటపల్లి నారాయణరావుగారు, డి. డానియలుగారు ఓడిపో యిరి. వీరిలో మొదటి యిరువురు ప్రాతశాసనసభ్యులు. (ప్రెస్)

బందరులో అరెస్టులు

పిన్నమనేని వీరయ్యగారికి 6 రోజులు కఠినశిక్ష

‘న్యూనెస్సు’ ఆక్టు సమసరించి

బందరు, ఫిబ్రవరి 11:—గవర్నరువచ్చు సమయమున నల్ల జండా విసరినందున పిన్న పిన్నమనేని వీరయ్యగారు డౌన్ న్యూనెస్సు ఆక్టు 12 సెక్షను ప్రకారము సబు మేజిస్ట్రేటుచే విచారింపబడి ఆరురోజులు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. (ప్రెస్)

8 వ తారీఖున 5 అరెస్టులు

మొదటిజిల్లు సబ్ జైలులులో నుంచబడినది

బందరు, ఫిబ్రవరి 10:—నల్ల జండాలుయెగురవేసినం దుకు 8 తారీఖు సాయంత్రము యింకా 5 గురు అరెస్టు చేయ బడిరి. తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘాధ్యక్షులగు జి. బ్రహ్మయ్యగారు, కే. శేషయ్యగారు, ఆంజనేయులుగారు యింకా 8 గురు కలిసియున్న ఒక జట్టు ఇండియన్ పీనలుకోర్డు 148 సెక్షను ప్రకారము ఛార్జి చేయబడి, జామీను నిరాకరిం చినందున శనివారము రాత్రి 11 గంటలకు సబ్ జైలులులో నికి గోంపాబడిరి. (ప్రెస్)

మీరటుకుట్ర కేసు

కాంగ్రెసు మహాసభాభ్యుదయ నిందితులతరపు వాదనకొరకు యేర్పాట్లను గావించెదరు

న్యాయవాది అన్నారీగారి ఫిర్యాదు

మీరటు, ఫిబ్రవరి 10:—మీరటు కుట్రకేసులో తమ వాదనను నేడు కొనసాగించుచు, కలకత్తాలో జరిగిన ఆఖరి భారత కార్యక్రమం సమావేశముయొక్క తీర్మానములను, యుద్ధ కేసులను దెలుపు వాఙ్మయమును ప్రభుత్వన్యాయవాది లాంగుఫర్డు కేసుగారు చదివి వినిపించిరి.

తానుకూడా యొకప్పుడు సామాన్యుడే!

తానుకూడా కొన్ని సంవత్సరములక్రితము సామాన్య మానవునిగానున్నప్పుడు, కమ్యూనిస్టు ఆదర్శములచే యాకర్షింపబడియుండిరి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము, కనీసపక్షపు వేతనము, ఎల్లరకము నుచితవిధ్య ప్రతిఫలముసంగకయే భూములను వశపరచు కొనుట మొదలు గాగల కార్యక్రమములకు కోర్కెలను జేయుగారు వివరించిరి. నెహ్రూ నివేదికను గురించి వారు గావించియుండిన విమర్శను, వారి దీర్ఘపన్థానుకూలముగా కొన్నింటినీకూడా వారు చదివి వినిపించిరి కలకత్తా సభ కన్యకుత వహించియుండిన నిందితులు జోషీగారి యుపన్యాస భాగములను పెక్కింటిని ఘోర సమయమువరకు వారు చదివి వినిపించిరి.

ప్యాసుతో కోర్టులోనికి వచ్చుట న్యాయవాదికి యవమానకరము

ఎఫ్ హెచ్. అన్నారీ, బారల్లగారు నేడు న్యాయస్థానమునకు వచ్చి నిందితుల తరపు న్యాయవాదులకు ప్రత్యేకింపబడిన భాగములో కూర్చునియుండిరి. రేపటినుండియు నిందితులకు పి సి జోషీగారి తరపున వారు వాదించెదరని దెలియుచున్నది తమకు న్యాయస్థానమునకు రానివ్వలేదనియు పాసును చూపించుననిరనియు వారు న్యాయాధిపతి కి చెలిపి, తమయస్మృతిని వెలిబుచ్చిరి. ప్యాసుతో న్యాయస్థానమునకు వచ్చుట న్యాయవాదులకు యవమానకరమైన పనియని వారు నుడిచిరి

ఆల్వేగారు నిరశన ప్రతమును బూనుట

తన కోర్కెలను మన్నింపబడనందున నిందితులకు ఆల్వేగారు నిరశనప్రతమును బూనియుండిరి నేడు ప్రప్రథమముననే నిందితులకు నింబుర్ గారు నాయాధిపతికి దెలిపిరి. నీరసముగా నుండుటచే ఆల్వేగారు నేడు న్యాయస్థానమునకు రాజాలరైరి.

ఫలహారానంతరము విచారణ తిరుగా ప్రారంభింపబడినపుడు పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారు, గిర్డీలాల్ గారు మా న్యాయస్థానమున కరుదెంచిరి.

నిందితులకుమలయు సాకర్యములనుగూర్చి నిందితులకు బ్రాడ్లిగారు ధరఖాస్తును గావించిరి. నిందితులతరపు వాదనను యేర్పాటు చేయుటకు నియమింపబడియుండిన కేంద్రసంఘమునకు స్వప్తి చెప్పవలయునని వారు నుడిచిరి.

పండిత జవహరిలాలుగారు నిందితులతో

సంప్రదింప నెంచుట

నిందితులతో మాట్లాడుటకు వై సంఘమునకు జేరిన దేశపాండిగారికి న్యాయాధిపతి యనుజ్ఞ నొసంగెను. ఆరుగురు నిందితులకు గల యొక్కోక జట్టుతో 15 నిమిషములవరకు వారిని కొద్దవరాండాలో మాట్లాడనిచ్చిరి. నిందితులతరపు వాదన కొరకు ఏర్పాట్లను గావించు విషయమై పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారు నేటి సాయంకాలము వారితో కారాగృహమున సంప్రదింపెదరు. త్వరలోనే వై యేర్పాట్లు గావించబడవచ్చును పండితులు నేటిరాత్రి యిచటనుండి వెడలిపోవుచున్నారు

ఫలహారానంతరము తిరుగా వాదించుచు, కార్యక్రమం సమావేశ కార్యక్రమమునుండియు, నిందితులలో కొందరిచే పంక, సంయక్త రాష్ట్రములలో నడుపబడుచుండు ప్రతికలనుండియు కొన్ని భాగములను జేయుగారు చదివి వినిపించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:—

ఆంధ్ర వ్యాకరణోపన్యాసములు

శ్రీ విజయనగర సంస్కృత కళాశాల పండితులకు విజ్ఞప్తి చిన సీతారామస్వామి శాస్త్రిగారు, ఆంధ్రవింతామణి యను, ఆంధ్రవ్యాకరణముపైని ఫిబ్రవరి 11, 12, 13, 14 తేదీలలో సాయంకాలము అయిదుగంటలవేళను పచ్చయ్యప్ప కాలేజీలో సుపన్యసింపెదరు. ఆంధ్రవ్యాకరణ విషయములందు కుతూహలము గలవారు విచ్చేయ ప్రార్థింపబడు.

గౌ|| నరసింహరాజుగారి సమాధానము

—:***:—

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి వ్రాసిన జవాబు

“అధ్యక్షునిగ ఎన్నకొనబడిన వెంటనే కాంగ్రెసు సభ్యత్వము వదలితిని”

బెజవాడ, ఫిబ్ర 10:—ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి గౌ|| సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారిని కాసన సభాధ్యక్షుపదవికి రాజీనామా నియమలెనని కోరుచు వ్రాసిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరముగ రాజుగారు యిట్లు వ్రాసిరి:—మీరు జనవరి 28 వ తేదీ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ తీర్మానములను దెలుపుచు వ్రాసిన లేఖ అందినది. ఇందు గూర్చి యోచించి వెలసిన కొన్ని విషయములను యాదింప వేర్కొనుచున్నాను.

1926 నవంబరు 18 వ తేదీన శ్రీనివాసయ్యంగారు తమ యింటిలో కాంగ్రెసు పార్టీసభ జరిపిరి. కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొన బడినట్టియు తమిళవాడు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులుగ నుండినట్టియు శ్రీనివాసయ్యంగారును, అప్పటికి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులుగ నండి నట్టి టి. కాళింగారును కలసి యాపత్తును తరపున కాసనసభాధ్యక్షు పదవికి అభ్యర్థిని నియమింపనా మాడదా యను విషయము నిర్ణయింపవలసినదిగా ఆసభలో తీర్మానింపబడెను. నిలుపుటకే నిశ్చయించినచో అనుభ్యర్థిని వారే నూచింపవలెనని గూడ తీర్మానించబడెను. చాల చర్చ జరిగి పలువురతో సంప్రదింపిన పిదప అభ్యర్థిని నిలుపుటచి వారు నన్నెంచిరి. 1926 డిశం 12వ తేదీన జరిగిన పార్టీసభలో యీ నూచన అంగీకరింపబడెను. ఒక పక్ష సభ్యుడు సభాధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడినచో గల్గు ఫలితము రిగవుల వాదన సెదరునుదురు. ఆ విషయ మపుడు పూర్తిగ చర్చింపబడెను.

కాసనసభకు ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడిన పిదప పార్లమెంటు ఆచారముల ననుసరించి నేను కాసనసభలో 14-12-26 తేదీన యిట్లు నుడిచి యుంటిని:—

“నేను స్వపక్షమును విడిచి అధ్యక్షస్థాన ములంకరించుటకు అంగీకరించితిని..... అధ్యక్షునియొక్క బాధ్యతను నే నెరుంగును. మొరటి చేయన ఆధ్యక్షుడు ఏ ప్రత్యేకపక్షమునకు చెందినవాడుగ నుండరాదు. సభలో అన్ని పక్షములకు చెందిన ట్లుండవలెను.” ఈ ఉపన్యాస మిచ్చిన మరుసటిదినము కాంగ్రెసుసభ్యత్వమునకు, రాష్ట్రసంఘ, భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యత్వములకును రాజీనామా నిచ్చితిని. నేను భాగీచేసిన స్థానములకు వేరుగా కొందరిని ఎన్నుకొనితి. ఈవిషయము

యము 1920 డిశంబరు 12-25 తేదీల మధ్య స్వరాజ్యప్రతికల నుబట్టియు, మీకార్యాలయములందలి రికార్డులబట్టియు రుజువు జేసికొనవచ్చును.

పార్లమెంటు ఆచారము

పైన వేర్కొనబడిన పార్లమెంటు ఆచారముగూర్చి 8 కే డ్లి చి గారు కామన్వెనభావారముల గూర్చి వ్రాసిన గ్రంథము రెండవ సంపుటము 188 పుటయందు యిట్లు గలదు:—“ఆత్మ (అధ్యక్షులకు) అభిమానించునట్టిదిగాని భయపడునట్టిదిగాని పక్షములేదు. ఎన్నుకొనబడినప్పటినుండి యిదివరకు తాను సభ్యునిగ నుండిన పక్షముతోనుండి సంపర్కములన్నియు తెంచుకొని, సభలలోనుగాని బయటనుగాని యెట్టి రాజకీయ సంస్థల సమావేశమునకు బోరాదు. రాజకీయాభిప్రాయములను దెలుపరాదు.

కాంగ్రెసు ఉత్తరప్రకారము కాంగ్రెసుపార్టీ కాసన సభ్యులందరను 1927 సం|| ప్రభుత్వమందరము వారు లన్నింటిని బహిష్కరించిరి. ఆ తీర్మానము 1926 సం|| నందే కాంగ్రెసుసభ్యత్వము విడచిన అధ్యక్షునకు వర్తించునని ఎవ్వరనుకొనలేదు.

1927 సం|| డిసంబరులో కాంగ్రెసునందు యాదిగవ తీర్మానము గావించబడెను. “కాసనసభలోని” అధికారతర సభ్యులందరను తమ స్థానములు ఖాళీకాకుండుటకు మాత్రమే సభలకు బోవుచుండవలెను గాని ఆందు పాల్గొనరాదు. వర్గీంకుమిటివారు అవసరమున తోచిన సందర్భములందు మాత్రము దేశాధిపత్యదాయకము లగు కాసనముల ప్రతిఘటించుటకు మంత్రివర్గముల పడగొట్టుటకు సభలలో పాల్గొనుచుండ వచ్చును.” ఈ తీర్మానానుసారముగ మదరాసు కాంగ్రెసుకొన్నింటి పార్టీవారు 1928 సం|| బడ్జెటుసమావేశమునకు బోలేరు. కాసన సభాధ్యక్షుడు గూడ యీ తీర్మానానుసారము ప్రవర్తింపవలెనని అపు డెవరనుకొనలేదు. 1929 సం|| కలకత్తా కాంగ్రెసు నందు యంతకన్న కఠినమగు సాంఘిక బహిష్కార తీర్మానము గావించబడెను. ఈ తీర్మానముగూడ ఎన్నడు అధ్యక్షునకు వర్తింపదు.

(సం) సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజు.

సా|| 6-30 X|| బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా 9-30 X||

12, 13, 14-2-30 తేదీలందు

“విద్యార్థి”

గన్ జాల్ వారిచే తయారైన

8 భాగములు

టిక్కెట్ల వివరములు:—రు. 0-8-6, 0-6-0, 0-4-0, 0-2-0.

మీ భాగ్యమును వెంపు జేసికొనుదు

శ్రేష్ఠమైన మణులచే పొడగబడి, మా పూచీగలిగి, సుధమైన నగలనుపెరించును. మా నగలు తమకు తృప్తికరముగ నుండునట్లుమున వెంటనే వాడను తీసుకొనబడి దానికి మారుగ మరొక నగలుగాని లేక దాని క్రయముగాని యిచ్చివేయబడును. మాపూచీ మీయక్కరలను సంతోషించగలుగును. కాబట్టి మీరు నేనుగ మాతోనే మాట్లాడి, దానివలనగలుగు లాభములనుపొందుదు మీగృహములను, మావద్దయుండు నేర్పరులైన పనివారలచేత చేయబడిన స్వచ్ఛమైన వెండినగలచే యలంకరించు కొనుదు. ఇట్లుచేయుట వలన మీగృహము యాకర్షణీయమై మీ నాగరికతను తెలియజేయ గలదు. మామూఖ్యోద్దేశము సాధ్యమైనంత తక్కువ ధరలకు ఎక్కువ నాణ్యమైన వస్తువుల నిచ్చుటయే.

సురాష్ మల్ లల్లూభాయ్ ఆండ్ కో.,

అనాదినుండి ఒకేధరగల వస్త్రముల భవనము

313, ఏస్పెనేడ్

మద్రాసు.

1930 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 11 వ తేదీ
మంగళవారము

సాక్షి దనుగారు: సైన్యవ్యయభారము

సాక్షి ప్రపంచమునంతను పిల్చి పిచ్చిచేయు చున్న వ్యయము సైనిక వ్యయ మనుటకు ందియములేదు. యుద్ధ పరికరములు రానురాను చ్చిపోవుచున్నవి. నూతన మారణ యంత్రములు ర్చితమగుచున్నవి. ఆయుధముల ంషయమున విభజాతులమగ్య పోటీ జరుగుచున్నది. గత ఘోరమును సంగ్రామము గుణపాతమును నేర్చి ను, యుద్ధబహిష్కారాదర్శము వివిధజాతులచే ంగీకరింపబడినను, సైన్యవ్యయము తగ్గకున్నది. రస్పరానుమానములు తొలగకున్నవి. అన్యోన్య తి తొలగకున్నది. యుద్ధ పరికరముల కగుచున్న యము తగ్గుచో, మానవకోటికి వలయు ప్రయో నములకై యీ ధనమును, వినియోగింపవలెను. ద్యవ్యాప్తికిని, బీదల దానిద్ర్యమును తొలగించుట ను ఆరోగ్యాభివృద్ధికి, ఇతర సౌకర్యములకును నముమిగులును. ప్రస్తుతసమయమున విశేషధనము సారణ సాధనముల క్రింద వ్యయమగుటచే, లోక శ్యామము పెంపొందుటలేదు. హిందూ దేశము రాధీనదేశమయినను, బ్రిటీషు సంరక్షణ క్రింద ంన్నను, దేశమున కగు వ్యయములో విశేషభాగ ము సైన్యముక్రింద వ్యర్థమగుచున్నది. ఇది చాల రకు తగ్గినగాని, హిందూ దేశాభివృద్ధి కవసరమగు సార్వముల ధనమును వెచ్చింప వీలుండదు. బ్రిటీషు భుత్వ కోశాధికారి యగు ఫిలిప్ స్నోడనుగారు, ంగ్లండు భరింపవలసిన సైన్యవ్యయభారమును నుల గట్టినటుల వర్ణించిరి.

సిరి సంపదలతో తులదూగుచున్న ఇంగ్లండుకే సైన్యవ్యయ మింతభారముగ దోచుచుండ, హిందూ క్షేమముల భావింపవలయునో యెవ నక్కర ందు. దారిద్ర్య పీడితయగు భారతభూమికి, సైన్య యము గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటువలె పరిణ మించుచున్నది. ప్రపంచ మంతయు యుద్ధ పరికర ముల నిమిత్తమై తొంబడికొట్ట నవరనులను ఖర్చు ంటుచున్నది. ఈ మొత్తములో నూటికి అరువది ంతున, యూరపు ఖండమునందు వ్యయమగు ంన్నది. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో నూటికి రువది వంతున వ్యయమగుచున్నది. మిగిలిన ముత్తము తదితర ప్రపంచమునందు వ్యయ మగుచున్నది. సైన్యవ్యయము కన్న ను, యుద్ధ ంషయమున గలుగు ప్రాతాపమును, సంగ్రామా ంషయు, ఎక్కువ అరిష్టదాయకములని, స్నోడను గారు తేటపరచుచున్నారు. యుద్ధపరికరము లధిక ంయిన కొలదియు కయ్యమునకు కాలుద్రవ్వుటకు

బద్ధిపొడమును. ఆ పిమ్మట, పోరాటములు చెల రేగుట కెంతకాలమో బట్టదు. దీని కంతకును కారణమేమి? స్నోడనుగారు చెల్లినటుల, శశుబల మునే దేశరక్షణ కాధారముగ గైకొనుటయే. ఇట్టి ఆధారమును తొలగింది, మానవప్రేమను, సాధా తృప్త్యమును ఆధారముగ గైకొనచో, శశుబల మతో నిమిత్తము దప్పిపోవును గద. యుద్ధ బహి ంషారము గోరుజాతులు మూలకారణమును నివారించ బూనుటలేదు.

నౌకా సమావేశమునందును తదితర సమా వేశములందును, పరులదాడి నెడుకొను టెటులను యూహయే ప్రాముఖ్యము వహించుచున్నది. పోసి యుద్ధము వలన, తగవులు పూర్తిగ పరిష్కారమగు నా? ఎట్టి పరిష్కారము గుడరదనియు, గెలిచిన వారను ఓడినవారను గూడ నష్టముల పాలయ్యెద రనియు, స్నోడనుగారు చెల్లిన వాక్యములయందతి శయోక్తి కనుపించదు. గత సంగ్రామమున నోడి పోయిన జర్మనీ ఎంత నష్టము ననుభవించెనో గెలి చిన ఫ్రాన్సు గూడ అంత నష్టము ననుభవించెను. ఇప్పటికిని, ప్రాతమనస్పగ్గు తొలగలేదు. వీని స్థాన మున నూతన వానస్పర్శలు పోషముచున్నవి. గత సంగ్రామమువలన, ఇంగ్లండుకు, ఏమనందల కొట్ల ఋణముయ్యెనట. వీని తీర్పు టకు నూటానలువది సంవత్సరము లయినను బట్టినది, స్నోడనుగారు హింపచున్నారు. ఋణమునకు ఫోముగ బ్రిటీషు ప్రజలు రోజుకు పదియేతల సవరనలను, గంటకు నలుగురేతల సవరనలను, నిముషమునకు నూరు సవ రనులను చెల్లించుచున్నారని, స్నోడనుగారు అంచ నావైచిరి. కోశాధికారియగు వీరి లెక్కలను తృప్తి కరింప వీలు లేదు. యుద్ధ పరికరముల క్రింద ప్రతి సంవత్సర మగుచున్న వ్యయమునకు యుద్ధపు పెన్ష నులు మున్నగువానిని చేర్చుచో, సంవత్సరమునకు ఏబదిరెండు కొట్ల సవరనలు ఖర్చుగుచున్నవనియు, నిముషమునకు కేయి సవరనలు వ్యయ మగుచున్న వనియు, స్నోడనుగారు వినలించిరి.

ఇంగ్లండులో బ్రిటీషు ప్రజలిచ్చ పన్నులలో నాల్గింట మూడు వంతులు పూర్వయుద్ధముల క్రింద ను, రాజాపు యుద్ధ ముల క్రిందను ఖర్చుగుచున్న వని, స్నోడనుగారు హింపచుచున్నారు. కూర మగునీ యుద్ధ జ్వరమునుండి మానవకోటి విముక్తు లగుచో, మానవశ్రేయోభివృద్ధి కెంతలాభము గలుగునో, ఇప్పుడు వ్యర్థమగుచున్న ద్రవ్యమెటుల నద్వివియోగమగుటకు వీలగునో గ్రహింపవలయు నని, స్నోడనుగారు ఎచ్చరించిరి. స్నోడనుగారి వర్ణనము నిజస్థితిని తేటపరచుచున్నది. ఈ విధము ననే హిందూదేశమున కగుచున్న సైన్యవ్యయమును తొలగించుచో, భారతీయుల శ్రేయోభివృద్ధి కెట్టి మేలుగలుగునో యూహించుట సులభసాధ్యము. కాని మానవకోటిని యుద్ధ జ్వరమునుండి విముక్తుల గావించు టెటులను ప్రశ్నగలదు. ఈ ప్రశ్న విష యమై యితవరకు తగిన యోచన జరుగలేదు. ఫల ద్రవ మగు చర్యల నింతవరకు గైకొనియుండలేదు. కెల్లాగు ఒకంబడిక యుద్ధ బహిష్కారాదర్శమును సూచించెను గాని, తత్సాధనలను నిరూపింపలేదు. నానారాష్ట్ర సంఘము ఆయుధ విసర్జనమును సాధ నముగ సూచించెను గాని, ఇంతవరకెట్టి చర్య గైకొ నలేదు. నౌకా సమావేశము, నౌకలను తగ్గించు

టెటులని యోచించుటకు గూడెను గాని, ఈ విష యమై అనుకూలఫలము గలుగునను నాశ గనుపిం పదు. పరస్పరభీతియు, పరస్పరానుమానములును వివిధ జాతుల నావహించినవి. ఫ్రెంచి పత్రికయగు మాటినుపత్రిక, నౌకాసమావేశము శాంతి మార్గ మును జూపుటకు మారుగ, నౌకాయుద్ధముగ పరిణ మించుచున్నదని, వ్రాసెను. ఇంగ్లండు అమెరికాలు గలిసి ప్రపంచ ప్రాముఖ్యమును బడయ నున్నవని, "లా జర్నల్" అను ఫ్రెంచిపత్రిక సూచించెను. జలాంతగ్రామును రద్దుజేయ వలయునని, ఇంగ్లండు అమెరికాలు కోరుచున్నను, ఈ సూచన సుతరాం బడిరాదని, ఫ్రాన్సు చాటుచున్నది. అమెరికా ఇంగ్లండుతో సమానసంఖ్యగల నౌకలను బడయుట ఫసిఫిక్ సముద్రమున కుపద్రవకర మనియు, ఇంగ్లండు అమెరికా కీ విషయమున తోడ్పడుచున్న దనియు, జపాను పత్రికలు నిరసించుచున్నవి. మిగి లినజాతులు తమ విహసములను, సైనికులను తగ్గిం చినగాని, ఇంగ్లండు తన నౌకలను తగ్గించుటకు వీలులేదని, బ్రిటీషు నౌకాదళ మంత్రి చాటియుం డెను. మొత్తముమీద ఎవరిలాభములు వారికి ముఖ్యమగుచున్నవి. అంతియగాని, లోకకళ్యాణ దృష్టి ప్రసరింప కున్నది. శాంతిపట్లను, యుద్ధ బహిష్కారాదర్శముపట్లను గలుగవలసిన విశ్వాస మేర్పడకున్నది. అమెరికావారు, జడువారు అంగుళ ములు వెడల్పు ఫిరంగులు గల, ముప్పదియూడువేల తొమ్మిదివందల టన్నుల యుద్ధ నౌకను నూతన ముగ నిర్మింప గోరినటుల, లండను సైన్యపత్రిక ప్రచురించుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములు, భావి పరిణామము విషయమై ఆశను పురికొల్పు కున్నవి.

దూరమాలోచించిన, ప్రపంచశాంతి సమస్య కేవలము రాజకీయ సమస్యయని ఎంచుటకు వీలు లేదు. ఇయ్యది చాలవరకు నైతిక ఆధ్యాత్మిక సమస్యయని గూడ ఎంచవలయును. కీర్తికేషులగు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు స్వయంనిర్ణయసూత్రమును ప్రతిపాదించినపుడు, శాంతికి నిజమగు నాధారమును కనుగొనిరి. ప్రపంచమునందలి వివిధజాతులకును స్వయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యము గలదని, గుర్తించుచో, ఇతరుల స్వాతంత్ర్యమును నిరోధింపబూను కొన వీలులేదు. ఇంపీరియల్ దృష్టిచే ప్రేరేపింప బడుటకు వీలులేదు. అన్నిజాతులును స్వేచ్ఛ ననుభ వించుచో, అనూయలకును మనస్ఫులకును తా పుండజాలదు. అట్టితరి, విపరీతమగు సైన్యవ్యయ మున కవకాశము తొలగును. యుద్ధ పరికరములు చాలవరకు తగ్గిపోవును. అందుచే, తామిదివరకు సంపాదించిన అక్రమలాభములను విడచిపెట్టుటకు వివిధజాతులును పూనుకొనవలయును. శాంతి ప్రవ ర్ధనమునకును యుద్ధ బహిష్కారమునకును యిది యే ముఖ్య సాధనమగును. నౌకా సమావేశ ప్రారంభ సమయమునందు, వివిధజాతులును త్యాగ సంసిద్ధత జూపవలయునని జార్జి సార్వభౌముడు బో ధించియుండెను. త్యాగధర్మము నాధారము చేసి కొనసంతవరకు అనుకూలమగు ఒకంబడిక గుడర జాలదు. సత్యము అహింస, ప్రాపంచిక వ్యవహార ము లన్నిటికిని ఆధారభూతముగ నుండవలయును. రెంటికిని అవినాభావ సంబంధముగలదు. అహింస యనిన, మానవ ప్రేమయు, మానవ సాధాతృప్త్యును అని యర్థమగును. హింస

యందు స్వార్థము మూర్తీభవించియున్నది. అందుచే స్పృహనుగారు దెలిపినట్లు, పశుబలాధారము తొలగుటకు, అహింస నాధారముగ గైకొనుట యవసరము. హిందూదేశము తన గమ్యస్థానము జేరుటకు, గాంధీమహాత్ముని యాదేశము ననుసరించి అహింస నాధారపరచికొనుచున్నది. ఈ మార్గమునందు విజయము గాంచుటకు, హిందూదేశమున కాటంకములు గలుగకుండుచో, భారతీయులకే గాక మానవకోటి కంతకును అమూల్యమగు లాభము గలుగును. మానవకళ్యాణమును గోరి, భారతీయులు అహింసాపథమును ఎట్టి కష్టపరిస్థితులలో నయినను అతిక్రమింపకుండుట యత్యవసరము. గాంధీమహాత్ముని సందేశానుష్ఠానము, ప్రపంచమున కంతకును అవసరమగుచున్నది. దీని విలువను గుర్తించిన గాని, ప్రస్తుతము పాశ్చాత్య ప్రపంచమును కలవరపెట్టుచున్న సమస్యలు పరిష్కారము గాజాలవు. ఈ రహస్యమును గ్రహింపనేరక, స్వార్థభూయిష్టతలై, పాశ్చాత్య జాతులు దారితెన్ను గానక పరితపించుచున్నారు. సైన్యవ్యయ మెట్లుల దగ్గును? ఈ వ్యయమును ప్రేరేపించిన మనోభావములు తగ్గవలయుగదా! మానసిక పరివర్తనము జరుగవలయును. నేడు గాకున్న రేపయినను, పాశ్చాత్య జాతులు మహాత్ముని మార్గమే శరణ్యమని గుర్తింపక మానరు. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుచున్నవారు, మహాత్ముని సందేశమును గౌరవించుటకిప్పుడు ముందుకు రాకున్నారు. మరికొంతకాలమున కయినను, వీరు సత్యమును గ్రహించి దాని నాచరింపవలసి వచ్చును. అట్టి శుభసమయము త్వరలో నరుదెంచు గాక యని కోరెదము.

కలకత్తా యూరపియనుసంఘము: స్వపరిపాలనము

కలకత్తా యూరపియను సంఘసభలో, అధ్యక్షులగు ట్రావెర్సుగారు నిన్న సాయంకాలము ముచ్చటించుచు, రాండుటేబిలు సమావేశము గూడక పూర్వము సాంఘిక సమస్య విషయమై ఒడంబడిక కుదురవలయునని, ఎచ్చరించిరి. దేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించినగాని, సాంఘిక భేదములు తొలగవనియు, అంతవరకు తగిన ఒడంబడిక కుదురుటకు సాధ్యపడదనియు, దెలుసనక్కరలేదు. కాని ట్రావెర్సుగారు, స్వపరిపాలన సిద్ధికి సాంఘిక సమస్యను అడ్డుగ బెట్టుటలో, వారియుద్దేశ్య మేదియో గ్రహింపవచ్చును. అల్పసంఖ్యక సంఘముల నన్నిటిని కలిపి, వేరొకసంఘముగ నేర్పరచుటకు, యూరపియను సంఘమువారు జేయుచున్న ప్రయత్నములు ఐకమత్యమునకు తోడ్పడుటకు మారుగ, జాతీయ విచ్ఛిన్నమునకు తోడ్పడుట సహజము. సాంఘిక విభేదములు పరిష్కారమయినగాని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు బాధ్యతలను వప్పగింపరని, ట్రావెర్సుగారు స్పష్టపరచిరి. ట్రావెర్సుగారి యూహ నెఱవేరుచో, హిందూదేశమున కెన్నటికిని స్వపరిపాలనము ప్రసాదింపబడదనియే, ఎంచవచ్చును. ఏలన స్వపరిపాలనాసంతరముగాని, సాంఘిక వైషమ్యములు సమసిజోవు. మూడవవత్సరమువారు రుదునంతవరకు విభజనము జరుగుచునేయుండును. రాష్ట్రములలో బాధ్యత ఏ

విధమున నడుచునో పరీక్షించినగాని, బ్రిటీషువారు కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టజాలరని, ట్రావెర్సుగారు స్పష్టపరచిరి. రాష్ట్రములలోను, కేంద్రస్థానమునందును బాధ్యత నేకకాలమున ప్రవేశపెట్టినగాని, ప్రయోజనముండదు. కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతలేనియెడల, రాష్ట్రములలో బాధ్యతయున్నను లాభముండదు. స్వపరిపాలనము అన్ని భాగములలోను వ్యాపింపవలయును గాని, కేవలములుగ నేర్పడగూడదు. ట్రావెర్సుగారి ప్రతిపాదనము ప్రకారము, మరియొకమారు కమిషను ఏర్పడి రాష్ట్రములలో స్వపరిపాలన మెట్లుల కొనసాగుచున్నదో పరీక్షింపవలసివచ్చును. ఇట్టి పరీక్షలను మితవాదులయినను, నిరసించకమానరు. యూరపియను సంఘమువారు దేశములో గలిగినమార్పును గుర్తింపక, యింకను ప్రాత ప్రపంచమునందే సంచరించుచున్నారు. ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల స్థానమును సామాన్య నియోజకవర్గము లాక్రమింపవలయునని ప్రాజ్ఞులెల్లరును గోరుచుండ, మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గము లుండవలయునని, ట్రావెర్సుగారు వాదించుచున్నారు. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను యూరపియనులు విడినాడజోరు. అందుచే, ఇతర సంఘములకు గూడ గావలయునని, వీరు గోరుట సంభవించుచున్నది. హిందూదేశమునందు దిక్కుమందు గూడ, సాంఘిక వైషమ్యములు తొలగనిచో, అందుకు యూరపియను సంఘమువారి ఆందోళనమే కారణమని జెప్పవలసివచ్చును. సాంఘిక వైషమ్యములంతరించిన గాని, స్వపరిపాలనము నొసగ వీలులేదని, ట్రావెర్సుగారు రొకవంక జెప్పచు, సాంఘిక వైషమ్యములను పెంపుజేసిడి సాంఘిక నియోజకవర్గములు తొలగగూడదని వాదించుట ఎంత అసంగతమో యూహింపవచ్చును.

మితవాదులు: టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక

టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు మితవాదుల వైఖరి రుచింపలేదు. ప్రభుత్వమునకు మితవాదులు మిత్రులు గారని, సర్ ఫిరోజుమా సెత్తాగారు నుడివిరి. టైము పత్రిక మాత్రము, వారు మిత్రులనియే వాదించుచున్నది. పూర్ణస్వరాజ్యము నెదుర్కొనుటలోను, రాండుటేబిలు సమావేశమును బలపరచుటలోను, అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును లక్ష్యముగ గైకొనుటలోను, మితవాదులు ప్రభుత్వమువారితో కలసి బనిచేయుచున్నారని, టైము పత్రిక తలంపు. కాని, మితవాద పక్ష పత్రిక యగు, “ఇండియను డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక, టైము పత్రికా వాదము నామోదించుటలేదు. పూర్ణస్వరాజ్య వాఙ్మన నేరమని, మితవాదులు భావించుట లేదనియు, అధినివేశస్వాతంత్ర్యము పూర్ణస్వరాజ్యముతో దాదాపు సమానమగుటచే, కార్యఫలసిద్ధికొరకు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము నామోదింప వచ్చునని, మితవాదులనుచున్నారు గాని వేరు గాదనియు, డెయిలీ మెయిలు సూచించుచున్నది. అధినివేశ స్వాతంత్ర్య మయినను వెంటనే సిద్ధింపవలయును గాని, దానిని దూరాదర్శముగ భావించగూడదని, మితవాదుల తలంపనియు, ఇందుకు విరుద్ధముగ వెలువడిన ప్రతిపాదనలను వారు ఖండించిననియు, ఇండియను డెయిలీ మెయిలుపత్రిక సూచించుచున్నది.

కాంగ్రెసు ఉద్యమవ్యాప్తి నరికట్టుటకు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే ప్రసాదించుట మార్గముగాని, నిర్బంధ విధానము గాదనియు, నిర్బంధములకు మితవాదులు తోడ్పడజాలరనియు, ఇండియను డెయిలీ మెయిలు స్పష్టపరచినది. ఇండియ గాక, ప్రభుత్వ విధానము మార్పు చెందవలయునని ఎల్లరు గోరుచున్న సమయమున, ప్రజలకు బాధ్యత వహించని ప్రభుత్వమునకు మితవాదు లెట్లు మిత్రులుగ నుండగలరని, ఈ పత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. పాపము టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక మితవాదులను చీలదీయుటకు జేసిన ప్రయత్నములకు, ఇండియను డెయిలీ మెయిలుపత్రిక తగిన సమాధానము చెప్పెను. మితవాదులు కాంగ్రెసు లక్ష్యముతోను, కార్యక్రమముతోను ఏకీభవింపకున్నను, తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్య సిద్ధి విషయమున నయినను పట్టుదల గనుపఱచి, నిర్బంధ ప్రయోగమునకు తోడ్పడ నిరాకరించుచో, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనినవారగుదురు. దేశమునకు కొంత మేలుజేయగలుగుదురు.

మహారాష్ట్ర వణిక్సంఘము

మహారాష్ట్ర వణిక్సంఘసభలో ముచ్చటించుచు, అధ్యక్షులగు వాల్చుందు హీరాచందుగారు, గాంధీమహాత్ముడు ప్రతిపాదించిన పదునొకండు షరతులలో చాలవరకు తా మామోదింపద మని పలికిరి. తమకు నిజమగు అధికారమును, స్వేచ్ఛయు గావలయును గాని, కేవలము ఉద్యోగములతో తమకు బనిలేదనియు, ప్రజలు నిరాశాపూరితులై తీవ్రచర్యల నవలంబించుచో అందుకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యులగుదు రనియు, ప్రస్తుత అశాంతికి గల మూల కారణములను నివారించినగాని, శాంతిగుదురదనియు, నిర్బంధములే గాక సద్భావమువలననే యిక్కార్యమును సాధింప వీలగుననియు, ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసుపక్షమువారిని మితవాదులను గూడ తృణీకరించుట దూరదృష్టిని జూపదనియు, అధ్యక్షులు తేటపరచిరి. మొత్తముమీద ప్రస్తుత స్థితితో నే తరగతివారును తృప్తిజెందుట లేదనియు, దేశస్వేచ్ఛ నెల్లరును గాఢముగ కోరుచున్నారనియు, విదితమగుచున్నది. భారతదేశ వణిక్కులు, దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధితై గాంధీమహాత్మునికి తోడ్పడి వారితో గలిసి పాటుబడుచో, ఎనలేని మేలొనర్చినవారగుదురు.

బీహారు శాసనసభ

స్థానిక సంఘములందు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండకూడదు

పాట్నా, ఫిబ్రవరి 8:—స్థానిక సంస్థలయందు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండవలయునని ఐదుపుర మహమ్మదీయు లుపపాదించిన బిల్లులను బీహారు శాసనసభవారు నిరాకరించిరి. మంత్రిగారగు గణేశదత్తుగారు బిల్లును ఆక్షేపించిరి. మహమ్మదీయ సభ్యులుమాత్రము బిల్లునకు ఆశుకూలముగ సమ్మతుల నొసగిరి. రెండవ మంత్రి యగు సర్ ఫర్రుద్దీనుగారు తటస్థముగ నుండిరి. (ఆ. సె.)

ఏడెను సివిలు పరిపాలనమును అధినివేశ కార్యాలయమనకు మార్చదరని ఏడెనులో నున్న భారత వర్తక సంఘమువారు దెలిపిరట. కాని అధినివేశ కార్యాలయమువా రిట్టిచర్యను దీనికొనరని ఆనంవాసిగారి యభిప్రాయము.

కలకత్తా, ఫిబ్ర 10:—24 వరగణాల జిల్లా జడ్జి యగు జి. యన్. సాన్సే, రా. బి. ఎన్. సి. సంతా (మేజిస్ట్రేట్), ఎన్. కే. బసూ (కొంతకాలము హోజార్లు జడ్జి) గార్లు కల ప్రత్యేక న్యాయాధిపతి పురుషవారి సముఖమున మోచునా బహిర్ లో బాంబులు దొరికినపుడు నిర్బంధింపబడిన 22గురు యువకులను నిలువబెట్టెదరని తెలియుచున్నది క్విరీలో చాలమంది కళాశాలలో చదువుచుండిన వారలే. 24 వరగణాల ప్రభుత్వ న్యాయవాది యగు రాయ్ బహదూర్ ఎన్. బెనర్జీ గారు కేసును నడిపెదరు. విచారణయ లీ ప్రాధాన్య జరుగను, (ప్రీ. ప్రే.)

మద్రాసు హైకోర్టునందు తాత్కాలికముగ అడి:
 త్ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ ను నియమించువలె నను హైకోర్టు:
 కోర్కను ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి. ఈ పదవికి సి. వి.
 హరలయ్యర్ అవ్వకంటే గారు నియమింపబడినారు.
 రోజున తమ ఉద్యోగపు చారితి ప్రచురొన్నారు.

సాక్షి

పి. డబ్ల్యూ. డి. పనివాండ్ర సంఘము.

పి. డబ్ల్యూ. డి. పనివాండ్ర సంఘముయొక్క రెవెన్యూ సాధారణ సభ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు దక్షిణామూర్తి దేవాలయ ఆవరణయందు జరుగును. పి. ఆర్. కృష్ణమూర్తిశర్మగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. యజమానమితి సభ్యులుకూడ సభకు వచ్చెదరు.

బహిరంగసభ: శ్రీయుత టి. యస్. ముబ్బయ్య యం. ఏ. యల్. టి. గారు వెనుక రాజమహేంద్రవరము ప్రెయినింగ్ కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు తేదీ సాయంకాలము 5-30 గం. తిరువల్లి క్లె-జి పెద్దవిధిలోని హిందీ ప్రచార విద్యాలయమునందు ప్రాక్ పబ్లిషింగ్ దేశములలో నాయొక్క పర్యటనము అను విషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

నేలంజిల్లా సహకారసమావేశము: నేలంజిల్లా వ వ్యాక సహకార సమావేశము యీనెల 22, 23 తేదీలందు ఆత్మరసందు రాల్ సాల్ వి. కృష్ణమూర్తి వి. ఏ. గారి అధ్యక్షుడు జరుగును. వా. సా. ఎం. ఎస్. శేషాచల అయ్యగారు (తిరువణ్ణామలై) సభోపక్రమణ జరిపెదరు. మండల ప్రణయ పంచాయతీదార్ల సమావేశము, యీనెల 22 వ తేదీని సాయంకాలము 5 గం. వి. సి. వెల్లింగ్గిరి గాండర్ గారి (93వ యంబత్తూరు) అధ్యక్షతన జరుగును.

రాకపోకలు: మద్రాసుగవర్నరుగారును తేదీవియట్రిక్సు ప్రిన్సిపాలును తమపరివారముతో ఉత్తరప్రదేశ్ లలో పర్యటనముగావించి నేటిఉదయమున ప్రత్యేక ప్రెయినింగ్ మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి. ఏ. రామస్వామి మొదలియార్, సి. కి. కన్నింగ్ హాము మద్రాసుకలెక్టరు, అబ్దుల్ హక్ షాహాద్ గార్లు, గవర్నరు ప్రభుత్వము స్టేషనునందు ఆహ్వానించిరి.

జిల్లా అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు నిన్నరాత్రి సికిందరాబాదుకు వెళ్లిరి.

జిల్లా యల్. బాలసుందరం చెట్టిగారు నేటి ఉదయమున అమృతసరస్సునకు వెళ్లిరి.

ఏ. సి. గాలియార్ గారు మద్రాసు విమానసమితి కార్యదర్శి నేటి ఉదయమున డిల్లీకి వెళ్లిరి.

సహకార బోధనాతరగతులు

పసంతవాడలోకల్లో ఆపరేటివు యూనియన్ వారి యాజమాన్యమున జరుపబడు రెండవ సహకార బోధనాతరగతి 18-2-30 తేదీని (గురువారం) 11 గంటలకు కలప గ్రామంలో కీర్తి శేషులైన బొమ్మ వెంకటరత్నం శ్రేష్టిగారి సత్రము నందుజరుపబడునుగాన సహకారాభిమానులు, గుమస్తా బ్రాయినింగుకు నిచ్చి అధ్యర్థులున్నాదయచేయ ప్రార్థితులు.

బోధనా విషయములు

- (1) సంఘ నిబంధనలు 1 మొదలు 5 వరకు
- (2) సహకార సంఘసభ్యత్వమును గురించి
- (3) మినిటుపుస్తకము (తీర్మానములు)

సామవేదం సత్యనారాయణమూర్తి

కార్యదర్శి

ఘోరమాత్య: తిరువల్లి క్లె-జిలో యువకుడొకడు ముసలివాని నొకనిచంపుట.

గతకేనివారము సాయంకాలమున తిరువల్లి క్లె-జి తెలుగుల వారి వీధిలో ఒక ఘోరమాత్య జరిగెను. పకీర చెట్టి యను యువకుడొకడు 55 ఏండ్లు వయస్సుగల ముబ్బయ్యచెట్టి యనువానిని కత్తితో పొడిచి చంపెను. చనిపోయిన ముబ్బయ్య చెట్టిని నిందితునకును పూర్వపేదో మనస్ఫుర్త లండుటచే వీరుపురకు కొంతవాగ్వాదము జరిగెను. వెంటనే పకీర చెట్టి అనువాడు ముగిలినానిని కత్తితో పొడిచెను. ముసలివాడు వెంటనే చనిపోయెను. అందుగూడెన జనులు పకీర చెట్టిని నిర్బంధించి పోలీసు వారి విభాగమునకు తీసికొనివచ్చిరి. పోలీసువారి విచారణయందు దర్జాపుతేయుచున్నార.

గుంటూరుమండలద్వియోధియాదిమాంధ్రమహాసభ

నూతన్కి గ్రామముందు మల్ రాల్ శ్రీ డాక్టరు మంగళ గిరి రాఘవదాసుగారి యాధిపత్యముక్రింద జరుగును. మదనటి దినము (16-2-1930) ఆస్థానముచే గుంటూరు మండల ప్రధానాధిపతి శ్రీ ప్రభుమహాసభ మల్ రాల్ శ్రీ యం. జేసు దాసు, యం. ఏ. యల్. టి., గారి యాధిపత్యము క్రింద జరుగును.

నూతన్కి వేంకటేశ్వర్లు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు. మంగళగిరి వరవస్తుదాసు. తాళ్ళూరి జయ్యరదాసు, కార్యదర్శి.

పౌరవిధులగూర్చి ఉపన్యాసములు

మద్రాసు ప్రభుజనసభవారి యాజమాన్యమున, మైలాపూరులో రెండవ గ్రంథాలయముందు యీ నెల 18 వ తేదీనండి ప్రారంభింపబడును.

కార్యక్రమము

- (1) 18 వ తేదీ "పౌర బాధ్యతలు" గూర్చి శ్రీయుత వి. రామదాసు పంతులుగారు రుపన్యసించురు. జిల్లా టిల్ రంగాచారిగారు రధ్యక్షత వహించురు.
- (2) 14 వ తేదీ: "పౌర సౌకర్యము" గూర్చి శ్రీయుత ఆర్. డాన్ (నగరనిర్మాత్రముఖుడు, కార్పొరేషను కౌన్సిలరు) గారు రుపన్యసించురు. జిల్లా టిల్. ఎస్. ఆర్. ఆర్. గ్య సామి మొదలియారుగారు రధ్యక్షత వహించురు.
- (3) 19 వ తేదీ: "పౌర జీవితము, సాంఘిక జీవితము" గూర్చి శ్రీయుత ఎఫ్. ఇ. జేమ్సు (ఎం. ఎల్. సి.) గారు రుపన్యసించురు. శ్రీయుత ఏ. రంగస్వామయ్యగారు రధ్యక్షత వహించురు.
- (4) 26 వ తేదీ "పౌర జీవితము జాతీయ జీవితము" గూర్చి శ్రీయుత ఎస్. సత్యమూర్తిగారు రుపన్యసించురు. శ్రీయుత ఏ. రంగస్వామి మొదలియారు (ఎం. ఎల్. సి.) గారు రధ్యక్షత వహించురు.
- (5) మార్చి నెల మొదటివారములో "పుర పరిపాలన" గూర్చి శ్రీయుత బుట్టా సత్యనారాయణగారు రుపన్యసించురు.

వంగంధ్రుల కొక విజ్ఞప్తి

వంగరాష్ట్రమున 24,518 గురు ఆంగ్లమున్నారు. కాని యీ సంఖ్యకు తగిన ప్రాముఖ్యము, పలుకుబడి ఉండవలసి నంత లేకున్నది. ఎక్కువమంది ఆరికముగా మిక్కిలి తక్కువ స్థితి యందుండుటచేతను, పరదేశముం దెక్కువకాలము నివసించియుండుటచేతను, మరియు ననేక యితర కారణములచేతను మనయందు ఆంగ్లత్వ మంతరించిపోవుట కవకాశములు దిశిడి నే యొక్కువగుచున్నవి. అట్టి దుర్దివములు రాకుండగనే, అరి కట్టుట విజ్ఞానల విధానకము. ఇమనలో ఆంగ్లత్వము స్థిరముగ నుండుటలకు జేయుటకును, ఆంగ్లజేష భాషలందును, ఆంగ్ల విజ్ఞానముందును అభిమానము కలుగునటుల జేయుటకును, పర స్పర సహకారము జేసికొనుచు, అధికనైతిక సాంఘిక విద్యాభి వృద్ధులకై వలయు ప్రయత్నములను జేయుట, ప్రోత్సహించుకొనుట, మనయందలి విధ్యుక్త ధర్మములై యున్నవి. నేడు వంగంధ్రులు రాజకముగా, ఆరికముగా, సాంఘికముగా, మిక్కిలి పీనస్థితియందున్నార. ఇంతియేగాక యేయారికా యూరు యేయూరు కాయము, ఏభాగమున కాభాగము ప్రత్యేకముగా, విడిగా వ్యవహరించు నుండుటచేత ఇతరులతో ద్వేషములన కలుగగల బలమున్ను ఉత్తేజమున్ను కలుగుట లేదు. ఆంగ్లసంఘముంతయు, విచ్ఛిన్నమై, బలహీనమై నిస్తేజమై, నాశనకరమున పరిస్థితులందు చిక్కుకొని ప్రజలు బహు కష్టములపాలగు తరుణ మాసన్న మగుచున్నది. ఇటువై నను వంగ దేశమునందుగల ఆంగ్లదేశీయులు మేల్కొని తమతమ కార్యములను, ద్వేషములను, కక్షలను, అహంకారములను, స్వార్థపరత్వములను మఱచి, ఒక్క ఉత్సాహముతో ఒక్క దీక్షతో, సంఘాభివృద్ధికిని, ప్రజాక్షేమమునకును కావలసిన ప్రయత్నములను ఆలసింపక చేయవలసియున్నది. ఇందువిషయమై తగిన కార్యవిధానము నిర్ణయించుటకును, దాని నాచరింప జేయుటకును, వంగరాష్ట్ర యాంధ్రసభాసమావేశము మిక్కిలి యగత్యము. ఈసభ ప్రజలు తమంతటతాము చేసికొనవలసిన సామదాయక కార్యములను జేసికొనుటకున్నా ఆధికారులవల్ల ను, ప్రభుత్వమువారివల్ల ను జరుపబడవలసిన కార్యములను వారి కి చెల్లుపుకొని నెలవేస్తూకొనుటకున్నా ఉపయోగపడగలదు.

ఆంగ్లభాషాత్మక తత్వమునకున్నా, ప్రజాక్షేమమునకున్నా, యంతకన్న సదుపాయమైన మార్గము లేరులేదు. ఆంగ్లముల యభివృద్ధిని గోరు ప్రతివారున్నా యీ ప్రభుమహావేశమునకు తగిన సహాయసానుభూతులను జూపగలరని విశ్వసించుచున్నాము. ప్రభు రాష్ట్రేతరాంధ్ర మహాసభ జరిపిన యక స్సు వంగంధ్రుల కుండియొన్నది. పశ్చిమమున బొంబాయి యందును, తూర్పున బర్మాయందును రాష్ట్రసభలు జరుపబడి

కేంద్రసంఘము లేర్పడినవి. నేడు వంగ దేశమునగూడ రాష్ట్రసభ యు, రాష్ట్ర కేంద్ర సంఘస్థాపనమును జరుపబడవలసియున్నది.

రాగల యాష్టరశేషులలో ప్రభుమ వంగరాష్ట్రేంధ్ర సభను జరుపుటకుగాను త్వరలో నాహ్వానసంఘ మేర్పడుట యొక్కమని దలంచితిమి గావున యీ విషయమై యాలోచనల జేసి చర్చించి, సిద్ధాంతీకరించుటకుగాను తాము రాగల 15-2-1930 తేదీ కేనివారము నాలుగుగంటలకు ఖరగపురపు ఇండియన్ ఇనిస్టిట్యూటులో సమావేశమగుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

భండారు దండపాణి,

కార్యదర్శి,

ప్రభు రాష్ట్రేతరాంధ్ర మహాసభా స్థాయిసంఘము.

ఆంగ్లోరషియను ఒడంబడిక

ఇండియాలో సోవియటు ప్రచారములేదు (రూటరు)

లండను, ఫిబ్రవరి 10:—ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక కుదిరిన పిమ్మట ఇండియాలో సోవియటు ప్రచారము అగి పోయినదా యని కామన్వెల్థలో ప్రశ్నింప అట్టి ప్రచారము జరుగుచున్నట్లు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చెల్లవ లేదని చెప్పు గారు ప్రత్యుత్తరము నిడిరి.

వాతావరణస్థితి

1930 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 11-వ తేది మంగళవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	కలి 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	కలి 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	కలి 24 గంటలలో వర్షము	జనవరి 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు కలియు
గోపాల్ పూర్	84	69	...	8.8	+ 8.4
విశాఖపట్టణము	82	78	...	1.7	+ 0.9
కాకినాడ	85	71	...	0.1	- 0.8
మచిలీపట్టణము	84	70	0.1	0.8	- 0.1
కర్నూలు	89	65	...	0.1	- 0.1
బళ్లారి	87	67	...	0	- 0.1
అనంతపుర్	...	...	...	0.1	- 0.1
కడప	90	78	...	0.4	- 0.1
నెల్లూరు	88	72	0.1	0.8	- 1.5
మద్రాసు	86	74	...	8.4	+ 1.9
కడపూరు	86	77	...	17.4	+ 15.5
చెన్నూరు	88	74	...	1.5	0
నీలము	91	74	0.1	0.8	- 0.1
కోయంబత్తూరు	92	71	...	0.8	- 0.4
తిరుచనాపల్లి	93	74	...	1.5	+ 0.8
నాగపట్టణము	85	75	...	17.4	+ 15.4
గుధుర	92	75	...	0.6	- 0.2
హంబట్	86	78	...	4.4	+ 2.1
పాలంకోట	...	...	...	1.5	- 0.1
తిరువేంగడము	86	77	...	0.7	- 0.2
కొచ్చిక్	85	76	...	1.1	+ 0.1
కాలికట్టు	89	71	...	0.1	- 0.8
చంగునూరు	84	72	...	0.1	0
కెంగునూరు	87	67	...	0.2	- 0.1
మెర్ కార	81	58	...	0.1	- 0.1
కొడైకనాల్	65	50	0.1	8.0	0
మామూర్	69	52	...	3.2	

సర్కారులు:—మచిలీపట్టుములో 0.1" వర్షించెను. శివోత్సస్థితి మామూలుగాగ నున్నది.

డక్కిన్:—కడపలో ముబ్బు దట్టముగానున్నది. పగటివేడిమి 4 మొదలు 7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నూటకము:—నెల్లూరులో చినుకులుపడెను. ముబ్బుగానున్నది. రాత్రివేడిమి 5 మొదలు 7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యగారు,

సహాయ వాతావరణావ్రక్షాడు.

భట్టరాజ పుత్రోపాధ్యాయ మహాజనసంఘము

15-1-80 తేదీన భట్టరాజులలోగల ఉపాధ్యాయులు కొందరు తమకు తాలూకా భట్టమగుటారు గ్రామములో సమావేశమై ము|| రా|| శ్రీ|| విద్యాశేఖర్ జనపనీని మూర్త్య వారాయణగజుగారిని అధ్యక్షులుగాను ము|| రా|| శ్రీ|| మొగ సాటి వేణుగోపాలమూర్తి రాజుగారిని ఉపాధ్యక్షులుగాను ము|| రా|| శ్రీ|| రంగినీని సరసింహరాజుగారిని కార్యదర్శిగాను ఏకగ్రీవముగా యెన్నుకొని 18-1-80 వరకు పథలు జయప్రదముగా జరిపి జాత్యభివృద్ధికిగాను తీర్మానములు కొన్నికావించినారు.

అందు ముఖ్యమైనవి అన్ని విధములను జాతిగౌరవమును కాపాడుటకు మూలకారణమైన ఉన్నత విద్యాలయమును నెల కొలుపుటకు అంగీకరింపబడి కార్యరూపముగా పరిణమింపజేయుటకు పలయుపద్ధతులను నిర్ణయించుటకును జాతిగౌరవమునకు పలయు వివిధవిషయములను చర్చించుటకు యీ సంగిరం మే 25, 16 తేదీలలో భట్టమగుటారులో మహాజనసభ జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.

మనలోనున్న రెండుకాఖిలవారమును యేకీభవించిననే కాని మనకార్యక్రమము నెరవేరదు. కాన 1980 మేయినెల 15-16 తేదీలలో జరుగునట్లు పైభట్టరాజపుత్రు లందరు జాత్యభిమాన ముంచుకొని భట్టమగుటారునకు విచ్చేయప్రార్థితులు.

తత్సభానిర్వహణమునకు గాను ప్రతిభట్టరాజ పుత్రుడును, ఒకరూపాయికి తక్కువకాకుండాయును అందు తీచర్లు మాత్రము, రెండురూపాయిలు, చొప్పుననూ చందాయస్య చలననట్లుగా తీర్మానింపబడిన ప్రకారము కొంద రిదివరకే చెల్లించియున్నారు. కాబట్టి మిగిలియున్నవారు కూడా జాత్యభిమాన ముంచుకొని చందాలను తక్షణమే చెల్లించ ప్రార్థించుచున్నాము. మొదట సదుద్దేశముతో కూడిన యీసంఘమును నెలకొల్పుటకు ఉపాధ్యాయులు ముఖ్యకారకులై యున్నారు. కాన యీసభవారి నామముతో స్థాపింపబడినప్పటికిని వారి కేగాక మన జాతీయు లందరి గౌరవాభివృద్ధికిని కారణభూతయైన సభగా మార్పబడినది. మేనెలలో జరుగు సభనాటకుండి యీసభ "భట్టరాజ పుత్రమహాజనసభ"యని వ్యవహరింపబడును.

దూరప్రదేశములలో నున్నవారు యీవిషయమును చూచిన నెంటువే చందా డబ్బును పంపి మగోదావరి జిల్లా తమకు తాలూకా పెనుమంట్రపోస్తు యిలాకా భట్టమగుటారు గ్రామములోనున్న వారాయణగజుగారిపేర మనియార్డు రు ద్వారా పంపవలసినది.

చందాలన్నియు రానున్న ఏప్రియల్ 15 తేదీలోగానే భట్టరాజపుత్ర సంఘ ఉభయకాఖిలవారును చెల్లించవలెను. భట్టమగుటారు వెళ్లుటకే ఆయాజిల్లాలవారికి రాకపోకల విషయము ముందు తెలియపర్చబడును లేక, కార్యదర్శిగారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

వైద్యవిద్యార్థి
గాధీరాజు కోటంరాజు
పెదపాలెం.

ఉచిత హైందవ వైద్యపాఠశాల

సరస్వతి సంఘముయొక్క గౌరవ కార్యదర్శి యగు శ్రీయుత ఆ. కుమార స్వామి చెట్టి గారి రిటుల వ్రాయుచున్నారు:—వైద్యపాఠశాల యొకవత్సరకాలమువరకు నడుపబడి, విద్యార్థులు ప్రవేశింపనందున సేటివరకు మూసివేయబడి యున్నది. కాని, ప్రస్తుతము చాలమంది దీనియందు శ్రద్ధపహించుచున్నందు వలన, తిరుగా పాఠశాల దెరుచుటకును సాహసించుచున్నాము. కావున, మన నాగరికతయందును, వైద్యపద్ధతులయందును అభిమానముగలవారందరును యొకటిగా జేరి యొక ముం దెట్టి విఘ్నము సంభవించకుండునట్లు జేసెదరు గాక. ఇది వరకే మాపాఠశాలయందు చదివియుండి, యిప్పుడు స్వతంత్రముగావైద్యవృత్తియందు నున్నవారును మాతోచేరి, తమ యనుభవముల నభివృద్ధిపరచుకొనెద రని కోరెదము.

1980 సంవత్సరం మార్చినెల 1 వ తేదీనుండి బోధన ప్రారంభమగును. కాన, ఫిబ్రవరినెల 20వ తేదీలోగానే, పాఠశాలలో చేరనభిలషించు వారు ధరఖాస్తు మూలకముగా గాని, ప్రముఖసముగ గాని మాకొసంగి తెలియబరుపకోరెదము.

WANTED.

Groundnut Kernels Broken pieces "Free" On Rail Vizianagram".

Apply:— THE VIZIANAGRAM PRESS & MILLS CO. LTD., VIZIANAGRAM

పున్ క్టు రోలరు

శరీర స్వమర్దనకు ఉపకరణములు

శరీర మర్దనము వలన లాభములు యందరకు తెలిసియే యున్నవి. అందులో పున్ క్టు రోలరు మూలమున స్వయముగా మర్దించుకొనుట మిగుల శ్రేష్ఠమైనది.

వైద్యగుణములు: వానరోగము, పక్షవాతము, నరములందు గలుగు తిమ్మిరివాయువులు, క్రొవ్వి న రక్తనాళములు, రక్తస్రావమందుండు లోపములను, మలబద్ధము మొదలైనవాటిని పోగొట్టగలుగును.

ప్రాండర్లు పున్ క్టు రోలరునందు 60 ఊడతీయ గలిగిన రబ్బరు సక్సన్ కప్పలు గలవు.

మర్దించుటవలన గలుగు ఒత్తిడికి రక్తము లో నుండు చిన్న రక్తనాళములలోనికి కూడ వెళ్ల గలుగును.

పాపులర్ మాడల్

రూ. 19-8

ప్రాండర్లు మాడల్

రూ. 25-0

వేస్ పున్ క్టు రోలర్

రూ. 7-8

పున్ క్టు ఫ్రిక్షన్ స్ప్రి

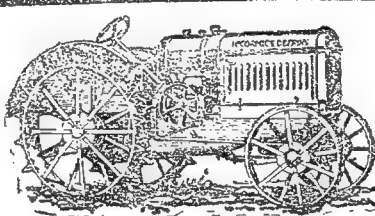
రూ. 5-0

స్పెన్సర్ అండ్ కో., లిమిటెడ్, మద్రాసు.
SPENCER & Co., Ltd. MADRAS.

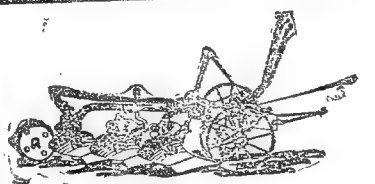
VOLKART BROS ENGINEERS

అగ్నినియన్ పిసి, మద్రాసు.

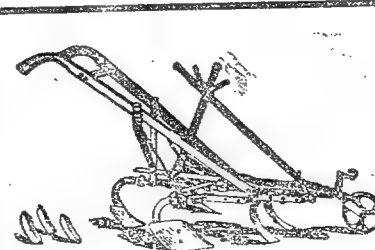

యు. ఎస్. ఏ. చికాగోలోనున్న ఇంటర్ నేషనల్ హార్వెస్టర్ కంపెనీకి సోల్ ఏజెంట్లు

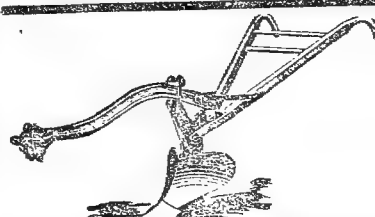
సుప్రసిద్ధమైన మాక్ కార్మిక్ - డీరింగ్ ట్రాక్టర్. ఫంక్షనలది అనేకసంవత్సరములనుండి భారతదేశమునందు చక్కని సేవ యొనర్చుచున్నది. ప్రస్తుతము బజారు నందున్నవాటిలో మిక్కిలి శక్తిగల ట్రాక్టరు.

లోతుగా దున్నుటకు ఇంటర్ నేషనల్ ట్రాక్టర్ మోల్టబోర్డు నాగలి ప్రత్యేకముగా నల్ల రేగడధూమికి లెగినది.

ఎడ్లకు తగిన బి. హెచ్. సి. కల్పి కేటరు పరుసలమధ్య పైరు చేయుటకు కావలసిన చులకనైన పనిముట్టు. కలత తీయుటకు, కట్టలు ఏర్పరుచుటకు కూడ తగినది.

పి. అందు ఓ. బస్టర్ ఇవిగాక యి తర రకముల నాగళ్లు, పనిముట్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన మెషీనులు వస్త్రాలు కూడ మావద్ద సదా నిల్వలోనున్నవి. పూర్తి వివరములగుల క్యాటలాగునకు వ్రాయవలెను.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:—మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

చరిత్రకీర్తయ ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు
సండుక్యాళికోడెండు షెడర్ వైటు కాగితములు
బొంబు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము,

ధర రు 2/-
బొంబు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
7, తంబుకెట్టపిడి, మద్రాసు.

ప్రజాపరిపాలన

పర్యాకిమిడి

(స్వకీయవిలేఖరి)

హాటకశాల శ్రమిస్తున్నావనము

పర్యాకిమిడి, ఫిబ్రవరి 10:—పర్యాకిమిడి పురమున నూతనముగ నిర్మింపబడునట్లు నినిమాహునకు శ్రీరాజావారు నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు శంఖస్థాపన మహోత్సవము జరిపిరి. శ్రీకృష్ణచంద్రయేటరు అనుపేరను దీనిని బాబు బి. యస్. పట్నాయకుగారు కట్టించిరి. రాజావారా సందర్శనమున ఉపన్యసింపబడు యాభవము ఓడ్రభాషాభివృద్ధికిని, ప్రజావిశోదమునకును వినియోగింప బడగలదని చెలిపిరి. పట్నాయకుగారు ఆల్పహారముల విందొసంగిరి. తరువాత పాటకచ్చేరి జరిగెను. పర్యాకిమిడిలో యిదియే ప్రథమ ప్రజామందిరముగ నుండగలదు.

కైకలూరుతాలూకా

(స్వకీయవిలేఖరి)

వరిధాన్యము ధర

ఫిబ్రవరి 10:—ఈ సంవత్సరము వరిధాన్యము ధర మిక్కిలి మందముగా నున్నది. వరికోతలనాటినుండియు 166 పాసుల బస్తా 1-కి రు. 5-12-0 లోపుగానున్నది. ఇప్పుడు రు. 5-6-0 మాత్రమే తెలియుచున్నది.

రీసెటిల్ మెంటు పనులు

రీసెటిల్ మెంటు పనులసరించిన బాద్రిపన్ను గా కాలా రాజోపు ఏప్రిల్ నెలలో పనులు చేసెదరని ప్రకటన నున్నది. ఆర్థికవిచారణ సంఘమువారి సిఫార్సులు ఈ తాలూకాలో తుల కెంతవరకు పునరాగతరమో చూడవలయున్నది.

జమాబంది

ఈ తాలూకా జమాబంది గుడివాడ డివిజన్ డిప్యూటీ కలెక్టరు మున్సి అహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజ్ సాహెబ్ బహదూరు బి. ఏ. వారివలన మార్చి 1-వ తేదీనుండి జరుపబడునని తెలియుచున్నది.

విద్యాసంఘ వార్షికోత్సవము

ఈ తాలూకా ప్రాథమిక విద్యాసంఘ ప్రథమ వార్షికోత్సవము ఆరుతెగల పాడు సత్రమునందు శ్రీయత మాగంటి బాపిసీడు చౌదరి బి. యస్. సి. (కార్పొరేట్) యం. యస్. సి. (కాలిఫోర్నియా) ఏ. జి. ఆర్. గారి యాధిపత్యమున 22-2-80 తేది కనినారము ఉదయము 8 గంటలనుండి జరుగనని తెలియుచున్నది. అచ్చట వస్తు ప్రదర్శనము సంఘసంబంధమైన ఎన్నికలు జరుపబడుననియు ప్రాథమిక పాఠశాలలో పృష్టి పరీక్షలను గురించి శ్రీయత నిదమర్తి సత్యనారాయణమూర్తి బి. ఏ. బి. యి. డి. గా రుచనగింతురనియు తెలియుచున్నది.

గుంటూరు జిల్లా రహితుల సభలు

తేనెల్ల తాలూకా మం తెన పాలెంలో జరిగిన గుంటూరు జిల్లా రహితుల మహాసభలో జిల్లారహితుల కష్టనిష్ఠారముల గూర్చి విచారణ జరిపి ఆందులకు వుచిత చికిత్సల నాలోచించు ప్రయత్నములు జరుపునట్లు ఏర్పాటు కాబడియుండెను.

ఇల్లు చేయుటకుగాన తెనాలి తాలూకాలో సాధ్యమైన సంతకర్షణలో ఒకరైతు మహాజనసభ జరుగనున్నది. ఫలము కాల నిర్ణయము నుండు తెలుపబడును. రహితులందరును సమావేశమై అట్టిసభ జయప్రథముగ జరుగునట్లు తోడ్పడవలసినదిగా హెచ్చరించుచున్నాను. రీసెటిల్ మెంటు త్వరలో రావచ్చును. గనుక ఇట్టిప్రయత్నముల అవసరము హెచ్చుచున్నది. ఈ ప్రదేశ్కము నానగింతు పోదరులు నాతో స్వయముగా గాని లిఖితరూపముగాని సంప్రదింప వేడుచున్నాను.

తెనాలి }
30-2-80 } పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు
సంయుక్త సమావేశకర్త.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

హరికథా కాలక్షేపము

ఫిబ్రవరి 6:—మాగ్రామములోని మదనగోపాలస్వామి వారి ఆలయములో శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు గారి ప్రియ శిష్యులైన శ్రీ వాజపేయజుల సుబ్బయ్య భాగవతార్ గారు పురజనుల కోరికపైన ప్రజలకు యథార్థరామాయణ మనుపేర నారాయణదాసుగారిచే హరికథా రూపమున రచింపబడ్డదానిని క్రిందటి దశమిమొదలు ప్రతిరాత్రి 8 గంటలమొదలు 10 గంటలవరకు హరికథా కాలక్షేపము చేయుచు పురజనుల కాష్టాదమున కలుగజేసి వారి కృతజ్ఞతను పాత్రులగుచున్నారని వ్రాయుట కంటే సంతసించుచున్నాను. సుబ్బయ్య భాగవతార్ గారి కాలక్షేప శేర్మిన్ని గానకాల్యమును ఫిక్కి

ప్లేటు కౌన్సిలు నూతన సభ్యులు

ప్లేటు కౌన్సిలు సభకు మదరాసునుండి నూతనముగ ఎన్నుకొనబడినవారు.

ది|| బి|| టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు

ఎ. రామస్వామి మొదల్యారుగారు

రసప్రేరేపణయు ఉత్తర సర్కారులలో నెరుగనివా రుండరని చెప్పవచ్చును. వీరిని పురజనులు యావన్మందియు యుచితరీతిని సన్మానింతురుగాక యని కోరుచున్నాను. రేపు దశమిరోజున సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకమునుగావించి ఆపాడే ఉత్తరరామాయణ కథను వినిపించి ముగించెదరని తెలియుచున్నది.

కీ|| శే|| జంపా వీరాస్వామిగారు

మాగ్రామములో సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదవైద్యులున్న ప్రజానాయకాగ్రణ్యులున్న అగు శ్రీ జంపా వీరాస్వామి నాయకుగారు గతరాత్రి దివంగతులైరని తెలుపుటకు చింతించుచున్నాను. ఈ రోజు ఉదయమున వారి దేహమును దహనక్రియలకు భజనలతో నున్న మంగళవాద్యములతో నున్న ఉత్సాహంతో తీసుకొనిపోయిరి. వీరికి వయస్సు 60 సం॥లు దాటి నవి. వైద్యములో అనేక బంగారు పతకములను పొందియుండిరి. కొంతకాలము యూనియను బోర్డునకు అధ్యక్షతనుమాడా వహించిరి. గ్రామములో వీరిమాటకు మాడువంతులునుండి జవదాటు వారుండరు. వీరి ఆత్మకు శాంతిగలుగుగాకయని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

ప్రాచ్యవిద్యార్థిక్షేత్రము—స్త్రీలమస్థితి

ఈమధ్య కొందఱు భాషాభిమానులు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ప్రయత్నము విద్యార్థులకష్టములను వివరించి ప్రయత్నమువిద్యార్థులకు లభింపజేయు సందర్భములలో పునరున్న పరీక్షలకు అర్హులు కారను నిబంధనను తీసివేయవలయునని ప్రకటించుచు కృషి నలుపుచున్నారు. అట్టివారియొడ ప్రయత్నమువిద్యార్థులు మిగుల కృతజ్ఞులు. ఈవిషయమై చాలకాలమునుండి చాలమందికి అభిప్రాయముకలదు. కాని వానిని ప్రకటించుటకు మాత్రము సాహసము చాలినవా రెవ్వరు లేకపోయిరి. ఈమధ్య ప్రకటించబడుచున్న వ్యాసదోహదమువలన వారి యభిప్రాయములు రేకెత్తి పత్రికామూలమున ఫలవంతములగు గాక. ఈ సందర్భమున మా స్త్రీలమస్థితినికూడ ముఖ్యముగా తెలుపుకొనవలసి యున్నది. నిర్బంధ విద్యార్థిభావము లేకపోవుటచే చాలమంది తల్లిదండ్రులు తమబాలికలకు చదువువిషయమే తలపెట్టక కేవలము గృహోపకరణముగా మారుచున్నారు. కొందఱు విద్యార్థికులు మాత్రము తమపిల్లలకు వివాహముసంబంధము (అనగా 12 సం॥ర ములవరకు) చదువు చేప్పించుచున్నారు. అప్పటి కాబాలిక ప్రాథమికవిద్యకంటె నెక్కువ శేర్మినుట కవకాశములేదు. తరువాత నాబాలికకు విద్యావ్యాసంగము లేకపోవుటచే వెనుకటి కొలది చదువునుకూడ పూర్తిగా మఱివిపునంతటి యవసరంబునందుచున్నది. వారియధ్యవ్యవహారములను తండ్రియొద్ద గాని, భర్తయొద్ద గాని చదువుకొనినను ఏ ఇంగ్లీషు పరీక్షకును ప్రయత్నముగా పోవుటకు వీలులేకున్నది. ఆయెయి పాఠశాలయందే చదువుకొనవలసి యున్నది. అట్టివారికి ప్రత్యేక పాఠశాలలుండవలెను, అయ్యవి ఎక్కడనోగాని లేవు. ఉన్నను భర్తృప్రతిజ్ఞలకు లోబడి యుండవలసిన యాడుది అట్టి పాఠశాలలకు పోయి చదువుకొనుట కవకాశములేదు.

పరీక్షలనియును, వానినిపాస్ గు ట వల న గౌరవమునుననియు నున్న శేకాని కేవలము జ్ఞానముకొలకే విద్య నభ్యసించుట యనిన మత్సహముండదు.

ఆంగ్లేయ పరీక్షలకువలె గాక ప్రాచ్యవిద్యార్థిక్షేత్రముకు ప్రత్యేకముగా పరీక్షకు పోవుటకు అనుగ్రహించినందులకు భాషావ్యాప్తిని గురించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారి సరళహృదయమును కొనియాడవలసియే యున్నది. కాని అందులో 25 సం॥రములు దాటినగాని ప్రయత్నముగా విద్యార్థి శిరోమణి పరీక్షల కర్దులుకారని యుండుటచే మిగుల అసంతృప్తికరముగా నున్నది. పురుషులకిది వర్తించినను స్త్రీల కిదిబంధన పూర్తిగా పనికిరాదని వ్రాయ సాహసించుచున్నాను. ఏలయన 25 సం॥రములు వచ్చుసరికి సామాన్యముగా స్త్రీలు 4, 5 గురు సంతానమును గని తమ యోవనమును, దానితోబాటు ఖుద్ది బలమును, చదువు కొనుట కవకాశమును పూర్తిగా కోల్పోవుచున్నారనట సత్యదురము కాబాలదు. అట్టి పరిస్థితులలో నామెవిద్యావ్యాసంగముచేయుట కెట్టి వీలును లేదు. పల్లెటూళ్లలోని స్త్రీలు ప్రాచ్యవిద్యాభ్యాసము చేయుట కవకాశములకలవు. కాని, అట్టివారికి పరీక్షలకు చదువవలెనను కోరికయున్నను వారు పట్టణములకు జోయి మగవారితోపాటు సమముగా పరీక్షలకు హాజరుండుటకు మనస్ఫూరించుటలేదు. ఒకచో నందుల కిష్టపడినను తల్లిదండ్రులు భర్తయు దాని ననుమతింపరు. కాన10 మందివిద్యార్థినులగుల ప్రతిచోటను వారికి ప్రత్యేకముగా నెంట్లర్ శేర్మిరచి స్త్రీ విద్యను పోషించు రని ఆంధ్రవిద్యాలయము వారిని కోరుచున్నాను.

ఈ ప్రైవిటుములను, ముఖ్యముగా మహినిర్ణయ నిబంధనను గురించి స్త్రీ విద్యయొడ సభిమానముగల ఉదారహృదయులును, మా ఆంధ్రమహిళా సభవారును, తదితర విద్యుషిమణులును తగు శ్రద్ధవహించి పూర్తిగా కార్యము కొనసాగువరకు కృషిపనిపి స్త్రీవిద్య నభివృద్ధి గావించురని ప్రార్థించుచున్నాను.

(ఒకవిద్యార్థిలాపిణి)

గవర్నరు శాంతినికేతనమును దర్శించుట

కలకత్తా, ఫిబ్ర 10:—దారిపంధ్రనాడు బాగురుగారి ఆహ్వానముపై వెంగరాష్ట్రపు గవర్నరు బోల్సాపురందరి శాంతినికేతనము వార్షికోత్సవమునకు వచ్చియుండెను. (ఆ. ప్రె.)

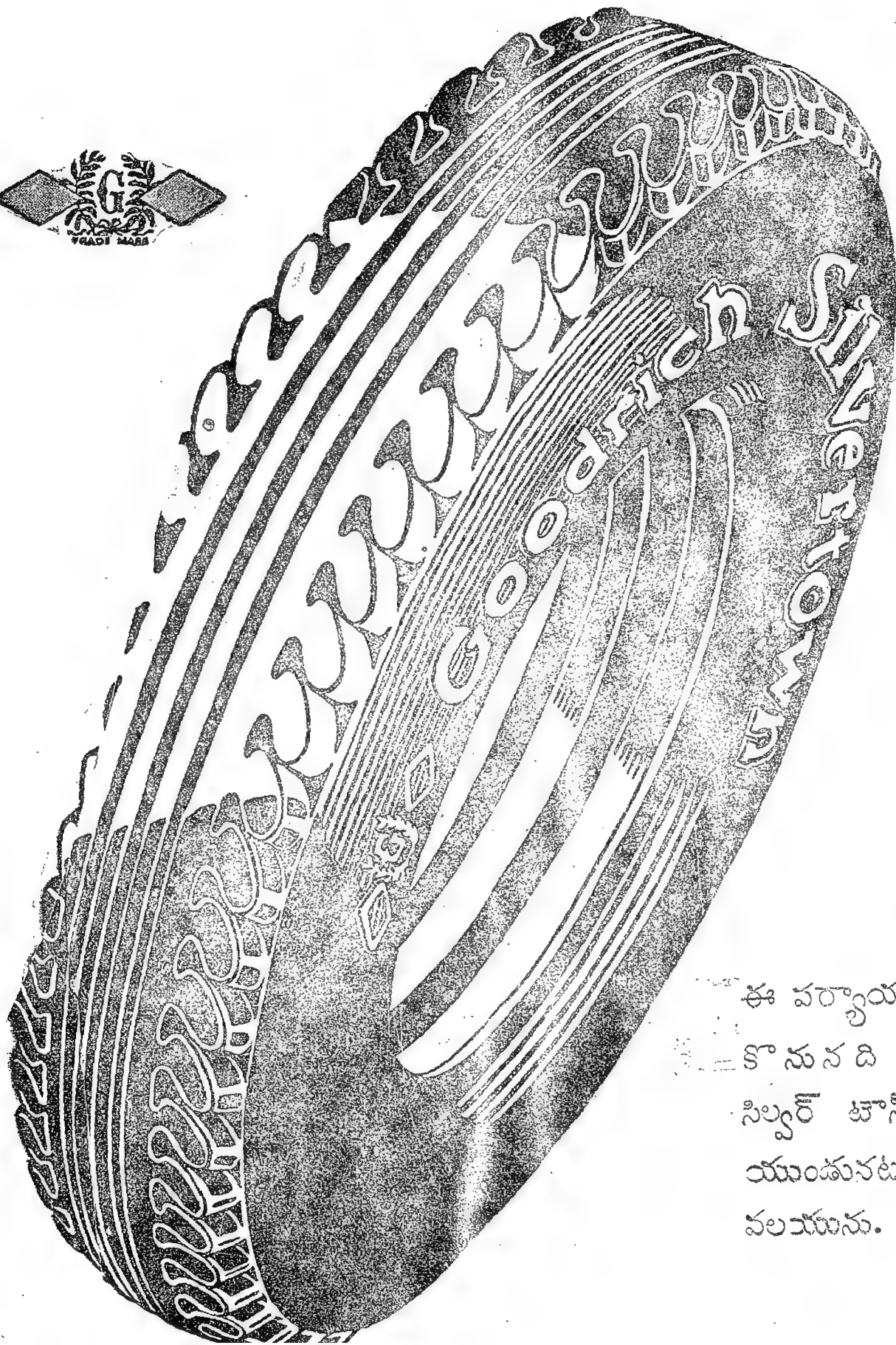
ఆగాఖానుగారిపై కేసు రద్దగుట

కరాచి, 10:—ఆగాఖానుగారి వధునను కొంత ఆర్థికరావీలోని కొన్ని మతధర్మసంబంధము చెందిన ప్రజలసాక్షి నూచించుచు ఖానుగారిపైన, పియా ఇమామి ఇస్మాతి సంఘాధికారులపైన ఆర్ధరు కోజాలు తెచ్చినకేసు న్యాయాధికారి నేడు రద్దుపరచెను. కరాచి కలెక్టరుగారు యీకేసున కనుమతింపలేదు. సర్. చిమన్లాలు నెటల్వాడుగారు ఆగాఖాను తరపున వాదించిరి. (ఆ. ప్రె.)

“దూరపు ప్రాంతమునకు

శ్రేష్ఠమైనది”

ఈ వర్షాయము మీరు
కొనునది గుడ్రిచ్
సిల్వర్ టౌన్ టైరుగ
యుండునట్లు చూడ
వలయును.

Goodrich Silvertowns

మీరటుకుట కేసు సెషన్సువిచారణ

(101)

కలకత్తాలో జరిగిన అఖిలభారత కృషి-కార్మిక సమావేశము బోల్లివిక్కుల ప్రోద్బలమువలననే జరిగినదను ప్రభుత్వన్యాయవాది వాదన నిందితులకు ప్రభుత్వమువారే న్యాయవాదులను ననుకూర్చుదమనుట

మీరటు, ఫిబ్రవరి 8:—నేడి యభియోగములోని విచారణ తీరుగా ప్రారంభమయినపుడు, నిందితులందరి తరపునను బ్రాడ్లిగారు కోర్టువారితో యీదిగున సంగతులను నుడివీరి. నిందితులకు ప్రభుత్వమువారే న్యాయవాదులను యేర్పాటుచేయు విషయమై కోర్టువా రొసంగిన సలహానుగురించి నిందితులు యీలోచన సలిపియుండిరి. తమకు న్యాయవాదులను యేర్పాటు చేయుడని ప్రభుత్వమువారి నిష్పత్తి కోరకూడదనియే వారిలో సభికసంఖ్యలకు యభిప్రాయబలముచే నిశ్చయింపబడెననియు, ప్రభుత్వమువారికిని, ప్రాసిక్యూటర్ వారికిని కూడా నిందితుల యార్థికపరిస్థితి తెరుకయేగనుక ముందువారి సంగతినిగూర్చి యీలోచింపవచ్చుననియు బ్రాడ్లిగారు నుడివీరి. ఇప్పటినుట్టు వ వారు న్యాయవాదియొక్క సహాయములేకుండనే యుండుదురు.

సాక్ష్యంశములుగల దస్తావేజులను నిందితుల కుచితముగా నొసంగవలయునని నిందితులు కోరగా, నిందితులకందరికిని గలిసి యీరటు ప్రభుత్వముగా నొసంగబడవలయు ననియు, అంత కేసుగడుగా ప్రభుత్వము కావలసియున్న దల్లిచ్చు కొనవలయు ననియు న్యాయాధిపతి నిర్ణయించెను.

నిందితుల తరపు వాదనను గూర్చిన వివరములు

నిందితుల తరపు వాదనను గూర్చిన వివరములను జేమ్సు గారు తెలిపిరి. నిందితుల కన్నివిధముల తాము సాయపడ వలసివెంటు మనియు, యీ యుద్దేశ్యముతోనే నిందితులతో ప్రాసిక్యూటర్ వారు సంప్రదించి యుండిరనియు, కాని యీ నిమిషమువరకు నిందితుల నుసోభావము వారి కనగతమయి యుండలేదనియు వారు నుడివీరి. లిఖిత పూర్వక మయిన దరఖాస్తులో వారియభిప్రాయమును స్పష్టముగా నిర్వచించిననే గాని, ప్రభుత్వమువారి తేదియు చేయబడలేదు. ఆవిషయములో మాత్రము యెట్టియపాటును నుండజనదు. తమ తరపున వాదించుటకు న్యాయవాదిని ప్రభుత్వమువారు నియమింపవలయుననియే నిందితుల కోరికయైనచో, వారాకోరికను దరఖాస్తు మూలకముగా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలసి యుండును.

ప్రాసిక్యూటర్ వాదన కొనసాగుట

విదప జేమ్సుగారు తమ ప్రాసిక్యూటర్ వాదనను మరల ప్రారంభించిరి. తమ ప్రయత్నములను, కార్యక్రమమును, ఏర్పాట్లను వివరించునట్టియు, రాజకీయాధికారమును పొందుట కుద్దేశంపబడిన కార్మికాద్యమమును గూర్చి సంగ్రహముగా యెల్ల నట్టియు నగు పేలుకొలుపు అనుభు ప్రకము నొకదానిని కలకత్తా పత్రికమువారు ప్రకటించి యుండిరి. దీనిలో పలుభాగములను జేమ్సుగారు చదివి వినిపించిరి. ఈభు ప్రకములో మార్కుస్ లెనిన్ ల యభిప్రాయములకూడా విమర్శింపబడి యుండెను.

యువజనులకు బోల్లివిక్కు యభిప్రాయములను కలిగించుట

కలకత్తాలోనూ, పరిసర గ్రామములందునూ గల జనప వారములలో జరిగిన సమ్మెకట్టుల సందర్భమునను, బారియా సమ్మెకట్టు, జమ్మెద్ పూరు రెయిల్వే సమ్మెకట్టు మొదలగు సంఘములయందునూ నిందితు లొసంగి యుండిన యువన్యాసములను పెక్కింటిని జేమ్సుగారు విమర్శించిరి. మరియు బెంగాలు మూల పరిశ్రమ కార్మికుల సంఘము, ఇచ్చాపూరు ఆర్డినెన్సు సంఘము, ఎగుమతి దిగుమతి కార్మికసంఘము, గ్లాసు పనివాండ్ల సంఘము, యోచన సహచరుల సంఘము యాదిగాగల సంస్థలనుగూర్చియు, కలకత్తా యందలి యువకులనేగాక, వెంగ దేశమునందలి యువకుల నందరనూ గూడా సంఘటన మొనరింప సాగియున్నగావించియుండిన ప్రయత్నములనుగూర్చియు జేమ్సుగారు వివరములచెప్పిరి. మూలాలో సాగియున్నగావించియుండిన యీ కళన్యాసములో కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతమును యువకుల కాలకు తెలిపియుండెను. ఈ సంగతుల నన్నిటినిబట్టి చూడగా, యీ గోష్టివారు యభిప్రాయములకు బోల్లివిక్కు యభిప్రాయములను తీరించు చుండెదని విదితమగును.

ఫలాహారానంతరము తమవాదనను సాగించుచు, జేమ్సు గారు కలకత్తా పత్రికమును గూర్చియు, ఇండియాందు గల యితర పార్టీలకుగల యన్యోన్య సంబంధమును గూర్చియు వివరించిరి. పిమ్మట పంజాబు పత్రికమును గూర్చియు, కృషి-కార్మిక సంఘమును గూర్చి వారు ముచ్చటించిరి. నుత్తియు, కొడవలియు నాపత్రికమువారి చిహ్నములు. మీరటులో జరిగి యుండిన కృషి-కార్మిక సమావేశమునకు బొంబాయి నుండి నేరునూ వెళ్లియుండలేదు. పంజాబునుండి పెక్కుమంది ప్రతినిధులు వెళ్లియుండిరి. కలకత్తానుండి సాగిట్టు, ముజఫరు అహమ్మద్ గార్లు మాత్రము వెళ్లియుండిరి. ప్రచారమును గావించియు, సంఘములను నెలకొల్పియు కృషివలులలో పలుకుబడి సంపాదించు నుద్దేశ్యముతో నే మీరటులో పార్టీయొకటి యేర్పాటు చేయబడెను. అచ్చట కృషి వలులేగాని, కార్మికులులేరు. అనాటికి యొకలక్ష్యముతోపాటు చేయు పార్టీలు ఇండియాలో నాలుగు యుండెను.

బోల్లివిక్కుల ప్రోత్సాహము.

కొంతకాలమునకు తరువాత, అఖిలభారత కృషి-కార్మిక సమావేశము కలకత్తాలో జరిగెను. ఈసమావేశమునకు ప్రపంచమునందున్న సంస్థలన్నిటికిని యాహ్వానము లంపబడెను. వానిలో ముఖ్యమైనవి:—ఇంగ్లాండు సోషలిస్టుపార్టీ, మాస్కో కామింటర్న్ మాస్కోకమ్యూనిస్టుపత్రిక; సామ్రాజ్యతత్వ ప్రతిఘటనసంఘము; మాస్కోయందలి అంతర్జాతీయ; కమ్యూనిస్టుపత్రిక; ఇంగ్లాండు కమ్యూనిస్టు పత్రిక. ఈసమావేశమును జరుపవలయునని ఎం. ఎన్. రాయ్ యొకభుత్తరములో నూచించి యుండెను. ఆ భుత్తరము సృష్టింపబడినదని నిందితులు నుడువుచుండిరి. రషియాదేశమునుండియే ప్రోత్సాహము లభించియుండెననుట నిదితము. జోషిగారి సమావేశమున కధ్యక్షులు, ముఖ్యోపన్యాసములు మూడు గావించబడెను. ఈ సమావేశములో జరిగిన విషయములనుగూర్చి ప్రాసిక్యూటర్ వారు సాక్ష్యముసంగ జాలియుండిరి. బొంబాయి, చెన్నపురి, మొదలగుస్థలములనుండి ప్రతినిధు లేతెంచియుండిరి. బ్రాడ్లి, ఘటే, జాన్సేకర్, జోషి, గారిశంకర్, డి. కే. గోస్వామి, నింబుకర్ గార్లు సమావేశములో మాట్లాడియుండిరి. (ఆ. వె.)

అమానుల్లాగారి సోదరుని అరెస్టునకు కారణమేమి?

ఆస్థనురాజ్యములో తిరిగి విప్లవమును కలుగజేయుటకై కుట్రపన్నుచున్నారని అరెస్టు చేయబడిరట

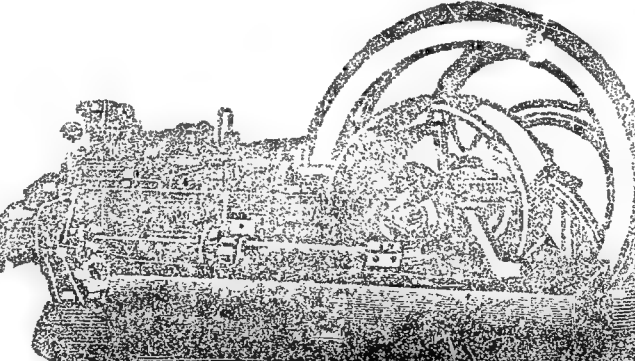
పెహవరు, ఫిబ్రవరి 8:—ఇదివరకు ఆస్థను ప్రభువుగా నుండిన అమానుల్లాగారి సవతిసోదరు లగు సర్దార్ అమాను జాను గారు ఆస్థను రాజ్యములోని పిన్వారిల చేతిరిగి యొక విప్లవమును చేయించుటకై కుట్ర పన్నుచున్నారనియు వీరు అందుకొరకే ఆస్థనిసానము వెళ్లి పిన్వారి పరగణా యగు నిస్రహారులో నివాస మేర్పరచుకొని యుండదలంచి రనియు తెలియుట వల్ల బ్రిటిషు వారి నేపాతులైన నాదిరుమగారి ప్రభుత్వమునకు అపాయకారులుగా నుండుటచే నాదిరుమగారి కోరిక ననుసరించి బ్రిటిషువారిచే వీరు అరెస్టు చేయబడిరి. అమానుల్లాగారి కాలములో పెహవరులో ఆస్థను వర్తక ప్రతినిధిగా నుండిన అబ్దుల్ హక్కిముఖానుగారు యిప్పుడు అధికారములో నుండి తొలగింపబడి వారి స్థానే నాదిరుమగారి తాలూకు క్రొత్త ఏజంటుగారు నియమింపబడి నప్పటికిని అబ్దుల్ హక్కిముఖానుగారు తమ కార్యాలయమును క్రొత్త ఏజంటునకు బిష్ణించుటకు నిరాకరించి నందునను, పిన్వారిలను తిరుగుబాటు చేయుటకై యీతడు కూడ పురికొల్పుచున్నాడని తెలిసిండునను వీరుకూడ అరెస్టుచేయబడిరి. (ఆ. వె.)

ఆర్థరసాయనశాల

ముక్త్యాల (కృష్ణా)
ప్రస్తుతమైనవి. కాష్ట్రీయమైనవి. ఆయుర్వేద వాచకములు దొరువోటు. మీ కేమందు కావలసిననుమాకే వ్రాయుడు. కేటలాగి ఉచితము.
మా స్వపురి ఏజంటు-
కే. వి. శేషయ్య
58. 115 నల్లతంబిపిడి. తిరువల్కేణి, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన విల్సన్ క్రాడాయిలు యంజనులు

సులభమైన మెకానిజమ్. వేపరైజరు లేదు. త్వరలో స్థాపన.

మద్రాసు రాజధానికి సోలు ఏజంటు

యెంపైరు యింజనీరింగు కంపెనీ, 39-2

38, లింగిచెట్టిపిడి, మద్రాసు.

బ్రాది ఆఫీసు, బెజవాడ.

గవర్నమెంటు హామీ

రెండు లక్షలు పూర్తియైనది

1929 సంవత్సరములో జారీకాబడిన పట్టాలు 19 లక్షలు.

తత్తణం మీ జీవితములను మా కంపెనీతోనే భీమాచేయండి.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్,

బందరు.

విభిలభారత ముస్లిము సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము

నాయకుని వేదకము ఖండించుట

ముఖ్యతీర్మానములు

నూతనశీర్షి, ఫిబ్రవరి 9:—నేటియువమును ఎం. 5. జిన్నాగారి యన్యుక్తుతము ఆఖిలభారత ముస్లిముసంఘ కార్య నిర్వాహకవర్గమువారు సమావేశమయిరి. పోయిన సంవత్సరము ముస్లిము సంఘసమావేశము ఢిల్లీలో కాడివ్యవస్థలతో, సంతకమున జరిగినది. ఇంతకాలమునకు తరువాత, నేడు, కార్య నిర్వాహకవర్గము వారు సమావేశమయి యున్నారు.

నేటివర్గము నాయకమిటి (కేంద్ర నైమనసంఘము) వారి సీవేదక ఖండించబడెను. వైస్రాయిగారి ప్రకటనమెచ్చుకొనబడెను.

హాజరయిన సభ్యులు

సర్ అబ్దుల్ ఖాన్ యూమ్ గారు; హుస్సేనుహుస్సేన్ యూమ్ గారు; అబ్దుల్ మజిద్ చాదీగారు; రాబా గజ్వల్ అలీఖాన్ గారు; ముహమ్మద్ రఫీక్ గారు; అబ్దుల్ ఖాద్విర్ సాదీఖ్ గారు; లో ఖయీ అహమ్మద్ గారు; అబ్దుల్ హక్ గారు; ఇల్ఖిద్ అలీఖాన్ గారు; నవాబ్ కువ్వత్ అలీఖాన్ గారు, ఎన్. ఎం. అబ్దుల్ గారు.

తీర్మానములు

రెండు ఖంటలసేపు చర్చ జరిగినవిమ్మట నీ క్రింది ముఖ్య గావించబడెను:—

(1) ఇండియాదేశము అధినివేశ ప్రపత్తిని పొందుటను గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి గల యుద్ధేత్యమును వారలంబింపదలచెడి విధానమును సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారి తరపున రాజ ప్రతినిధి స్పష్టముగా చెబుచు ప్రకటనను గావించుట యెంతయు సమయోచితముగనన్నదని యీ సభవారు యభిప్రాయపడుచున్నారు. భావి భారతదేశ పరిపాలనమునుగూర్చి యెడోయెడో పరిష్కారమునకు వచ్చుటకు గాను ఇండియాదేశ ప్రతినిధులను స్పష్ట ప్రతినిధి కేంద్ర ప్రతినిధి కేంద్రములను సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారితో సంప్రదింపులు కావ్యానింపదలచు నూతనవిధానము సంక్షిప్తరూపమున దని యీసభ వారభిప్రాయ పడుచున్నారు. బ్రిటిషుఇండియా ప్రతినిధులను నిర్ణయించుటలో, సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారును, రాజ ప్రతినిధిగారును, సంఖ్యాబలము, యభిప్రాయబలము, యారెండువిషయములలో హడా మొహమ్మదీయులకు తగిన ప్రాతినిధ్య మొసంగెదనని యీసభవారు నమ్ముచున్నారు. వియ్యకసంస్థ వారికి యెక్కడు ప్రాతినిధ్య మొసంగబడదనియు నమ్ముచున్నారు. కాండుటెలియ సమావేశమును సాగ్యమైనంత శీఘ్ర కాలములో జరుపుటయు, తే దీ నిర్ణయము శ్రీమముగా గావించబడుటయు యత్యంత ముఖ్యవిషయమని యీ సభవారు దలచుకొనెదరు.

(2) కేంద్ర నైమన సంఘమువారి సిఫార్సులు యీ సభవారి కెంతమాత్రమును యంగీకారణము, భావిభారత రాజ్యాంగ ప్రణాళికలో మహమ్మదీయుల హక్కులకు తగినంత రక్షణ యొసంగక వై సంఘమును వాదినవేదక దేశక్షేమమునకు ప్రతిబంధకముగా నున్నదని నాడువకతప్పును. సరిహద్దు ప్రాంతములను హడా తదితర ప్రాంతములయంతయు నొసంగని యే రాజ్యాంగ ప్రణాళిక యైనను యీ దేశపు మహమ్మదీయులను సంతుష్టిపరచువలదని మా యభిప్రాయము.

(3) డిసెంబరు 23 వ తేదీని రాజప్రతినిధిగారి నైమలు రెయిలును వివక్షముగొనిరా జరిగిన దుష్ప్రయత్నము నీ సభ వారు ఖండించుచున్నారు. భగవంతునికృపచే రాజప్రతినిధియు ప్రభివ్యయు యనుచురాలును యపాయమునుండి రిప్పించుకొని నందులకు యీ సభవారు దేవునికి కృతజ్ఞులు.

అఫ్ తత్ అహమ్మద్ ఖాన్, మజిద్ హక్ గార్ల మరణములకు సభవారు తమవిచారమును వెల్లించుచిరి. ముస్లిముహమ్మద్ యూహాబ్ గారు కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తిరుగా ఫిబ్రవరి 23వ తారీఖునాడు సమావేశమయ్యెదరు. (ఆ. ప్రె.)

జాతీయ మార్తాండము

రిపబ్లికను అచ్చు తహకూర్ గడి. యిందు ఏలగ్గుమును ఏలగ్గుమును ఏలగ్గుమునైన యే యే ఖయలునిచ్చునో అనిబాబునందయు మేమలగ్గుములుగాయిరు మీనలగ్గుము అఖిలమఖిల యాఖిల ఖయలు సంపూర్ణముగా శ్రీకారములతో మహాప్రాయుబడినది. వెల రూ. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు కేట.

అక్కిల్ మొకటకాశ్రీ, గోపాలపురం, 10552 కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

కోస్తావ్యాపారపుచట్టము

సర్ ప్రజ్ఞులచంద్రారాయ్ గారి యభిప్రాయము

కలకత్తా, ఫిబ్ర 7:—నే నీనడు కలకత్తా నగరమును విడిచి వెళ్లు తుస్థితిచిది. ఎవరో కొంతమంది స్వాధీనరులు తాము వెంగరాష్ట్ర ప్రాప్రతినిధుల మని తమ యభిప్రాయములను వెల్లడించుటకు సాహసించిన పత్రికలలో చదివి చాల ఆశ్చర్యమును పొందితిని. భారతభావచూర్ల లగు విదేశీయుల యుద్ధాధనల వలెనే యీస్వాధీనరులు వారిచెప్పుచేతలలో మెలగుచు నిట్లునుడివియుండరని నేనుతలచుచున్నాను. స్వాతంత్ర్యము గల ప్రతిదేశమునందును, కోస్తా వ్యాపారము ఆదేశమువారికొక ప్రత్యేకవిషయమని. మన నాకావ్యాపారము మరల స్పష్టమైనది. ఎల యు నని నీ, యీ పద్ధతి జరిగెయే తీరవలయును. పోటీదారులు మిక్కిలి ప్రబలులుగా నుండినను కూడా సింధియాష్ట్రము నేవిగవను పనివారు వెనుదియగుండ పనిలేయచున్నందులకు వారిని నేనత్యధికముగ ప్రశంసించుచున్నాను. వీరికిపుడు విజయము కలిగినచో, దాని లాభమును వీరికొపాటు యిచ్చును. యితర దేశీయ నాకా సంఘములను, ఇకమందు యేర్పరుపబడు నాకాసంఘములను కూడ బహుగలుగుట నిత్యము. మన యందలి స్థితియును విచారమును కూడ దానివలెనే యాధారపడియున్నది. వెళ్ళు విదేశీయ నాకాసంఘము లేకభవించి, యీస్థుబెగాలు రివరుస్టీము, నేవిగవన్ సర్వీసువారును బెంగాలు బర్మా స్టీము నేవిగవన్ సర్వీసు వారును చేయుచున్న చాక్ల పాశ్చాత్యమును యా ప్రమాపుటకు విత్త ప్రయత్న మొనరించుచున్నారు. ఆక్రమమును నిట్టి పోటీ యీదేశీయసంఘముల నెదుర్కొనినపుడు, అవి వృద్ధిచెందు మాట యటుండ, సజీవములగు నుండుటయైన నెటుల పొసగ గలదు? అని స్వయంనియోజితలను మూపురు ప్రతినిధులను నేను ప్రశ్నించుచున్నాను.

ప్రపంచమునందలి గొప్పరాజ్యములలో నొక్కటియును అమెరికా ప్రభుత్వమువారు కూడ తమ నాకావ్యాపారము నభివృద్ధిచేసిందించుటకు సర్వశక్తులను వినియోగించుచున్నారు.

ఒకకొద్దమునకు పూర్వము భారతదేశమునందు వాణిజ్యవాకలు మిక్కిలి హెచ్చుగా నుండెను. ఆ వాకలను బాంబాయి, కలకత్తా తేవులలోనే నిర్మించుచుండిరి.

ఇట్టి గొప్పవ్యాపారము నిర్మాణింపబడుచుండ, దయాకాలులగు బ్రిటిషు వారతమువారు చిటికెవలెనైన కదవకుండ, మిన్నక చూచుచుండిరి. భారతదేశమునందలి బట్టల పరిశ్రమను నిర్మాణించుటను గూర్చి చిత్రకారుడగు విల్సన్ వ్రాసినవిషయములన్నియును భారత నాకావ్యాపారనిర్మాణ సమునకు కూడ సరిగానే వర్తించును. భారత వస్త్రవ్యాపారముతో వ్యాపారమైన పోటీలో నిలువజాలక, విదేశీయులగు నిర్మాతలు రాజకీయ ఆక్రమముయొక్క బలముతోడనే చివరకు భారతవస్త్ర పరిశ్రమను రూపుమాపగలిగిరి అని విల్సన్ వ్రాసెను. భారత, బ్రిటన్ దేశములకు సంబంధించిన చరిత్రలోనిది మిక్కిలి సంతాపకరమును ప్రకరణ మగుటచే, ప్రస్తుతస్థితిలో, పోటీగారి చట్టము భారతాసనసభలో నామోదించబడుటకు ప్రభుత్వమువారు సర్వవిధముల తోడ్పడుట యనునది వారొసగగల మిక్కిలి తక్కువ తరగతి నష్టపరిచారే యగును! అని రాయ్ గారు నుడిచిరి. (ప్రె. ప్రె.)

“శారదానవల” ఉచితము కడునవ్వుపుట్టించును

1 అణా బిల్లును పంపుడు. ఎ. సాంబమూర్తి, చితాకోల్.

సుప్రసిద్ధ ఉన్నాద వైద్యాలయము స్థాపితము 1758 సం॥రము ఉన్నాదమునే పేరుగల అన్నిరకములపిచ్చివ్యాధులను నివారించుటకు సామర్థ్యము గల ఆయుర్వేద వైద్యసంస్థ యిది ఒక్కటియే. తేలకొలది ఉన్నాదకొనుట ఇచటికి వచ్చి ఆరోగ్యమును పొందియుండుటచే దీని గొప్పతనము దేశమునం దెల్లడల నిదివరకే వ్యాపించియున్నది. ఎంత కఠినమైన అసాధ్య ఉన్నాదమైనను కొలదికొలదిలో తగ్గి పోవుటకు సందియములేదు. వచ్చువారికి బహు ఉచితముగా యేర్పాటు చేయబడును. స్వయముగా రాజాలనివారు వ్యాధియొక్క లక్షణములను వ్రాసి పోస్టువ్యాసా బేషధములను గైకొనవచ్చును. కొరువారికి వివరములు ఉచితముగా పంపబడును. వచ్చువారు మదరాసు వాలేరు రైలు మార్గమున ద్వారపూడి స్టేషనులో దిగి రావచ్చును. అంగర పాపాచారియర్ బ్రదర్లు, పెరికేరు, ఆలమారు పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

కొక్కోళము! కళాశాస్త్రము!! రతి రహస్యము!! అని యుద్దేశపూరితాత్మకముతో కలవరించువారు, ప్రణయరస మహిమ తెలియజేయు పుస్తకములు లేవని పలకరించువారు, తృప్తిపొందునటులు - ఆనందము ననుభవించునటులు నెలనడిచే యత్యద్భుత గ్రంథము. భోగానందము పొందుట కెదురుచూచుచుండు పురుషులకు ప్రత్యక్ష ఫలస్వరూప మీ గ్రంథరాజము. లోకమునగల స్త్రీలును పురుషులును నొక్కవిధమైన ననురాగము కలవారై ఒకరిపై నొకరు నిజసురాగము కలిగి, యొకరినొకరు చేపట్టి, కూడి యానందించి, సత్సంతానమునుపొంది, గృహసృష్ట్యములను సక్రమముగ నిర్వర్తించుచుండు యుండే నిజమైన యానందము కలదు; ఇట్టి సంతోషమయజీవితమును పొందుట కనుచైనయటులు మన ప్రాచీనులు కొక్కోళము, వాల్మీయన కామసూత్రములు, కామకళాశాస్త్రము, మరియు పలుగ్రంథములను సంస్కృతమునను దేశభాషలందును రచించియున్నారు. వై యన్నిగ్రంథములలోని సారాంశముల నెత్తి గృహస్థులు తప్పక చదువుటకై మార్చబడిన శాస్త్ర మిది. గ్రంథకర్త: ముద్దుల మర్తము శ్రీమతి ప్రభావతి కుమారి. సంసారమును ఆనందమయముగ చేయుటకై యపేక్షించు భార్యాభర్తలు తక్షణమే యీ యముల్యగ్రంథరాజమును కొని చదువుడు. వెల రూ. 1-0-0 తపాలుచార్జి 0-4-0 అణాలు. ఎం.ఎస్. రాములు అందుకంపెని, పుస్తకవ్యాపారులు, రాయపురం, మదరాసు.

రసాయన చాయశాల మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర. గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో “ఇండియాలో” నెల్లను మొదటివా రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు. అన్నిరకములలోను పక్కారంగులు సలీనుగా చిక్కును. ఒకవర్ణాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరి యితర రకములను ముట్టరు. 130 శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

వెలువడినది!

కొలది ప్రతులు మాత్రమే

వెలువడినది!!

తృతీయ భాగము.

ఆంధ్రవాఙ్మయ సూచిక

(ముద్రితముద్రితగ్రంథముల పట్టికలు — ఆంధ్రగ్రంథమాలలో ౧౧-వ పుస్తకము)

ఈ పుస్తకమున ౧౯౨౭-వ సంవత్సరము చివరవరకు అచ్చయిన తెలుగుపుస్తకముల పట్టిక ఒకటి, ఆ పుస్తకములను వ్రాసినవారి పట్టిక ఒకటి, విషయమునుబట్టి విభాగించి ఆయా విభాగములక్రింద వచ్చిన పుస్తకములకుపట్టిక ఒకటి, ఇంకా కాకినాడ ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు లైబ్రరీలోను, తంజావూరు సరస్వతీ లైబ్రరీలోను, చెన్నపురమున ఓరియంటల్ లైబ్రరీలోను ఉండే వ్రాతపుస్తకములలో ఇప్పటికి అచ్చుకాకుండా ఉన్న తెలుగుపుస్తకముల పట్టికలును, ప్రత్యేకము అకారాదిగా ఉన్నవి. ఆంధ్రవాఙ్మయవిమర్శనరూపమయిన ప్రకాశకులశీత ౧౦౮ పుటల పరిమితిగలది యీ పుస్తకమున ఉన్నది.

తెలుగుభాషలోపుట్టిన పుస్తకములను, వానిలో ఇప్పటికి అచ్చయినవానినీ, కానివానినీ తెలిసికొనుటకు ఈ సూచిక చాల ఉపయోగకరము.

భారతీయపుస్తకము, పుటలు ౬౨౦, మంచి కాగితములు, వెల మూడురూపాయలు మాత్రమే అంచెకూలి కొనువారిదే.

మేనేజరు: ఆంధ్రగ్రంథమాల,

6-7, తంబు శెట్టిపేడి, బార్లీటవుక్, చెన్నపురి.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

2 బాలసుధ (రిజిస్టరు)

మద్రాసు, పరంగల్, బెజవాడ, మొదలగుపట్టణముల యందలి ధర్మవైద్యశాలయందు కుమారు 10 వేలమంది చంటి బిడ్డలకు వాడబడి అమృతములైన గుణముల నిచ్చియున్నది. చంటిబిడ్డలకు దివ్యాత్మతము. సీసా 1 కి ద 1.0-0. 185 డాక్టర్ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

శ్రీ సనాతన గ్రంథమాల

శ్రీరామతీర్థస్వామి, శ్రీ విశ్వకాండస్వామి, శ్రీరామ కృష్ణపరమహంస, సోక్రటీసు మున్నగుమహాభావుల యుపదేశములను శేటతెలుగున తెలుపు గ్రంథరాజములు.

ఒక్కొక్కటి 50 పుటలకు తగ్గని సంచికలు రెండేసి నెలల ఇంకటిగా ప్రకటింపబడును.

సంవత్సరమునకు 300 పుటలకు పైగా గల ఆరుసంచికలు.

సంవత్సరముచందా, పోస్టేజి సహా రూ. 1-0-0

1 ప్రమాదము. గృహస్థశ్రమతత్త్వము. (శ్రీరామ తీర్థ స్వామి ప్రణీతము)

2 ప్రమాదము. మృత్యుంజయము (సోక్రటీసు ప్రవచనము)

3, ఆత్మచర్యము కల 0-8-0. 4. జన్మాంతము 0-8-0.

మొదటిగ్రంథముయొక్క ప్రతులు ఒక నెలలో నె కరై పోయి, పునర్ముద్రాము గానున్నవి. త్వరపడుము. మీచందా లను మని-ఆర్డరు చేయుదు.

విడిసంచిక ఒక్కొక్కటికి 0-8-6 ఖరీదుగల పోస్టుచీట్లను పంపిన, బడయవచ్చును.

శ్రీ సనాతన గ్రంథమాల మేనేజరు, శ్రీసనాతనశ్రమము; క్రాపహాష్టువిల్లాబ్లాదగ్రంథురబ్జిల్లా

వల్లెటూరు గ్రంథమండలి,

రాజమండ్రి

ఆధ్యాత్మికములను బాంతు గ్రంథములు వెలువడుచుండును. సంవత్సర చందా పోస్టేజితో సహా 2-8-0 ఇదివరలో నెలకు దివి వివరముక సావర్కరు. 0-10-0 మహారాజి ధూన్ల లక్ష్మీబాయి అ. 10 టేజిసి జీవరము అ. 10 ఇరర పుస్తక ములు కూడ కలవు. శేటూరు. కోరినవారికి పంపబడును.

112-1 ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రి.

ఆంధ్రదినపత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పొరుగురివారికి	చెన్నపట్టు మువారి
సంవత్సరమునకు	24 0 0	20 0 0
అర్ధసంవత్సరమునకు	12 0 0	10 0 0
మాడుమాసమునకు	6 4 0	5 4 0
మాసమునకు	2 2 0	1 12 0

వారపత్రిక

వారపత్రిక సంవత్సర చందా రూ. 4 0 0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు పంపబడదు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఈ సబ్బును వాడకున్నచో సహజసౌందర్యమునల శ్రీగూడ యితరుల నాకర్షింపజాలనిదే యగును. దీనినే నిత్యమును వాడుచున్నచో సామాన్య సౌందర్యముగల యువతియైనను ప్రజల ప్రశంస నధికముగా బడయగలుగును శ్రీల సౌందర్యముగల ముద్దు లోలుకు మొగమే ముఖ్యలక్షణము.

Let ఇది చర్మమునకు ప్రకాశమును మృదుత్వమును స్వేచ్ఛ తగుగూడ యెల్లప్పుడును కలిగించును. అతిసునోహం

ERASMIC HERB SOAP

మైన ఈ సబ్బునే యెల్లప్పుడు వాడు. ఇది చర్మరంధ్రములను శుభ్రపరుచుటయేగాక చర్మములోని తిన్దూలకు పుష్పినిగూడ కలిగించును. సహజ మగు యవ్వనసౌమ్యమార్గముపొందునది కాపాడును. చర్మమునకు మృదుత్వ యును కలిగించును. దీనిని వాడుటవలన చర్మము యెల్లప్పుడు మృదువుగను నుండరముగను యుండును. 45-2

Made in England by the
Manufacturers of the
famous
Erasmic Toilet Soap

ఆంధ్రవార్త

సారస్వతానుబంధము

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 11-వ తేది మంగళవారము

గ్రంథ విమర్శనము

ఆంధ్రవాఙ్మయ సూచిక

ఆంధ్రగ్రంథములలో ౧౦ వ గ్రంథము

క్రొను నాల్గవైపుల పైజా ౬౧౩ పుటలు. వెల రు. 3 లు. ప్రకాశకులు మేనేజరు ఆంధ్రగ్రంథముల ౬, 2, తంబుపెట్టి వీధి, చెన్నపురి.

'దేశభావలంబు, దేలుగులెన్న' యని పొగడ్తను బడసిన యాంధ్రవాఙ్మయ మహోదధియం దాదిమండివెలు వడిన గ్రంథరత్నముల నన్నింటిని ౧౦ సంవత్సరముల నిరంతర పరిశ్రమము చేసి ఇట్లు గ్రంథరూపమున ప్రకాశము ప్రచురించి యాంధ్రభాషాజిజ్ఞాసువులకు మహోపకార మొనర్చిరి.

ఈ సూచిక ముద్రితముద్రిత గ్రంథముల పట్టికలని రెండుభాగములుగ విభజింప బడినది.

ఇందు మొదటిభాగమున మొదటి పుటనుండి ౨౪౬ వ పుటవఱకు గ్రంథము, గ్రంథకర్త, విషయము, ఆగ్రంథము ముద్రితమయిన సంవత్సరము, విశేషములు అనుక్రిమ కలక్రింద సకారాదిగ ముద్రితాంధ్రగ్రంథముల సమగ్రపరిచయము కలిగింపబడినది. దాదాపు ౧౨౦౦౦ గ్రంథము లుదాహృతములు. పుట ౨౪౬ నుండి 33౭ వఱకు గ్రంథకర్తలచేరు, యింటిచేరు వానిక్రింద వరుసగా, సకారాదిగ వారిచే రచియింపబడిన గ్రంథములు సూచ్యుతములు. పుట 33౮ నుండి 3౯౦ వఱకు విషయములక్రింద విభాగించి యాయా విషయమునకుచెందిన గ్రంథముల నాయాశీర్షికల క్రింద వరుసగా సకారాదిగ సూచ్యుతమింపబడినది.

ఈ మొదటిభాగమున "అనుబంధము" అను పేరిట ౧౯౨౧ సం. అక్టోబరునెలమొదలు ౧౯౨౫ సం. డిసెంబరు నెల వఱకును, "అనుబంధము(అ)" యను పేరిట ౧౯౨౬ న సం. జనవరి మొదలు ౧౯౨8 సెప్టెంబరు నెలవఱకు బ్రచురింపబడిన ముద్రితగ్రంథములు. విషయ విభాగముక్రింద విడదీసి ఆయావిభాగమున గ్రంథములు గ్రంథకర్తలచేర్లతో సకారాదిగ గలవు.

ఇంక రెండవభాగము. ఇందు గల గ్రంథములన్నియు నిష్పటికి నముద్రితములు. విషయ విభాగశీర్షికల క్రింద గ్రంథము, గ్రంథకర్త, రచనము, పరిమితి, విశేషములు అకారాది పట్టికలుగా వరుసగా కాకినాడ ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ పుస్తకభాండాగారము, తంకాపూరు సరస్వతీ పుస్తకభాండాగారము, చెన్నపురి ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండాగారములలోని లిఖితగ్రంథముల పట్టికలు విడివిడిగా గలవు. ఈ రెండవభాగము ౫౬ పుటలు మాత్రమే. ఇందు విశేషములను శీర్షిక క్రింద ప్రతులసంఖ్య, నామాంతరములు మొదలగువిశేషము లుదాహృతములు.

ఈ సూచిక ప్రారంభమున సూచికా ప్రకాశకులగు శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు రచించిన ౧౦౮ పుటలు గల పీఠిక కలదు. ఈ పీఠికయందు వేదకాలమునుండి నేటివఱకు జరిగిన ఆంధ్రభాషాస్వరూప పరిణామ నిరూపణమును సనిమర్శముగ, విపులముగా గావించిరి. ఈ పీఠిక కేవల మొక వాఙ్మయచరిత్ర మనదగినది. ఇది ఈ సూచికతో చేరి యుండుటవలన దీని విలువ పెంపునొందుచున్నది.

ఇది ప్రతిగ్రంథాలయమునను, బ్రతిభాషాభివ్రాని కడను, విమర్శకునివద్దను, బ్రతియాంధ్రుని హస్తమునను ఉండి తీరవలసిన గ్రంథరత్నము. గ్రంథాలయాధిపతులకు ముఖ్యము.

వా. గో. కృష్ణయ్య

శంభుతో నొకనాటి సహవాసము (ఆంగ్లము:)

A day with Sambhu.

చిన్న నైజా పుస్తకము. ముద్దులుమూల గట్టుచున్నది.

వెల రు. 1-0-0

సుప్రసిద్ధాంగ్ల గ్రంథకర్తలగు కె. యస్. వెంకట రమణాచార్యులుగారు రచించిన యీ చిన్న సాత్తము, కామారదశయందుండు విద్యార్థులను సరింపవలసిన జీవితక్రమమును ముద్దులు మూటగట్టు లేటమాటలతో బోధించుచున్నది. రామేశ్వరయాత్రకు బోవుచున్న యొకసాధువు మార్గమధ్యమున నొకయూరి సత్రములో శంభుడను నొకబాలుని గలసికొని యనేక నీతులతో నేర్చును. నేనువజ్రమున మేల్కొని రాత్రి శయనించువరకు బాలురెట్లు నడచుకొనిన పరిపూర్ణచరిత్ర మనోవికాసముల నొంది, ఆయురారోగ్య భాగ్యముల కునికిపట్టులై తమకును లోకమునకును మేల్కొనరింప వచ్చునో రసవంతముగా నిందు వర్ణింపఁ బడినది. కాఫీ మొదలగు నుదేకపానీయముల యనర్థముల గూర్చి సాధువు శంభునకుజేసిన యీక్రింది మహోపదేశము బాలురకాక తల్లిదండ్రులను గమనింప దగినది.

"నీతల్లినికూ కాఫీరిచ్చునో, నీకది వలసని మెలగా జెప్పుము. మనదేశమునకు కాఫీక్రొత్త వస్తువు. దీనిని తలుచుగా త్రాగుటవలన నిత్యమును త్రాగుచుండవలసిన చెడ్డయలవాటు పట్టువచ్చును. ఇది యోషధియే కాని, యెదుగుచున్న నీ లేతకరీరమునకు పుష్టినిచ్చు నాహారము కాదు."

ఇట్టి యమూల్య నీతిరత్నములతో నొప్పుచున్న యీయాంగ్ల గ్రంథము దేశభావలలో ననువదించబడి ననో బాలుర కేంతో యుపయుక్తముగా నుండుననుటకు సందేహ మావంతయులేదు.

మయువారు మదరాసు, మైసూరు, శ్రీశైలరాజ్య శ్రేణులకు గ్రంథకర్తగారిపేర వ్రాసికొన వలెను.

వె. వేం. కృ.

పాట్టికెత్త

గ్రంథకర్త: కవికొండల వేంకటరావుగారు. క్రొను నైజా, మెరుగు కాగితములు, ౬౬ పుటలు, కాగితపుటై, దు. వెల ౦-౨-౦. ౧౯౨౯ సం.

ఇదియొకచిన్న విశోదకధలసంపుటి. పిల్లలకొరకు వ్రాయబడినది. మన యొరికలోనున్న అనేక అల్పవిషయములందు విచిత్రముగా గచింపబడి బాలబాలికలకు, ఆనందమును, జ్ఞానమును చేహార్చునట్టివిగా యున్నవి.

ఉదా:—పంచ భూతములు, చతురంగబలము, మొదలైనవి. మరికొన్ని కథలు కేవలము కల్పితములుం ఉదా:—సర్పసు మర్కటము, కామధేనువు, కోడె దూడ మొదలైనవి.

పురాణకథలందువలె పక్షులు, జంతువులు, చెట్లు నిశీవస్తవ్యులు మొదలైనవాటిచే చూట్టాడించి, చర్యలు చేయించి పనివాండ్రుకు కౌతూహల మొనగునట్లుగా రచింపబడినది. కావ్యవిషయము బాలరచనను రంజించు నట్టివిగా యున్నవి.

తైలి:—గ్రాంథికవాగ్దావహారికముల మిశ్రము. సమాన పుట్టుములం దొకప్పుడు గ్రాంథికమును ఒకప్పుడు గ్రామ్యము నుపయోగింపబడుటచే సులభముగా లేదు. కేవలము వ్యావహారికభాషలో వ్రాసియుండిన మెరుగుగానుండెడిది. ఏదైనను గ్రంథకర్త గద్యతైలి పద్యతైలివలె పక్కసితిలో లేదు. భాష సులభముగను, బాతీయములతో కూడినదిగ ఉన్నది.

పే. కా.

చిట్టికెత్త

గ్రంథకర్త: కవికొండల వేంకటరావుగారు. క్రొను నైజా, 3౦ పుటలు, మెరుగు కాగితములు, కాగితపుటై, దు. వెల ౦-౬-౦

ఈచిన్న పద్యగ్రంథము బాలబాలికలకు పఠనీయ గ్రంథముగా నుపయోగపడు నిమిత్తమై వ్రాయబడినది. ఇట్టిరచనలలో నట్టిపనివారికి పద్యములలోగల యతిపాసలవలెను, గణననియములవలెను, అక్షరధ్వనులకలయిక

వలెను గలుగు, బాహ్యంతర్గానములచే నాకన్నించి కొన్ని కొన్ని స్వల్పవిషయములను నేర్పుటయే ఆశయమునుండును. కావున సులభముగను, అక్షరకములుగను ఉండు సామాన్యవిషయములు అనగా, దేశచరిత్రకథలు, కథలు మొదలగువాటిని గూర్చి వ్రాసి వారికి వాఙ్మయములోగల గొప్పవిషయములను పరిచయము చేయుటయు, చిన్న చిన్న నీతులను నేర్పుటయు నిందు గలదు. ఇట్టిరచనలు పనివాండ్రకు కవిత్వమునం దభిరుచి గలుగజేయుట కొక మెట్టుగామాడ నుండును. వై ఆశయముల సాధనకై వ్రాయబడిన యీకవిత్వయందు కృతక మధికముగా నుండుట తప్పదు. అనగా ఈరచనలు స్ఫురణచేతను, ఉద్బవము (Inspiration) చేతను, మనోహరభావము కందలిం చుట చేతను వ్రాయబడినవిగా ఉండవు. సహజకవిత్వమున కుండవలసిన లక్షణము లుండవు. గణబద్ధమై (Versification) అసహజ కవిత్వమును గలిగియుండును. బాలబాలికలకుగల నిస్వర్గులను (Instincts) ప్రేరేపించి వాటిని తృప్తిపరచి సంతోషపెట్టుట యిట్టికవిత్వలో ముఖ్యముగా గానబడును.

తైలి, భాష సులభము. భావము దుర్గ్రాహ్యముగాలేదు. పృథ్వు లనవసరముగా వాడబడియున్నవి. కవిత్వము కొంత ధారాళముగానే యున్నది. కావ్యవస్తు విషయములు చిన్నపిల్లల ఊహల కతీతముగా లేవు.

పే. కా.

చదువులదుర్త

గ్రంథకర్త: కవికొండల వేంకటరావుగారు. క్రొను నైజా ౧౮ పేజీలు, మెరుగుకాగితములు, కాగితపుటై, దు. వెల ౦-౪-౦.

ఈచిన్న పుస్తకమందు గ్రాంథికలక్షణములు, జాన పదలక్షణములుగల ఖండకావ్యములు గలవు. ఈగ్రంథము కూడ పిల్లలకొరకు వ్రాయబడినదే. కావ్యవిషయములు పిల్లలకి పనికివచ్చునట్లుగా సులభముగా నున్నవి. కవిత్వము సహజముగా నున్నది. స్ఫురణవల్లను, ఉద్బవవల్లను రచియింపబడినది. వీరి 'చిట్టికెత్త' యందువలె అసహజ కవిత్వమిందు లేదు. బాలబాలికలకు నిజముగా జ్ఞానమును, సంతోషమును ఇచ్చునదిగా నున్నది. ఇది పొగడదగిన గ్రంథము.

ఈగ్రంథమందు చరణపు విరువులు గలవు. వీటిని గుఱించి 'ఆగడపలు' అను గ్రంథముయొక్క విమర్శనలో చెప్పబడును. తైలి వ్యావహారిక భాషలో రసవంతముగ, సులభముగా నున్నది.

పే. కా.

దేవకీనందన శతకము

క్రొను నైజా ౨౦ పుటలు. వెల రెలియదు. పేపరుటై, దు.

దీనియందు "కృష్ణ దేవకీనందనా!" అను మకుటముతో ౧౦౮ పద్యములు గలవు. ఈగ్రంథరాజమును రచించిన కవిత్వజాని నామధేయ మీయాంధ్ర ప్రపంచమున నేటివఱకు బయలుపడుటలేదు. కాని, ఈతని శతకములోని

మ. చతురంగభోధి పరితభూపలయ రాజస్తైక్యకోటిర రరి

జితమాణిక్యవిరాజమాన పదరాశీవుండు ధర్మాత్మజారి

డతికార్యణ్యముతోడ మత్స్యపతిఁ దానాకింపఁ జేతావకా

యతకారుణ్యము గల్గునంతకును గృష్ణదేవకీనందనా." అనుపద్యము అప్పకవీయము మూడవ యాశ్వాసమున నించుక మార్చుచే గానించుచున్నది. అందుచే నీకవిచంద్రుడు అప్పకవికంటె బ్రాచీనుఁడని మాత్రము చెప్పవచ్చును.

నామమాత్రాపక్షము యంతవలనను ముఖ్యముగా
యున్న యాగ్రంథము శ్రీశ్రీశ్రీ గద్యానంతరము
పుస్తకభాండాగారమున దాక్షిణ్యము లిచ్చియున్నందులకు
బాధి శ్రీమంతముహూర్తము గారు ముద్రింపించి ప్రక
టించి లోకావకారము చేసిరి. అట్టి శ్రీశ్రీశ్రీ గద్యా
ల మహారాజుగారి డౌడార్యము, భాషాభిమానము ఈ
యాగ్రంథ ప్రపంచమున జరుపాయె వెలయుగాక.
కవనము ద్రాక్షపాకముచేతను, చైతన్యరీతిచేతను
బంజితపామరహృదయంగమమయి ముద్దులు గుల్కు
చున్నది. పద్యములు భక్తిభరితములయి యనేక నీతుల
నుద్యోగించుచున్నవి. సామాన్యముగా నీ పద్యములలో
నాటకములగు దృష్టాంతములు పురాణములు, చాపక
బహుమతే యున్నవి.

కా. పాత్రపాత్రవివేకముతో ననుసరింప
పం తెచ్చెఁ బూర్ణములే
మిత్రస్నేహము కల్గింపజేయు సా
మిద్రోహముకొండెముక
భాగ్యం బూజ్యములయొక్క సాగుపు నం
దం బెట్లు రక్షించెనో
సత్యాజ్ఞ ప్రయాగమునోరమగృహస్థా,
దేవకీనందనా.

కా. అందలో చిన్ని పసింది గడ్డలును మో
యక మేఖలా ఘంటికతో
క్రందె తోవంగ రావిరేప మురుకు
గనింపగోపాంగనా
నందం బొందంగ నెన్నుచున్నట్లునై
నర్తించు నీ బాల్యపుక
చందం బాదివిజాలో నులింపదగుగృహస్థా,
దేవకీనందనా.

కా. నీడలో దేరెడు చెక్కుటర్చులతో
నిర్దంపు నెమ్మొముతో
కూడికూడని చిప్పకూడలుతో
గోపాల్పక శ్రేణితో
ప్రీడాకూన్య కటిరమండలముతో
వేదలలో నీవు నా
దాడేతె శవమూర్తి నే యలఁతుగృహస్థా
దేవకీనందనా.

కా. అయితో పద్యజావాత దాట రవణా
క్రబ్దంబు నెడయ్యెడు
ర్చునోర్దండ పలుప్రతాపనిజనం
రంభామరానికి వి
క్రమదుర్వారగజాసురప్రళయమిం
కం జేసిన ట్టిశ్వరుక
సమరజ్యోతిజయించు నర్జునుడుకృష్ణా
దేవకీనందనా.

ఉభయభాషాప్రవీణ బులుసు నరసింహశాస్త్రి.

న ము చి తా హా గ ము

(Thoughts on Diet)

క్రానుజై పుటలు ౧౮. వెల రు. ౦-౮-౦
కా. న్యాయమూర్తి సర్ వేపా రామేశం
పంతులుగారిచే, ఆంగ్లభాషలో వ్రాయబడిన యమా
ల్యగ్రంథమున పంతులుగారు ఆహారవిషయమునందును,
సంతాన నిరోధవిషయమునందును చాల కృషి సలుపు
చున్నారు. వీరిలో ఆహారవిషయము ఆఖిలజనోపయ
క్రమగుట కెట్టి సంశయమును లేదు. ఈవిషయమున
వీరు ప్రామాణ్యములతో నొక రని చెప్పటగుండ సాహ
సోక్తి కాబారు. వీ రివిషయమున అనుపాదపూ
ర్యకముగనే బోధించుచున్నారు. పాశ్చాత్యుల విషయ
మున వ్రాసిన గ్రంథముల నెన్నిటితో వీరు చదివియున్నా
రు. తెలుగుకొర, ఫార్మసీ లేక మరద్యము లేక విలు
వైన, మెరుగువిషయము లేక పోలిష్టమైన, అమితాహ
రము, ఉపవాసము లేక నిరాహారము, వివిధములు, అల్యూ
మినుముపాత్రం, సంగ్రహము ఆను ప్రకరణములక్రింద
నీగ్రంథము వివరియబడినది. సంగ్రహమునందు గ్రాహ్య
ములును, వ్యసనములును స్పష్టపరుపబడినవి. ఏయే
విధములును ఏయే పదార్థములలో ఏయే పరిమితులలో
సంజునుడియను తెలుపునట్టిపట్టికగూడ నిందు కలదు.
దీనిని బెజవాడలో ప్రకృతివికాససంఘమువారు ప్రక
టించిరి. నలయువారెటుల వ్రాయవలెను: మేనేజరు,
ని ఇండియను సేవకోపతి అసోసియేషను, బెజవాడ.
వెదురుమురాడి శేషగిరిరావు.

ది ఇండియన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్
డెన్ అండ్ నా
(The Indian National Congress
Then & Now)

గ్రంథకర్త: శ్రీయుతయస్. భీమశంకరరావు గారు,
బి. ఏ., ధర్మపురి ప్రిన్సరు, రాజమండ్రి. (క్రానుజై,
౯౦ పుటలు, వెల రు. ౧-౦-౦).

ఇది భారతజాతీయమహాసభ సంక్షిప్తచరిత్ర.
దేశమునందలి రాజకీయపక్షములన్నియు కాంగ్రెసువేదిక
పై నేకముగా నలయుననియు, కాంగ్రెసుసంస్థ యొక్క
టియే యిట్టి యొకమత్యమున కవకాశ మియగల అఖిల
భారత రాజకీయసంస్థయనియు గ్రంథకర్తగారి యభి
ప్రాయము. ఈయభిప్రాయమును గానముగా రెవ్వరు మం
డిర, ఇట్టి యొకమత్యమును సాధించుటకు మితవాదుల
కార్యవిధానము నవలంబించుట యొక్కటియే సాధనమని
వీరు తెలంచుచున్నారు. తాము మితవాదులగునచే మిత
వాదనాయకుల కార్యక్రమములను భీమశంకరరావుగారు
పొగడుటయు నంత ఆశ్చర్యకరము కాదు. కాని తమ
పక్షపాతమును మితిమీర సాగించి నేటి కాంగ్రెసునాయ
కులగు మహాత్మాగాంధీ, మోతీలాల్ నెహ్రూ, జవహ
ర్లాల్ నెహ్రూ మున్నగు ప్రముఖులను అపవిత్రపాస్తు
లనియు, కాంగ్రెసునుబోలు పవిత్రసంస్థ యిట్టి వారి
చేతులలో నుండరాదనియు వీరు నిందించుట కేమి మన
భ్యముగ నున్నది. సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్
గారిని బోలు మితవాది ప్రముఖులకే కాంగ్రెసునాయ
కులు, అకలంకదేశభక్తులు, స్వాధ్యత్వగులు నైవృహ,
రావుగారికి వారపవిత్రపాస్తులుగా గానవచ్చుట మిక్కిలి
ఆశ్చర్యము గల్గించుచున్నది.

ఇంక గ్రంథకర్తగారు వికమత్యమునకు మార్గము
లేవో లేమపుస్తకములో నెందును స్పష్టముగ వివరించెయ్యం
డలేదు. మితవాదనాయకుల డొమినియన్ స్టేటునువలెనే
వీరియొకమత్యవాదముగూడ గాలిలో మేడగ నున్నది.
డొమినియన్ స్టేటును సంపాదించుటకు దగిన ప్రబల
సాధనములను మితవాదు లెన్నడును నూచింపరు. అట్లే
వికమత్యమునకు వలయు సాధనము లేవో వీరును నూచిం
పరు. ఏమైనను, వీరియభిప్రాయమున మనదేశమునం
దలిరాజకీయపక్షములలో నైకమత్యము లేనందుకు నేటి
కాంగ్రెసువాదుల నిరంకుశత్వమే కారణము. తక్కిన
పక్షములవారిని అసహాయవాదులు కాంగ్రెసునుండి తరిమి
వైచుచున్నారట. ఐన వీరియొకమత్య మెట్టిదో గమనిం
తము. మొత్తముమీద వీరివాదముయొక్క సార మిది.
"కాంగ్రెసు ప్రత్యేకముగ నేరాజకీయపక్షము చేతుల
లోను ఉండకూడదు. అందు అన్ని పక్షములవారికిని,
స్వాతంత్ర్య పక్షమువారికికూడ స్థాన ముండవలయును.
కాంగ్రెసులో చేరినంతమాత్రమున ఏపక్షమును దానిలో
పూర్తిగ నంతరించినా తన వ్యక్తిత్వమును గోల్పోవ
నక్కరలేదు." ఇదియొక విలక్షణవాదము. కాంగ్రెసు
నిజముగ నొక రాజకీయకార్యవిధానము గలిగిన సంస్థయై
యుండవలసినదో, భీమశంకర రావుగారు నూచించిన
వికమత్యముకన్న ఎక్కువగ కాంగ్రెసును నిర్దేశముగనొన
రింపజాలు పద్ధతి మరియొకటి యుండదు. కార్యనిర్వా
హకవర్గము లెప్పుడును ప్రధానపక్షమువారి స్వాధీనమున
నగుటయే ప్రజాపరిపాలన సంస్థల ప్రధానలక్షణము.
ఇంక, అసలు, కాంగ్రెసులో చేరుటకే వీలు లేకున్న
దన్నచో నీవాదముగూడ దుర్బలమే. ఇందుకు వీరికార
ణములు మూడు: దుష్టుల నిర్బంధము, శాసనోల్లంఘనము,
సంపూర్ణ స్వరాజ్యాదర్శము. ఆర్థికరాజకీయ సమస్యలు
సంపూర్ణముగ నొకదానిలో నొకటి కలిసిపోయియున్న
యాకాలమున స్వదేశీ నియమమును విడిచిపెట్టుటకన్న
కాంగ్రెసు ఆత్మహత్యకు ప్రబలోపాయము మరియొకటి
యుండదు. ఇది మితవాదులకు తెలియని సంగతి కాదు.
మనమందరమును తృప్తికూడే కావలయునని కోరుచున్న
డొమినియన్ ప్రతిపత్తిని పార్లమెంటువారి రీతిమన్న
ఇచ్చెదరవచ్చుట సాక్ష్య మొక్కటియు గానరాదు. మన
కప్పుడు శాసనోల్లంఘన మొక్కటియే మిగిలివచ్చును.
అది హింసాసహితమే కావచ్చును, హింసాసహితమే
కావచ్చును. అట్టిచో కాంగ్రెసు పక్షము శాసనోల్లం
ఘన విధానము నవలంబింపక తప్పదు. ఇంక సంపూర్ణ
స్వాతంత్ర్యవాదులగునాడ కాంగ్రెసులో స్థాన ముండవ

లసినప్పుడు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము తప్ప మరియొక
తక్కువ యాదర్శమును కాంగ్రెసు ఎట్లు అవలంబింప
లదో మాకు బోధపడుటలేదు.

ఈవిధముగ వీరునూచించిన మూడు నిర్బంధము
లను నిజమునకు నిర్బంధములుకావు. ౧౯౨౩, ౨౪
సం॥ నాటి స్వరాజ్యపక్షమును, నేటి రెస్పాన్సిబుల్
ఆపరేషన్ పక్షమును అనుసరించి, మితవాదులుగూ
కాంగ్రెసులోనే యుండి తమయాశములకై పో
డుట యొక్కటియే ప్రస్తుతమునగల వికమత్యసాధనము
అదియే అతివాదులను, మితవాదులను ఒకవేదికపై జేర్చు
ట కుపాయము. దీనిని గమనించి భీమశంకర రావుగారు
తక్కినపక్షములను కాంగ్రెసులో చేరుటకు పురికొల్పి
బాగుండెడిది. అందుకు బదులుగా వారు నిందను కాంగ్రెసు
నెత్తిపై వ్రోయుట యన్యాయము.

నైమిత్తకమిషను బహిష్కారమును గూర్చియు
నైస్రాయిగారి ప్రకటనము గూర్చియుగూడ వీరు కొం
సరకు చర్చించిరి. ఈభాగములను వికమత్యమునుగూర్చి
వాదములనే అనంబగములగు నభిప్రాయములతో నిం
యున్నవి. ఇంకొక ముఖ్యమైన సంగతి: పుస్తక శీర్షిక
లోని "అప్పుడు ఇప్పుడు" అనుపదముల యర్థమును గ్రంథ
కర్త యెందును వివరింపలేదు. ప్ర. రం.

దీనచింతామణి అను తత్వవివేచనము.

క్రానుజై 19 పుటలు. ఇందు 109 పద్య
ములు గలవు. కేవలరైతు.

గ్రంథకర్త: అమృతబ్రోలు వెంకటసుబ్బారా
య శర్మగారు. ఇది దీనచింతామణి అను మకుటము
గల వృత్త శతకము. ఇందలి కవనము సరసమయి
మృదుమధుర వైలి నొప్పారు చున్నది. శతకము
పండిత జనాస్వాదనీయ మగుటయే గాక విశేషించి
వేదాంత శాస్త్రజ్ఞులు చదువదగియున్నది. ఆయాశాస్త్ర
సర్వైత వేదాంత సిద్ధాంతము లద్వయనం బ్రతిబింబమురీతిని
సులభముగా జూపబడియున్నవి. అట్టి సిద్ధాంతము
తెలిసికొనుటకు నందు ప్రతిపాదితము లయిన యమూల్య
ములగు దృష్టాంతములే యాధారములు. మచ్చునకు
రెండు పద్యములు:

కా. పాపం బెక్కడ పుణ్యమెక్కడ పర
బ్రహ్మంబునందుక గూ
వ్యాపారంబులు కర్మభోక్తృభిః స
ర్వంబుక వృథాకర్మితం
వై పాల్కుక శతశృంగధారియయి పం
ధాపుత్రుఁ డున్నాడటం
చాపాదించుట విశ్వముండుట రా
మా దీనచింతామణి!

కా. ఆకాశం బభుకాశ మిచ్చునది హ
న్యంబయ్యు నీలత్వమే
యాకారంబుగ లోక మెంతయు మహి
జాలిక ధరిత్రీస్థిత
సోకక వ్రాలిన యట్లు లుండు నటనో
శోధింపఁ దద్వర్ణమే
యాకారంబును లేదు మాయయిది రా
మా దీనచింతామణి.

గ్రంథము వెల రు. 0-4-0 అణి. నలయువారి
గ్రంథకర్త: కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా గణపవ
రమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

ఉభయభాషాప్రవీణ బులుసు నరసింహశాస్త్రి.

విజ్ఞాన కందళతకము

గ్రంథకర్త: మద్రాసు రాజారావుగారు. వేలంజ
క్కగ్రంథమాలవారిచే బ్రకటితము. డిమ్మి ౧౬ వైజాన
3౧ పుటలు.

ఇయ్యది "శాగి" అను మకుటముగల శతకము.
ఇందు ౧౦౫ కందపద్యములు సులభమైనవైలిని గలవు.

ఇందులో గ్రంథకర్తగారి దైవప్రార్థన తప్ప
ఎట్టి విజ్ఞానమును, నీతియును గానరాదు. మచ్చునకు
కొన్ని పద్యములు చూపబడుచున్నవి:

క. పరమాత్మా! పరదా! యని
పరమార్థముఁ గోరి నిన్ను భక్తవరేణ్యుతో
పరమప్రీతిక గోలవఁగ
పండితక యుండు నీకు భావ్యమే శాగి!

క. గర్వం బుండ్ల దానం

గర్వంబు నలంబుకై సామర్థ్యకా
భూర్వహుడవు గవవినత ను

పర్వో నితః గోల్చునెము పర్వము శాశి!

గ్రంథములె ౦-౩-౦. ఒకసారి ౪ ప్రతులు
కొనువారు తపాలాఖర్చు భరింపఁ బరిలేదు. ఎలయువారు
మేనేజరు: వేనుజుక్కగ్రంథమాల, పూజీపెద్దివారిపేరి,
బరంపురం, గంజాముజిల్లా, అని వ్రాసినఁ బడియఁ గలరు.
ఉభయభాషాప్రవీణ బులును నరసింహశాస్త్రి.

అన్నపూర్ణాదేవి జీవితము

గ్రంథకర్త: శ్రీమతి అట్టూరి వెంకటసీతమ్మ
గారు, ౪౨ పుటలు, సాదాకాగితముల, కాగితపుటైండ్,
క్రాస్ సైజు, వెల ౧-౭-౦, ౧౯౩౯ సం. శ్రీ అన్న
పూర్ణాదేవి గ్రంథమాల, ద్వితీయపుష్పము.

జీవితచరిత్రలు మన భావయందు ఒహుకొద్ది.
దానికి కారణము మనన ప్రాపంచిక విషయములందుగల
అన్ధమే. ఇహలోక యారకమున వేదాంతమును కొం
చెము కట్టికెట్టి భాగ్యవిషయములందు శ్రద్ధవహించి
బోధకారుల భావపరిణామమున, జీవితపరిణామమును
తెల్పు జీవితచరిత్ర వ్రాసి ప్రబుధుల నూతనాదర్శముల
బోధించి దేశోన్నతికి రోడ్డుచేయునాము.

శ్రీమతి అట్టూరి వెంకటసీతమ్మగారి అనగ్రహము
వల్ల మనన శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి జీవితచరిత్ర లభించినది.

అన్నపూర్ణాదేవిగారు బ్రహ్మచర్యవలంబకులగు
గృహస్థుని చాచరిగారి పుత్రిక. చాచరిగారు మత
సంఘదాస్యములనుండి విముక్తిగాంచినవారు. వీరు 'ఆచ
రారికి నంబుచేయుటగాక మరొకచేల' అను నట్టి తరగతి
ప్రజను సంబంధించిన వారు గారు. వారును వారిభార్య
మగు పిచ్చయ్యగారును అనేక కష్టములకోర్చి అన్నపూర్ణ
మ్మ కలకత్తాయందు (ఆంధ్రదేశమందు స్త్రీలకన్నత
భావాలలు లేవుగాన) ఉన్నతవిద్య నభ్యసించ నవకాశ
ుచ్చిరి. తల్లిదండ్రు లిట్లు దృఢసంకల్పమైనచో బిడ్డలు
దాగ్రహంతులుగారా!

అన్నపూర్ణమ్మయు కన్నవారికి కీర్తి తెచ్చు
సమరైగాన స్వసంపాదనపై నాధారపడవలెనను ఉద్దే
శ్యముతో గ్రంథరచన ప్రారంభించి నిర్వహించినది.

ఈమె భర్తయగు 'ప్రియమైన నీడు'గారిని గుఱిం
చి వేరే చెప్పవలసినది లేదు. వారియొక్క ఉచార
వ్యభాసము, విశాలహృదయమే అన్నపూర్ణమ్మకు పెక్కు
సంకార్యములుచేయుట కవకాశమిచ్చినది.

మనదేశము రెండవవిప్లవము దాస్యమునబడి తన్ను
కొనుచు కుక్కించుచున్నది. ఒకటి మతసంఘదాస్యము,
రెండు ఏదేశ ప్రభుత్వదాస్యము. ఈరెంటిలో మన మే
యొక్కటి జయించినను భాగములేదు. ఏలయన రెండవది
యనలను మారుమూటాడక ద్వంద్వముచేయును. కావున మన
రూరెండురకములగు దాస్యములనుండియు పరిపూర్ణముగా
దిముక్తులము గావలెను. అట్లైనగాని మనప్రజలు కుఖ
పడరు, మనదేశ మాన్యత్వమునకు రాదు.

అన్నపూర్ణాదేవి తండ్రిగారి కాలముననే వారి
కుటుంబము సంఘమత దాస్యములనుండి విముక్తిగాంచి
నది. అన్నపూర్ణాదేవి తనకాలమున దేశమును ప్రభుత్వ
దాస్యమునుండి విడిపించుటకై గాంధీమహాత్ముని (ప్రియ
పుత్రికయై ఆతని ఆజ్ఞలను శిరసావహించి దేశసేవకై
తన జీవితమంతను ధారవోయ సమకట్టి పెక్కుసంవత్సర
ముల పాటు తనదీక్షను, దృఢసంకల్పమును జల్లడిచేసెను.
మనయొక్క అభాగ్యమువల్ల అత్యల్పవయస్సుననే మన
లను విడనాడి (౧౯౦౦-౧౯౨౭) తన కార్యభారము
మనకు ఒప్పగించినది. ఆ ఉన్న అల్పకాలమును సర్వదా
అనారోగ్యనతియైయుండి. తా జేయగలిగినంత చేయజా
లకపోయినది. ఈమె తనజీవితములో నెరవేర్చుకొనదల
చిన నేమన: ౧. స్త్రీలొక కళాశాల (అన్నపూర్ణాదేవి
పాఠశాలయే కళాశాలయగుగాక); ౨. పాపనదాస్ పరి
శ్రమాలయ ముద్ధిష్ఠిపఱుట, ఈరెంటిని ఆంధ్రస్త్రీలు
నెరవేర్చుదుగాక.

శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి జీవితము నాదర్శముగా నిడి
కొని ఆంధ్రస్త్రీలు సంఘమత దాస్యమునుండియు,
ప్రభుత్వదాస్యమునుండియు విడిపిడెదరని పడెపడే చెప్ప
నవసరములేదు. గ్రంథకర్త అధికగ్రాంథికముగా నున్నది.
భాష యింకనూ కొంతమందిభాషగా నుండవలెను. శైలి
ధనవంతముగ నున్నది.

ఈ గ్రంథమాలాధికార్థ అన్నపూర్ణాదేవి జీవిత
చరిత్రను ప్రచురించినట్లే ఆమె జాబులనుమాడ ప్రకటించె
చేరని తలచుచున్నాను.

వలయువారు—శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి గ్రంథమాల,
బ్రాడీజీలు, గుంటూరు అని వ్రాయవలెను.

ఊతుమల్ల కామేశ్వరరావు.

బాల్యవివాహ తత్వసారము

గ్రంథకర్త: "డెమోసైజు, 116 పుటలు. వెల
రు. 1-0-0. అచ్చుత్తుని వేంకటాచలపతిరావు గారు.
ప్రకాశకులు: మేనేజరు, స్వస్థరత్నప్రకాశిని, కీలుపాకు,
మద్రాసు.

"బాల్య వివాహమువల్ల నే దేశము ఖీణించుచున్న"
దనియును, "అట్టి దంపతులకు బుట్టిన శిశువులు, దుర్బ
లులు, బుద్ధిహీనులు, పిరికిపందలు నగుచున్నారు" అని
యును, మఱియు "నీబాల్యవివాహమువల్ల నే యకాలశిశు
మాతృమరణములు సంభవించుచున్న" వనియును, "సంఘ
భుద్ధిచెచ్చుచున్న" దనియును, అను నీమొదలగు బాల్యవివా
హానిషేధకాసన ప్రతిపాదకసంస్కర్తల యాక్షేపణములు
గ్రంథకర్త యీగ్రంథమున ముమ్మందుమాపి, వానిని
యుక్తియు క్షములును, సప్రమాణములును నగు సమాధా
నములచే విమర్శింపఁ జేసింది.

బాల్యవివాహములు, మహమ్మదీయులు మనదేశ
మును పాలించుకాలమునుండి యారంభమయినవి కాని,
ఇవి ప్రాచీనములుగావను నాశయమును, వేదకాలమునుం
డియును బాల్యవివాహములు జరుగుచున్నట్లును, సీతా
దేవికి ౧౨-వ సంవత్సరముననే వివాహము జరిగినట్లును,
రామాయణపుటికి 16 సంవత్సరముల వాడయినట్లును అను
నీమొదలగు హేతువులు చూపి ఁజేసింది. బాల్యవివా
హములు జరుగుచున్న కాలములలోనే, బుద్ధిమంతులు,
దైర్ఘ్యమంతులు, బలవంతులు నగు సంతానము విశేష
ముగా నున్నట్లు సహేతుకముగాను, సప్రమాణముగాను
రుజువుచేసిరి. బాల్యవివాహములు విడనాడి ప్రాధావి
వాహములు తలుచుగా జేసికొనువారిదేశములలోనే
సంస్కర్తలు బాల్యవివాహముల కంటగట్టిన చిక్కులు
సంభవించుచున్నట్లు లేటపఱచిరి. అకాలశిశుమరణా
దులు, బాల్యవివాహములు జరుగుచున్న సంఘములలో
గాక- తదితరులలోనే విస్తారమున్నట్లు వ్యక్తపఱచిరి.
సంఘభుద్ధి ప్రాధావివాహములు చేసుకొనువారి దేశము
లలో లేకయున్నను లేనట్లును, బాల్యవివాహములు జరు
గుచున్న దేశములలో బాగుగ నున్నట్లును తెలియబఱచిరి.
బాల్యవివాహములేని దేశములలో వారు దుర్భరదుఃఖ
ముల కాన్పడులయు వాని నాచరింప మొదలుచుచున్నట్లు
పాశ్చాత్యప్రముఖుల వాక్యములనే ప్రమాణములు చూపిరి.
"ఎస్కిమోలు" పిల్లపుట్టిన తరువాతగాని తత్పూర్వము
గాని పిల్లతండ్రిని వివాహమునకయి యొడంబరచుకొను
నట్లును, "ఆ నే లియా" దేశమువారును, న్యూజీలండు
వారును, న్యూగినియావారును పిల్లలు పుట్టినవెంటనే
నల్లి వివాహముచేసికొనునట్లును ప్రమాణములను చూపిరి.
ఇంగ్లాండుదేశమున 16 వ శతాబ్దివఱకును బాల్యవివాహ
ములు జరుగుచుండెడి వనుటకు నిదర్శనములు చూపిరి.
నిమ్నపటమును, పరమ పవిత్రమును నగు దంపతుల
ప్రేమకు బాల్యవివాహమే మూలకారణ మయినట్లు
సహేతుకముగా రుజువుచేసిరి. బాల్యవివాహము విద్యా
ర్థులకు మేల్సరింప లేదనువిషయము కల్లయనియు,
అట్టివివాహము చేసికొనినవారలు సకల విద్యాపారం
గతులయి ఎల్లవిధముల సంఘమునకు మహాత్మయోజన
కారకులయినయి దృష్టాంతములు చూపి ఁజేసింది.
బాల్యవివాహములేని దేశములలో వారుపడుచున్న
దుఃఖములను చూపిరి. హిందూమతమును, హిందూదంప
తుల పవిత్రప్రేమను, వి వేక సా హ సా దు ల ను
పాశ్చాత్యమహాశయులు వేవేళ్లఁ బొగడి రన్నందులకు
నిదర్శనములు చూపించిరి. పాశ్చాత్యవిద్యనలన హిందు
వులు స్వకులాచార భర్తములను విడనాడి స్వకీయమతము
నకు కళంక మాపాదించుచుండుటను పాశ్చాత్యుల గ్రం
థములనుండి ప్రమాణములనుధరించి తెలియ జెప్పిరి. మత
విషయములలో దొరతనమువారు జోక్యముచేసికొనఁ
గూడదని జెప్పిరి. కారదాచట్టుము విషయమై కాసనస
భాదులలో ప్రతిమూలరసంఖ్య హెచ్చుగానున్నట్లును,
అనుమూలరు తక్కువైనట్లును రుజువుచేసిరి. మఱియును
ననేకవిషయములను జూపి ప్రాధా వివాహములు ఆనాది

సిద్ధిములు కావనియును, ప్రమాదభూయిష్టము లని
యును, విదేశవిద్య నేర్చుకొనుటచే మనవా ర్దేశమునకు
ఈముప్పును దెచ్చిపెట్టుచున్నా రనియును పర్యవసా
నము లేల్పిరి. అట్టి బాల్యవివాహములు చేయగూడ
దనియును, కారదాచట్టుమును రద్దుచేయించుటకు మనము
ప్రజ్ఞత్వింప వలయుననియును రూఢముగాఁ జేట
పఱచిరి. అట్టియీగ్రంథమును సావధానముగాఁ బ్రతి
యాంఘ్రించును జదివి తత్ఫలమును బడయఁగలుగుదురేని
గ్రంథకర్త పరిశ్రమము సఫలముగాఁగలదు. పాశ్చాత్య
విద్యావ్యాప్తహా ప్రోద్బలములవలన హిందూమతమున
బ్రవేశింపవన్న యీశ్రోత సన్సారము మూలమున
కలుగనున్న బాగోగు కాలమువలన అనుభవమువలన లేల
గలవు. కీదేశలగున్నను ప్రతిఘటన మింతలో జరుగక
పోవచ్చును; కాని కలిగినపుడుమాత్రము తప్పక ప్రతిఘట
నము జరుగకపోదు.

గ్రంథసమీక్షయము లన్నియు పండిత పామరజన
సుబోధముగ నుండునట్లు సులభశైలి నున్నవి. ప్రచారము
నుద్దేశించిన గ్రంథము లిట్లులే యుండవచ్చినవి.

ఉభయ భాషాప్రవీణ బులును నరసింహశాస్త్రి.

పువ్వుల తోట

గ్రంథకర్త: సన్నిధానము సూర్యనారాయణ
శాస్త్రిగారు, తెలుగు పండితులు, మహాబాబ్ కాలేజి,
సికింద్రాబాదు. క్రాస్ సైజు, ౧౧౩ పుటలు. వెల ౮ఆ.

ఇది వివిధవస్తువులు గల ఏఁబది ఖండకావ్యముల
సంపుటము. ఇందు 'కవి-అభినవస్వర్గము,' 'భావకవి,
అను కావ్యములనుబట్టి ఈకవి కవితా సంభావన, తదభి
రుచి వ్యక్తతరముగ తెలిసికొవచ్చును. సత్యనాదన లేని
వర్ణనలకు పాత్రమగు, సత్యముతో నూత్రబంధమేని లేని
అవాస్తవ వస్తుజాలముతోడిది వీరి 'అభినవ స్వర్గము'
జ్ఞానపిపాసువులై విద్యయందు రమించు మర్త్యలోకవాసు
లకు, కవిజనమునకు మఱియు, అంతగా సమృత్తముకాదు.
వీ రీకావ్యములందు వ్యక్తీకరించిన అభిరుచి వీరి కవిత్వలో
నిరూఢమై కన్పట్టెడిని. కాని వీరు 'భావకవి' యెడ
వెలిపుచ్చిన అభిప్రాయములలో అగ్రము ఒక్కటి తమకే
ఒప్పగించుకొవచ్చును: "తక్కి నార్జించి వ్రాయఁగా" నిం
కను యత్నింపఁజనును వీరు.

"ప్రకృతి దృశ్యము"లో వీరు వైడి మేడలనుండి
భూకాంతలనువీరిచి, వెండి, బంగారములు లెక్కించు
"కుడేమల"ను పిలిచి, "ప్రభుత్వ బ్రకటించు నధికారిచర్మ
ల"ను విలిచి, "సర్వకాలంబు సౌభజాలమండ" కడపక,
"ప్రకృతి దృశ్యంబులను జూడవచ్చు మీకు
రండు! మా గ్రామటికుటీరముల నైపుఁ
గనుడి"

అని యెచ్చరించి,
"ముక్కుతో బట్టి సన్నని పుడక యొకటి
యాకసమునందుఁ బరువెత్తుకాకి యదిగో!"

* * * * *
యమనివలె దున్నపై నెక్కి యరుగుచుండె
గొడ్డకాఁపటివాఁ డెడుగో యొకండు!"
అనుచు నిట్లు నెలయెట్లు, జంతువులు, పక్షులు, జనవిశే
షములు మున్నగువానిని "అవిగో, అదిగో, రండు
కనుఁడు" అనుచు చూపిచూపి,

"ఇరిక నేన్నే నిఁ గనుదోయి కింపు నింపు
దృశ్యములు గానఁబడుచుండు నిచట మీకు;
విలువ గట్టుఁడు-మీసౌధములకు మాదు
గుడి నెలకుఁ బక్షపాతంబుఁ గొనక మీకె"

అని వదలినారు. పిలుపులో ఆకర్షణ లేకున్నను, కవి
కాఁబోలు పిలుచుచున్నాఁడను సద్భావముతో వారు విన
వచ్చి (మాడనే వచ్చినచో కవి ప్రభావము గణనకు
రాదుగా), మెచ్చక వెడలిపోయినచో, వారిని విరను
లనుటకు వీలు లేదు. ఆశాభంగమునకై ప్రకృతితోపాలు
వారును సానుభూతి పాత్రులుమాడను.

'ప్రభాతము'నవలె, ఒక విషయమై భావనా
ప్రసారము వెలివడుట కాక,—అది తక్కువ—అనావశ్య
కముగ కథనము, "కాల్యకృత్యముతో తీర్చి, భాస్కరున
కర్మ మిచ్చి మరలితి"నను నట్టివి, కావ్యమును విరూప
మొనర్చును. 'సుందరి,' 'సౌందర్య లబ్ధుఁడు' మున్నగు
కావ్యములు కొంత అభిరుచి నిమ్ముతను సూచించును.
'నామనే ప్రవర్తి నంధి వానిలో భావములు ఇంపు

గూర్చుకున్నవి. వచనములో చెప్పబడెనును విశేషము లేని భాషనామగ్ని యందు మెండు. భాషకవిత్వము అప్రసాద్యోతనమున్న జాలరు; ఆ అప్రసాద్యోతనమున్న భాషన, నుడిరీతిలో మెలగి, కావ్యమునకు గౌరవపరిమాణము నిర్ణయించును. లలితమున, కవిత్వసమృద్ధియు భాషావిన్యాసము పరికరాలలో ఇంకను చాలము వివిధమున సంతతితో మాటాడ నుత్సాహించును పీరిమనస్సు; నిష్కతో నిష్కటిగఁ దెలియించు పూనిక, కళ పెంపొందవలెను.

“వంచననైల చిలుక,” “తృణకణములలో తొన్ని భాగములు లోనగునవి చక్కగ నున్నవి, తైలి ధారాళము; సుబోధము. భాష నిర్దుష్టము. కొం. జ.

కమలాపాచకములు

ఈవాచకములలో రెండవది భారతి ఆరవసంపుటము పదునొకండవసంచికయందు విమర్శింపబడినది. ఇప్పుడు తరువాతివాచకములు విమర్శింపబడును.

ఈ వాచకములకైలి యొడువొడుగుగ నున్నది. భాష గ్రాంథికముగాని, వ్యావహారికముగాని కాక సంగ్రహముయొందు. అనాకమును, పాండిక చాలకొంత పడినది. ఇందువలన చదివినవెంటనే భాషము గోచరించుట కష్టము. చిన్నపిల్లల పుస్తకములయందు విషయము చేత నొలిచిపెట్టిన యరటిపండువలే సులభగ్రాహ్యముగ నుండుటానశ్యము. ఈ వాచకములయందలి పాఠములు చాలవర కట్టినికావు. ఆమూలాగ్ని విని సంస్కారమును గాంచనిచో వీనిని చదువువారికి లాభము గలుగజాలదనుట సాహసముకాదు.

నేడు బాలబాలికలకొరకు పుట్టుచున్న పుస్తకములలో నూటిలో తొంబదిటికి నీగతియేట్టిదని, జీవక జరుగని సామాన్య విద్యావంతులు, ఆసంస్కారులు గ్రంథరచనమునకు దొడంగుట యందుకు కారణము. వీని వలన గ్రంథకర్తలకు, పాఠకులకు లాభము అల్పమాత్రమే— అనగా వీనికి ప్రకాశకులవలన గ్రంథకర్తలకు లభించు సామ్యము, వీనిని చదువుటవలన బాలబాలికలకు లభించు జ్ఞానమును తక్కువ యనుట. ఇక వీనిని బోధించు నుపాధ్యాయులపాట్లు చెప్పతరము కానివి. ఇన్నియువద్రవములను పాఠ్యగ్రంథ నిర్ణయసంఘము తప్పింపవచ్చును. కాని అందలి సభ్యులు వాచకపుస్తకములగుణగుణముల నిశ్చయింపగల సామర్థ్యము, శ్రద్ధ, పసిపాపల విద్యాభివృద్ధి పట్ల సానుభూతి గలవారు కానంతవరకు నదిసాధ్యము కాదు. నిర్దిష్టములగు అధునాతి పాఠ్యగ్రంథములను బట్టి చూడ సభ్యులు ఏవంగుణ విశేషావిష్టలు కారేమోయని సంతకంపవలసి యున్నది. ఈముప్పు తప్పకుండు బాల బాలికల పాఠకులు తీవ్రముగా ప్రయత్నింపవలయునని నెనుకటివలెనే ఇప్పుడును కావించుచున్న యీ హెచ్చరికను వ్యర్థపరుపక కర్తవ్యమునకు బానుకొందురుగాక!

ఇకవీనియందు స్థూలముగ గోచరించు నసంగతముల గొన్నిటి నీక్రింద జూడెదను.

మూడవవాచకము

“దీని(వేవచెట్టు) యాకునకు ఏడుమొదలు తొమ్మిదివఱకు చిలుకవేలములండును” పుట. 7. ఇక్కడ వివరముగాచెప్పక వృత్తాంతప్రాంతిత్వము చూపుట వలన లాభములేదు.

“సామాన్యముగా మనము భుజించు నాహారపదార్థము లన్నియు వండుకొని తినవలసినవిగ నే యుండును.” పు. 24.

“ఈ గది మంటిదిగా నుండుటయే మంచిది.” పు. 25.

“మీరు రెండవ తరగతిలో వారములను గూర్చి నేర్చుకొంటిరి. నాలుగు వారములు కలిపిన రెండల నొక మాసమునకు. (వారములు! అనుపదములకు రెండుచోట్ల నొకచోయర్థమా?) దీనినే నెలయని కూడ అందురు. నెలకు ముప్పది దినములు.” పుట 43. పై లెక్క ప్రకారము ముప్పది దినములేట్లు? వారమునకు 7 $\frac{1}{2}$ దినములగురా? “ఇంగ్లీషు మాసములందు, తిథులకు బదులుగా తేదీలను వాడుదురు. మాసము పండునన్న వన్నియును తేదీ లగును.” పు. 44.

“చంద్రుడు దినమునకు రెండేసి గడియల చొప్పున పుట్టిపొందును. . . . . పూర్ణిమనాటికి రాత్రి యంతయు వెన్నెల ప్రకాశించును.” పు. 44.

ప్రకాశించు ధాతువు అకర్మకము. సకర్మకము కాదు.

“(చంద్రుడు) బహుళవిధియనాడు పొడవును పొడవునై వాటికొంచెము జీడింది * * * ప్రకాశించును.” పు 44. కొంచెమనిన ఎంతయని?

ఉత్తరము, జూరములు అను పాఠములు చాల ఎగుడు దిగుడుగనుండి వింకను గొలుపుచున్నవి. “మేరెరాణి పాఠమున” “ఈమె లెక్క ప్రభువునకు జనించెను” అని మరల “ఈమె ప్రభుకుంటుంబములోనిది” అనికలరు. ఇదట పునరుక్తి.

“ఒకపుడు చిత్రూరు పట్టణమునుండి యొక మన జాడు బండితోలుకొని పొరుగునికి పోవుచుండెను” పు 55. అని ప్రారంభించి మరల ౮ బంతులతరువాత దీనిని మఱచిపోయి “ఆ రెండును ఈ స్థితిలోనుండగా బండివాడొకడు చూడెను” అని ఇంకొకని కొనివచ్చినారు.

ఇట్టివి ఎన్నియైనను చూపవచ్చును. “నీతిగల గాడిని” “ఏనుగ్గేడు నిరూప లేము ప్రనేలించుట” మొదల యిన పాఠములకుండు మంచివి భౌతికకపోయినవి కాబోలె! ఇది పోనిండు.

అవశిష్టములు చూడుడు:

తక్షణము, ఉడత, పివన, యవ్వనవతి, పిండి, చక్కెలము మొదలయినవి.

అర్థ వివచనమును గనుడు: వలదిన=కోరిన (పు. 4.) ఇక్కడ ప్రేమించిన యనుట తగును.

మద్దెనును=మూడు—దినములు = అనేకరకములు (పు. 16)

దురాశ=నిష్కల ఆశ (పు. 24) అగునా?

అనందము=సంతోషము, ఉత్సాహము = సంతోషము. (పు. 42.) రెండు పదములకు నొక్క యర్థపెట్టు పొసగును.

మాతృభాష=తల్లి భాష పు. 51. స్వభాషకదా!

వ్యాకరణాంశములలో “ఎ ఏ”లు తప్పకల్గిన అచ్చులు మొదటగల పదములను వరుసగా చెప్పి “ఈ పదముల మొదటి అక్షరములు అచ్చులు” అనిరి. “ఎ ఏ”లు అచ్చులు కావనకొన్నారో; లేక, ఇంకొకవాచకమున వానిని చెప్పదలచుకొని మీరు పెట్టివారో? ఇక వీరి పద్యకవిత్యమును పాఠకులు కొంచెము చదివాడదను. “బరువుగల ఫలములచే వంగుతరలతోడ; జనుల కింపాడగూర్చు వసంత మహా” (పు. 87.)

నాలవవాచకము

అసంగతములను చిత్తగించుడు: రంగు “ముదుర గనో లేక తేలికగనో” 14 పు.=ముదురురంగు లేతరంగు అనుట తెనుగు జాతీయము. “ఆ ఋతువులలో వచ్చు వున్నములు” పు. 18. పూరు వున్నములని కాబోలు! “దీనిని (తులసిని) కెంచువారిని పవిత్రులనియు (ఇంతవరకు బాగున్నది) మర్యాదగల వారనియు పెంచుచున్నారు” పు. 23. తులసిని పెంచునన్న మర్యాదలేదా? “యంత్రప్రహాయమున గుట్టుట” చేతబడెనేని” పు. 25. చేతనగునేని అని కాబోలు భావము.

కుకన్య సంయాతి పుత్రికయట. పు. 19. కర్మాతిపుత్రికగాని సంయాతి పుత్రికకాదు. “గోమయమున గుమ్మరిబూడిద కలిపి యలుకవలెను” పు. 29. కుమ్మరి ఆవిమునందలి బూడిద అని కాబోలు అర్థము. కాకున్న కుమ్మరినే బూడిదచేయవలసినదన్న! “పెంకుముక్కులు నలుగగొట్టి మెత్తని బూడిదగ జేసి” పు. 29. పెంకులను నలుగగొట్టిలే బూడిద అగునా? ఇది వింతగా ఉన్నది.

శ్రీమహా విష్ణుపుంగూర్చి తపస్సుచేయగ కృష్ణుడు ప్రసన్నుడైనాడట. పు. 52.

“త్రోడికోడండ్రుడు నిబబయన అక్కచెల్లండ్ర వలె.” పు. 66.

“మండు కుంతిదేవికి ధర్మరాజుపుట్టెను.” (పు. 66.) అని చెప్పి మరల (పు. 67 లో) “కుంతికి క్రమ ముగా ధర్మజు (పునరుక్తి) అర్జున నకుల సహదేవులను నైదుగరు కుమాళ్లు పుట్టిరి. వారిని కాంక్షేయులనియు బాండవులనియు బిలిచిరి.” అనిరి. కుంతికి లక్ష్మీనవారి తోపాటు నకుల సహదేవులు మాడ పుట్టిరట! అందరు కాంక్షేయులట!

మూరాసురుడు నరకాసురునికి తమ్ముడట! (పు. 51.)

“మేఘములు— పర ము, వాయువు, నీటిని 8వ

పుస్తకముచేయుట— మొదలయిన పాఠము లిందున్నరీతిని పిల్లల తలకెక్కుబాలనివి. మరియొక వాక్యరచన ఒక పురుషమునుండి ఇంకొక పురుషములోనికి దాగుచుండును. (మా. 8 పాఠము.)

వింకనమాసములు వింకనపక్షులు చూడుడు:

పూలహారము (పు. 2); మనస్సుత్తిగ, భార్యా బిడ్డలు (పు. 19); పడినెభారము (పు. 24), సాంతి (పు. 25), ఉపయోగపర్యుకొందురు (పు. 26), మాటు (పు. 26), సులభగరలకు (పు. 27), ఉపాహాహాలు (పు. 28), ప్రయప్రయాసలు (పు. 28), అశ్వినీదేవతలు (పు. 22), నదేనా (పు. 36), ఉనయాస్థమయములు (పు. 37), నొక్కిరాసి (పు. 33), అర్జునుడు (పు. 41), మలు చటికోజును (పు. 58), నకల కోరికలు (పు. 58), ఇత్యాదులు.

అర్థసారస్వములను చిలకింపుడు: అనుమానము=నిస్స (పు. 4.) నిరసనభావము=నీచపుమాపు (పు 14) కారణ=చేయునది. (పు 25). ఈ వింతపదము ఇందే కనిపించుచున్నది. ఇట్టివి పెక్కులు. ఎన్నియని పేర్కొనవచ్చును! ఇక దీనిలోని పద్యకవిత్యమును చిత్తగించుడు.

“దాహమని బాటసారులు దల్లుడిలుచు, బహువులెల్ల నీటికై పరుగులిడుచు, వెడకి చలిపందిరినిగాంచి జేడ్డనొంది, చలువకై యెగు నలుకు గ్రీష్మంబునందు.

చలిని జనులెల్లఁ దిట్టుతలమె యపుడు, వలయునందును గీర్తింపఁబడుచునుండు, గ్రీష్మముందలి వేడికి ప్రేగలేక, నీలగిరికేగి యచ్చట నీడగొడు. (పు. 50.)

తెరువాతివాచకముమాట తరువాత—భావతీ.

ప్రణయ సారధము.

రాయల్ నైజా. పుటలు 62, డెల 0-12-0

రచయితలు—కొండపల్లి గోపాలరావు, హరిరామ లింగరాస్త్రిగార్లు, కలపాముల, కాటూరుపోట్లు, కృష్ణాజీల్లా.

“ప్రణయ సారధము” నాలుగు వీచికలుగా విభజింపబడిన పద్యకావ్యము. ఇందు కథాచిత్రణమున నైపుణ్యము కానరాకపోయినా కథనములో సౌలభ్యము గోచరిస్తుంది. రచనలో ఉత్సాహమున్నంత పటిష్టత కనిపించదు. తరువాతిత్యానికి మేలుబంతి పూర్వపుదని నయితలు పెజ్జ పిల్లో.

“ఎందును లేవు పూర్వకపు లేగనిత్రోవలు సత్కవిత్వని, వ్యండి మరందధారుల రసాహముతో త్రిపురాసురారి మా, లీందుకలాభివక్తను లహీనము లయ్యవి, లేదు కావ్యముతో, నెందునె లోకమాన్యత, రుచిందునె కావ్య రసజ్ఞ పాళిన్.”

అని తెలియజేసినారు. కాని ఇందుపూర్వము ఉత్కృష్టతలు ప్రతి ఫలింపక పోయినవి.

“మాతులుంగలనంగ మాకంద జందీర ఖడ్గారకదలికా క్రముకవయము.”

వంటివి వీరే తొలుత వ్రాయలేదు. ప్రకృతి వర్ణనలో ప్రయత్నములే పొడకట్టుతూ ఉన్నవి. ఈ పుస్తకములో కావచ్చునవి ఇంతకంటే మంచి నిర్వహణను వాగ్దానములు. కైలికి ఉదాహరణగా మీది ఉత్పలము ఉపకరిస్తుంది. కృత్రిమంగా వచనముంచడానికి ఇచ్చుమలేపట్లు వ్రాయబడినట్లున్న.

“అనుచు చెందయుఁ దడవారీతిమిగుల, బలిమాలు కొనుటకు ప్రత్యుత్తరంబు, నొసంగఁగదరితీపు నొసరించునట్టి, యాపె నుట్టేంచి యంటి నిటు సఖి.”

నంటిపద్యా లెక్కజో గోచరి ప్రతి కాని తత్వ త్రానపద్యాలన్నీ బాగులేకపోనివి. విసుగుపొందక పాఠకుడు చదువుకోగలిగినవి. శ్రీ. శ్రీ.

గతివానందలహరిస్తోత్రము

(నా గ రి లి పి)

చిన్న నైజా. పుటలు 30, డెల 0-3-0.

ఇందు శంకరాచార్యకృత శివానందలహరిస్తోత్ర శివాచార్య తనూపాన స్తోత్రములు, శ్రీధర వేంకటేశ్వరాచార్య విరచిత ఆ రిహారాక్షకము నున్నవి.

౨ ఇంద్రాక్షి స్తోత్రము

(నా X 8 0 పి)

చిన్నపైజా, పుటలు 3 ౨. వెల ౦-3-౦.

ఇందు ఇంద్రాక్షిస్తోత్రము, శ్రీశంకరభగవత్పాద కృత దేవీనవరత్నమాలికా స్తోత్ర, దేవీభుజంగస్తోత్ర, ఆర్ధనారీశ్వరస్తోత్రములు, మార్కండేయకృతమృత్యుంజయ స్తోత్రము నున్నవి. ఈరెండుపుస్తకములను ప్రకాశకులు చక్కగా పరిశోధించి, నిర్దుష్టముగా ప్రకటించినారు.

పైరెండు గ్రంథముల ప్రకాశకులు కడలంగుడి బ్రహ్మశ్రీ నరేంద్రశాస్త్రిగారు, ౭౨ బిగ్ స్ట్రీటు, తిరువల్లికేణి, చెన్నపురి.

౧. శ్రీవైష్ణవ తిరుమాళిగ

క్రాసు ౨౦ పుటలు, వెల ౨ అణాలు.

౨. ఆండాళ్ తిరుక్కవ్యము

(శ్రీవ్రతము (తిరుప్పావు) తులసీపూజ) క్రాసు, ౬౦ పుటలు, వెల ౪ అణాలు.

ఈ పైరెండు చిన్నపుస్తకములును విద్యావేదానారాయణవరము కూరతాత్పర్యంగారు రచించినవి.

విలాసము: యస్. కె. నకుళాధికారి, ౨౨ పచ్చయప్పమొదలిపేట, కోమలేశ్వరకాపేట, చెన్నపట్టణము.

శేరులవలసనే యివి వైష్ణవ సంప్రదాయ గ్రంథములని తెలియుచున్నది. మొదటిదానియందు గృహస్థుల దినచర్య, భక్తిజీవనముగూర్చిన విషయములు గలవు. రెండవది ఆండాళ్ జీవితకథ, ఆమెవ్రాసిన తిరుప్పావు నకు పద్యానువాదమును గలది. ఇందు విశుత్వము సగ సార ఆధ్యాత్మ అనుభవముల గూర్చిన బోధనలు కలవు.

జ. బి.

దాంపత్యము

ఇది దంపతులకు మిగుల నుపయుక్తమైన గ్రంథము. వాత్సల్యమును కామసూత్రములు, కోకోకము, కళాశాస్త్రము, చరకసుశ్రుతాది వైద్య గ్రంథములు, మహాభారతాదినిగ్రంథములు, మొదలయినవానినుండి దాంపత్య ధర్మములనేగూర్చి వ్రాయబడిన కొన్ని ముఖ్యవిషయము లిందుచెప్పబడినవి. "పెక్కు గ్రంథములు పరిశోధించి అష్టలిమనకు దావులేకుండ కాస్త్రసమైక్యముగ కృష్టముగ సతీపతుల శారీరక మానసి కోల్లాసముల కను వసనట్లు దీనిని వ్రాసితి నని గ్రంథకర్త గారు పీఠికయందు తెల్పుకొనిరి. కామపురుషార్థ సంబంధమున సమపదేశము లొసంగు గ్రంథమొక్కటియైన భాషయందు గానరాదనియు, తామ కొంతదీర్ఘ నీ గ్రంథమును రచించితిమనియు వారు నూచించిరి. కామశాస్త్ర బోధనను చేరు బెట్టి కొంద టొకకొన్నిగ్రంథముల మిగుల పచ్చిగా వ్రాసినట్లు వాస్తవమేకాని కామశాస్త్ర విషయక గ్రంథములన్నియు నట్టివనట సాహసము. కొంద టీవిషయముల జాలవిస్తవ్యముగా వ్రాయవలయుననియు, కొందఱు దుపతులకై నిట్టి గహస్యవిషయక జ్ఞానము స్వాభావికముగా యశావగమముతో నెవ్వరి ప్రబోధము లేకుండ నభివృద్ధిచెందుననియు, అట్లుగుటచేత నట్టి గహస్య విషయకమైన గ్రంథరచన వట్టియనర్థదాయక మనియు వాదించుదురు. ప్రథమాధ్యాయమున గ్రంథకర్త యీ వాదములను కొంతవిమర్శించి కామశాస్త్రోక్తియు, దాని యావశ్యకతయు నిరూపింప బ్రయత్నించెను. పచ్చిగా తెప్పబడిన కామశాస్త్రీయగ్రంథములు కామనృత్తులగు పామరులను, బాలకులను దుర్వికారములకును, దురవస్థలకును బాలునీయును. సర్కారువాట్టి గ్రంథముల నిషేధించుటయు నత్యవసరము. "ఒక స్త్రీగాని, ఒక పురుషుడుగాని తమ శిలమును బుగ్గిలని నేర్చుకొని విహరించిన జాతియంతయుఁ జెడివోవుచున్నదని తలంపవలయును. ఏ జాతి తనయందలి స్త్రీనిగౌరవించునో ఆ జాతి చిరస్థాయిగా నధిల్లి కృతార్థత గాంచగలదు. స్త్రీ మాతృదేవతయొక్క ప్రతిబింబము. ఏనాడు స్త్రీతనపతిని దైవముగా భావించి అన్యపురుషుల సోదరులవలె జూచునో, ఆనాడే స్వాతంత్ర్య లక్ష్మీ మనయింట్ల దాస్య మొనరింపగలదు? మానవుని యుచ్చనీసములు, గౌరవాగౌరవములు, ధర్మాధర్మములు, స్త్రీలపవిత్రతలమీపై నాధారపడియుండును." అని పీఠికగ్రంథమున బలుతావులనుడిచింపుట చాల ముదాహరణగనన్పడి. ఈ

గ్రంథము కామశాస్త్ర విషయకమగు మర్మముల వెల్లడించునదై నను ఎప్పుట నసభ్యముకాని, అశ్లీలముకానికానరాదు. దంపతులకు కామసంతృప్తి, పరస్పర వైషమ్యము, తిన్నివారణోపాయములు, వంధ్యాత్వము, సంతాననిరోధము, సుఖరోగములు, వానిచికిత్స, కన్యావిప్రసంభవము, ఉపచారవిధులు, సంయమావశ్యకత మున్నగు విషయము లీగ్రంథమున వర్ణింపబడినవి.

పాశ్చాత్య విద్వాంసుల గ్రంథములనుండియు, ప్రబంధములనుండియు దాంపత్య ధర్మములతో సంబంధమున్న కొన్ని విషయము లీగ్రంథమున దుద్భుతములైనవి. మాదిరికి, కొన్ని యుదాహరణములు :-

మను చరిత్రమునుండి:

ఎవ్వడు మీఁదెఱుంగకయడేచ్చ సుఖైకరతిం జరింపఁగా, నవ్వల వింతహాని వ్రతహాని యశోధనహాని పుట్టుఁ దా, నవ్వెడఁగ మృమవ్యవహార య్యతివేకి చెడుక జగంబునక, నవ్వఁగఁబాలు రారవమునక బడఁబాలును నిందపాలునై.

మహాభారతమునుండి:

శ్లో. అపత్యోత్పాదనాగ్ధంవ తీవ్రం నియమమాసిత్థి; కాలేనియమతాహో బ్రహచారి జితేంద్రియః |

ఉద్భృతభాగములలో నర్థముల తప్పలును, వాక్య సమన్వయకోమములును కొన్ని పొడకట్టుచున్నవి. విషయావబోధమున కిది అడ్డుఅగును.

గ్రంథము 105 పుటలు. వెల ఒక రూపాయి. వలయువారు దొంతకెట్టి నాగేశ్వరరావు, 2, రామానుజ మాటంబిడి, పాతచాకలపేట, మదరాసు. అని వ్రాసిన బడయగలరు.

దివాకర్ల సోమసుందర రావు.

South Indian Music Series

Book II. (Stage III.)

(మేళకర్త రాగములపట్టికతోను, రెండు అనుబంధములతోను సహా.) గ్రంథకర్త: పి. సాంబమూర్తి గారు, బి. ఏ., బి. యల్., లెక్చరర్ ఇన్ ఇండియన్ మ్యూజిక్, క్వీన్ మేరీస్ కాలేజ్, మద్రాసు. క్రాసు పైజా ౮౫ పుటలు. వెల ౮ అ.

ఈ గ్రంథకర్త మిక్కిలి అనుభవముతోను, పరిజ్ఞానముతోను వ్రాసిన ప్రాథమిక సంగీత బోధనలు మూటిలో నిది చివరది.

ఇందు ముఖ్యముగా రాగములనుగూర్చి యిచ్చిన వివరములు మిక్కిలి ప్రశస్తముగనన్నవి. ద్వారక చక్రములలో పూర్వోత్తరమేళకర్తల 72 ను స్వరూపములతో అనుహాలముగ కూర్చబడినవి. శుద్ధమధ్యమ ప్రతిమధ్యమములు పూర్వ-ఉత్తరమేళకర్తలకు సర్దుకొగా ఆయాయి ఋషభగాంధార ధైవతనిషాదభేదములు ఏదో చక్రములందు వచ్చునో ఒక పద్ధతిగ వివరింపబడినది. జన్యరాగములలో వక్రావక్ర భేదములు, వాని అనాంతరభేదములు, వర్ణావర్ణములు, ఉపాంగ భాషాంగములు, నిషాదాంశ్య ధైవతాంశ్య పంచమాంశ్యములు, ఇవికాక ప్రాచీనవిభాగము లగు శుద్ధరాగ, ఛాయారాగ (సలగ) రాగ, సంకీర్ణ (సంక్రమ; మిశ్ర) రాగములు-తీసికొనము తెలుపబడినది. స్వరముల వాది, సంవాది, వివాది, అను వాది భేదములు, గ్రహ, వ్యాస, అంశభేదములు వివరింపబడినవి. ౧౨ రాగముల సమగ్ర, లక్షణములు ప్రామాణికములను కొన్ని రాగచరిత్రములతోను, సంచారాది విశేషములతోను ఈయబడినవి. ఇట్లు ఘన, నయ (రక్తి), దీక్షియరాగ విభేదవివరణము కలదు. తుదను స్వరజ్ఞానాభ్యాసములను, ౧౭౦ జన్యరాగముల మేళ స్వరూపములను రెండు అనుబంధములుగా కూర్చబడినవి. రాగసంచారములను భాగగమాపు తానవర్ణములు మూడు చేర్చబడినవి. శాస్త్రీయ శేయరచనయందు వర్ణముల ఔత్కృష్ట్య మిట్ల వివరింపబడినది.

వివిధపారిభాషికపదవివరణము తొలుతనే కలదు. కృతులు, వర్ణములు మున్నగు శేయరచనల చర్చించుట యందును, వివిధజంత్రవాద్యములగూర్చిన ప్రకరణము నను, జనపామాన్యము వాడుకగా పాడుకొను పాటల రకములను వేటుపటిచి చూపుటయందును సాందికైన భాగజ్ఞా యంతయో కలదు.

స్వప్రతాపములు జతిభేదములచే 3౫ గను, పిదప గతిభేదములచే నవి ౧౭౫ గను ఏర్పడుట దీని వెనుకటి గ్రంథములలో వివరించియుండెనట. ఇచట దేశాది, మధ్యాది, చాపు భేదములు తెలుపబడినవి. గ్రంథము తుదను ౨౫ ప్రశ్నములున్నవి. మంచికాస్త్రజ్ఞుతి, ప్రామాణికత, విద్యార్థుల కవి యుపయోగపడురీతి ప్రయోగింప సామర్థ్యము, రచనయందు సాందిక ఈ గ్రంథమునకు ప్రాముఖ్యము నిడుచున్నవి.

ఈ పుస్తక మూడు గ్రంథములును ఒక్కసంపుట ముగా 'Elements of Karnatic Music' అనుపేర ప్రకాశకులు (The Indian Music Publishing House, G. T., Madras.) ప్రకటించినారట.

కొం. జ.

స్వీకారము

ఆంగ్లదేశచరిత్ర సంగ్రహము. ప్రథమభాగము

క్రాసుపైజా, పేజీలు 115. వెల రు 0-10-0.

ద్వితీయ భాగము. క్రాసుపైజా, పేజీలు 88, వెల 0-8-0 గ్రంథకర్త: భాస్కరసుబ్బయ్యగారు, బి.ఏ., యల్.టి., సహాయ చారిత్రకోపాధ్యాయుడు, బసవరాజు హైస్కూలు, పుంగనూరు.

వొరకువోటు: వి. రమణా అండ్ కో, వేపేరి, మద్రాసు.

గుంటూరుజిల్లాలో గోలిఅను గ్రామము వద్దనున్న స్తూపమునందలి శాస్త్రశిల్పము:

(Bulletin of the Madras Government Museum)

ఆంగ్లము: డివియన్ పైజా, పుటలు 44 ఆర్డు కాగితము. పెక్కు శిల్పచిత్రము లున్నవి. వెల రు 2-12-0 1929 సం.

గ్రంథకర్త శ్రీ.టి. యల్. రామచంద్రగౌరు, యమ్. ఏ., ఆర్కియాలజి అసిస్టెంటు; ప్రకాశకులు : నూపరిం పెండెంటు, గవర్నమెంటు మ్యూజియం, చెన్నపురి.

ఆంధ్రమేఘసం దేశము

క్రాసు, 8౪ పుటలు. మేలికాగితము. అందమయిన అచ్చు. వెల రు ౦-౧౨-౦.

గ్రంథకర్త: గుట్టము వేంకటసుబ్బరామయ్యగారు, యం. ఏ, ఆంగ్లయోగన్యాసకులు, వేంకటగిరిరాజాగారి కళాశాల, నెల్లూరు.

శ్రీరాఘవేంద్రస్తోత్రము.

(సంస్కృతము-సటిక)

క్రాసు ౪౨ పుటలు, నునుపుకాగితము. వెల రు ౦-౪-౦. ౧౯౩౦. సం.

టికాకారుడు : ప్రొద్దుటూరి నరసింగరావుగారు, బి. ఏ., గురుప్రసాద, (లచ్చిరాజుపేట) సూర్యారావుపేట, కాకినాడ.

హోమయో వైద్య చికిత్సాసారము

మూలికారహస్యము భా ౧

క్రాసు ౧౭౯ పుటలు. నునుపుకాగితము. వెల రు ౨-౮-౦, ౧౯౩౦. సం.

గ్రంథకర్త:—డాక్టరు బి. శ్రీరాములుగారు హోమయోపత్తి, బయో-కెమిస్ట్రీ, విజయనగరము.

పాతపాటలు

క్రాసు ౨౧ పుటలు. నునుపు కాగితము, ఆంగ్లమైన ముద్రణము. వెల అ. ౨, ౧౯౩౦. సం.

సంపాదకులు: శేషమయ్య కామేశ్వరరావుగారు, బి. ఏ.

పుష్పాంజలి

(కావ్యములు) సంపుటము ౧

డిమ్మి ౧౨౮ పుటలు. రఫ్ కాగితము. వెల రు.

౧-౪-౦. ౧౯౨౯. సం.

గ్రంథకర్త: కల్లూరి వేంకటనారాయణ రావుగారు, బి. ఏ., యల్. టి.

ప్రకాశకులు: కల్లూరు యజమాన సుబ్బారావు గారు, ఆత్మహారు, అనంతపురంజిల్లా.

శ్రీమద్రామాయణ తత్వజిజ్ఞాస

(ఆదిత్య గ్రంథమాల ౮) డిమ్మి 3౯ పుటలు. రఫ్ కాగితము. వెల రు. ౧. ౧౯౨౯ సం. శ్రీగురుకులశ్రమము. చిలుమూరు, అనంతపురంపాస్ట, గుంటూరుజిల్లా. గ్రంథకర్త: పాళ్ళలూరి సూర్యనారాయణ శర్మగారు.

ముకుందమాల

(అనువాదము)

క్రాసు ౧౦ పుటలు. రఫ్ కాగితములు. వెల రు. ౨. మచిలీపట్టణమున సత్యసాధనీ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

అనువాదకులు: చెటుకూరి కాళహస్తిశర్మ శర్మగారు.

ప్రకాశకులు: కోన ఆదినారాయణ వర్మగారు, సత్యసాధనీ ప్రెస్సు, బందరు.

పశు వైద్యవస్తుగుణదీపిక

(చతుర్థపుష్పము) క్రాసు ౨౬౨ పుటలు. మంచి కాగితము. పేపరుబైండు. వెల రు. ౨. ౧౯౨౯ సం.

గ్రంథకర్త: యేశ్వర్ శ్రీరాములుచౌదరిగారు, ఆంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రాధ్యాత్మరామాయణము

రామల్ పైజు, ౪౫౦ పుటలు. సునుపుకాగితము. అందమైన ముద్రణము. క్యాలికోబైండు. వెల రు. 3 ల. ౧౯౨౯ సం.

అనువాదకుడు: పినుపాటి నారాయణ శాస్త్రిగారు, పాన్నూరు, గుంటూరుజిల్లా.

Kampili and Vijayanagaram

(ఆంగ్లము) క్రాసుపైజు 3౮ పుటలు. పెద్దగుజ్జుకాగితము. అట్టబైండు. వెల తెలియదు.

రచయిత: యస్. వెంకటరమణయ్యగారు యమ్. ఏ., పి. హెచ్. డి. చారిత్రకోపన్యాసకులు. క్రైస్తవ కళాశాల, చెన్నపురి.

హిందీ మొదటి పాఠపుస్తకము భా. ౨

క్రాసు 3౬ పుటలు. సునుపుకాగితము. వెల రు. 3. ౧౯౨౯ సం.

రచయిత: కూచిమంచి సుబ్బారావుగారు, శ్రీజిరుపేట, కాకినాడ.

శ్రీ అల్లిపుర వేంకటేశ్వర స్తోత్రతత్వములు

పండకము: డిమ్మి చిన్నపైజు, ౮ పుటలు. వెల అర్థశా. ౧౯౩౦ సం.

రచయిత: వక్కలంక శ్రీనివాసరావుగారు.

ప్రకాశకులు: అండ్ కృష్ణమూర్తి బ్రదర్స్, ౪౪ కొట్ల, బజారుపేట, విశాఖపట్టణము.

(Moonbeams)

(ఖండకావ్యముల సంపుటి.)

ఆంగ్లము. క్రాసు 3౪ పుటలు. పెద్దగుజ్జుకాగితము. అందమైన బైండు. వెల తెలియదు. ౧౯౨౯ సం.

ప్రకాశకులు: యూత్ ఆఫ్ ఏషియా సొసైటీ, మచిలీపట్టణము.

గ్రంథకర్త: వి. యస్. భూషణ్ గారు,

౧. వావిళ్ల వాచక పుస్తకము

మొదటి తరగతి:

పుట ౮౭ వెల రు. ౦ 3 ౦

రెండవ తరగతి:

పుట ౯౨ ,, ౦ 3 ౦

మూడవ తరగతి:

పుట ౧౧౬ ,, ౦ ౪ ౬

నాల్గవ తరగతి:

పుట ౧౨౦ ,, ౦ ౫ ౦

పుస్తకములతీరు, అచ్చు, అందముగా నున్నది. ౧౯౨౯.

గ్రంథకర్త: జయంతి గంగన్నగారు,

బి. ఏ., యల్. టి.,

వీరకలింగం హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు, రాజమహేంద్రవరము.

౨. నులభగణితము, భా. ౧.

నాల్గవ తరగతి:

పుట ౧౭౪ వెల రు. ౦ ౮ ౦

గ్రంథకర్త: శ్రీకంఠం కృష్ణారావుగారు,

బి. ఏ., యల్. టి.,

బోర్డుహైస్కూలు, కావలి. ౧౯౨౯.

3. శ్రీ ప్రహలాదాతనామ సంవత్సర

పంచాంగము

తిరుమల కాండూరు వేంకటాద్రిమలారాచార్య సిద్ధాంతిగారు గణించినది. వెల రు. ౦-౨-౦.

పై మూటికి ప్రకాశకులు:

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, చెన్నపురి.

పత్రిక

ఆనందవాహిని

సంపుటము ౧. సంచిక ౧.

౧౯౩౦ సంవత్సరం జనవరినెలలో ప్రారంభమయిన పత్రిక—సంవత్సరం చందా రు. ౧-౦-౦.

ప్రకాశకులు: యస్. యస్. హన్మగారు,

244, టంకసాల పేట, మదరాసు.

Renascent India (ఆంగ్లము)

క్రాసు ౧౦౫ పుటలు. మేలుకాగితము. అందమయిన బైండు; వెల రు. ౧-౦-౦. రెండవవార్షికము.

గ్రంథకర్త: కే. యస్. వెంకటరమణిగారు, విలాసము: శ్వేతారణ్యాశ్రమము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

పుష్పాంజలి

డిమ్మిపైజు. సంపుటము ౧. సంచిక ౧. ఈ పుష్పాంజలముతో ప్రారంభమయినది. సంవత్సర చందా రు. ౧-౧౨-౦. సంపాదకుడు: శ్రీ జొన్నలగడ్డ వేంకటరాధాకృష్ణయ్యగారు. ప్రకాశకులు: కర్నూరు అండ్ కంపెనీ, 5, పిర్రాస్వామిస్వల్లె పేట, మదరాసు.

హరిణి

(గొడవర్తి అనంత అశ్వమరాచార్యులుగారు)

ఉ. ఓ హరిణీమతల్లి! యిది

యొక్కకిరాతులవల్ల; దీని దు

స్సాహస మూని చేరితివె

సాధుతపోవనబుద్ధి; గీరసం

దోహము నియ్యడం బలుకు [మీ

'త్రుంపుము; చంపుము; మ్రింగు; క్రోలు

దాహము: దీట' నన్నుడులు.

దైవమ! వీనుల సోక లేదటే?

ఉ. పాశవృతంబు లయ్యెం దదు

పాంతుదిశల్; ధరఖాత; మవ్వనీ

దేశము వహ్నికీలల; బ్ర

దీపిత మయ్యె; విహక్తము ల్సో

జాశయముల్; గిరాతులు శ

రాసనపాములు వెంబడించి; రా

దేశము: జేరె దా హరిణి

దీర్ఘము: బోతనమృద్ధియు క్త యె||

చ. ఎదుటను జాపహస్తం: డయి

యే: చెడివ్యాధుడు; వెన్న భీమదా

వదహనుడు; నైలంకులను

వాగురలు; దరి సారమేయముల్;

పదముల లగ్నమైన పసి

పాపలతోడుత నేడె బోవ: జా

లుదు నెది కార్య మంచుమది

లో వగ లొందుచు గర్భభారసం

పద సతిమందయాన మృగి

వ్యాధున కిట్లను బాష్పచక్షువై.

ఉ. బోయడ! నాదుదేహమున:

బొల్బుపయోధరమాంసమున్ దయం

బాయక వీడి తక్కిన న

మస్తము: జేకొని నన్ను: బ్రోవవే!

మేయంగ ఘాసము న్వయసు

మేకొననట్టి నిసుంగు లెల్ల నా

యాయుపు మూడిన న్నైట యు

పాయము లేమిని గుండు నక్కటా!

ఉ. అల్లె దెగె రయంబునను

సంతలా, విల్లును భగ్నమాయె; భీ

తిల్లి దవాగ్నిచే నరుగు

దెంచె స్వకీయులతోడ శ్వాసముల్;

చెల్లెను గాలి రజ్జవుల

చింతితవృష్టిని నాతె వహ్నియుం;

బిల్లల: గూడి యాహరిణి

మెల్లంగ నేగె; గృహసముద్రుడో

నల్లరమేళుహేతువిర

హంతదయారస మిట్టిచే కదా!

కృమిలాక్ష్మి

(విచిత్రకథ): వెల 8 అణాలు

గ్రంథకర్త:—గుంటూరు వాస్తవ్యులు మ-రా-శ్రీ,

రాయనం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు

ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువునంధ్యలు, పిల్లల

యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గణకీల

ములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయొక్క వ్రత్యత

మగుచుండును. వలయువారు గ్రంథకర్తకుగాని,

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

7, తంబుకెట్టిపేట, మద్రాసుగాని, వ్రాసుకొనవలెను.